

EIROPAS SAVIENĪBAS KOMISIJA

ES KOMISIJAS DARBA DOKUMENTS

VADLĪNIJAS EIROPAS SAVIENĪBAS VIDES LIKUMDOŠANAS SASKAŅOŠANAI

This translation into Latvian has been prepared by a translator proposed by the Latvian Ministry of Environmental Protection and Regional Development. The document has been reviewed for quality of translation and accuracy. Please note that the translation does not reflect any view of the European Commission on how legal or environmental terms should be officially translated into Latvian and is not intended to set precedents for such official translations.

Readers are invited to send their eventual comments or questions related to the Guide by e-mail: enlargement@dg11.cec.be or by fax: +32-2-299.41.23.

Translated by:

Ms Solita Dombrovska, of Riga, Latvia.

Date:

January 1998

Eiropas Komisijas locekles
Ritas Bjergārdes (Ritt Bjerregaard)
PRIEKŠVārds

Desmit centrālās un austrumeiropas ES asociētās valstis ir izteikušas vēlēšanos iestāties Eiropas Savienībā.

Lai izpildītu nosacījumus uzņemšanai Eiropas Savienībā, kandidātvalstīm jāsaskaņo savas likumdošanas sistēmas ar pastāvošo ES likumdošanu visās jomās, tā saucamo *acquis communautaire*. Šo ES likumdošanas integrēšanas procesu nacionālajās juridiski administratīvajās sistēmās sauc par saskaņošanas procesu.

Šīs īsās vides *acquis* saskaņošanas vadlīnijas apkopo visu pastāvošo ES vides likumdošanu un kalpo kā praktisks ceļvedis tās ieviešanā. Tās tika radītas ar noteiktu mērķi palīdzēt politiķiem, valsts ierēdņiem un citiem atbildīgajiem par lēmumu pieņemšanu, kuri asociētajās valstīs nodarbojas ar svarīgo likumdošanas saskaņošanas darbu.

Vides likumdošanas saskaņošanas procesa mērķis ir nodrošināt pilnīgu nacionālās vides likumdošanas, kā arī attiecīgās administratīvās sistēmas 100% atbilstību ES likumdošanas prasībām. Un ne tikai uz papīra, bet protams arī dzīvē.

Likumdošanas saskaņošanas procesa pirmais solis ir pilnīgi un precīzi novērtēt likumdošanas un administratīvās sistēmas trūkumus, kuri jānovērš, lai nodrošinātu atbilstību. Šīs vadlīnijas sniedz padomus, kā veikt šādu trūkumu novērtēšanu, izmantojot analītiskās saskaņošanas tabulas.

Tomēr šīs vadlīnijas ne tikai apskata, kā panākt formālu atbilstību ES vides *acquis*. Tās arī ietver virkni ieviešanas priekšnoteikumu katrai likumdošanas sastāvdaļai, kuri var būt noderīgi asociēto valstu iestādēm, apsverot kā praktiski ieviest likumdošanu.

Vadlīnijas, kuras tagad ir pieejamas visās centrālās un austrumeiropas asociēto valstu valodās, nav domātas kā pilnīga enciklopēdija, kas apskata visus iespējamus likumdošanas saskaņošanas jautājumus, bet gan kā praktisks ceļvedis, kas norāda galvenos ceļus un nākotnes virzienus.

Mēs esam centušies izveidot šīs vadlīnijas pēc iespējas īsākas, praktiskākas un vienkāršākas. Es ceru, ka tās tiks plaši izplatītas, lasītas un lietotas visās mūsu centrālās un austrumeiropas jauno dalībvalstu vadības struktūrās.

Ceļš uz pilnīgu vides likumdošanas saskaņošanu var likties garš un ērkšķains vairumam kandidātvalstu. Tomēr esmu pārliecināta, ka ieguvumi sabiedrības veselības, vides aizsardzības un kandidātvalstu saimniecības jomās daudzkārt pārsniegs tos pūliņus, kuri jāpieliek mērķa sasniegšanai. Es ceru, kas šis nelielais ceļvedis var palīdzēt nolīdzināt un atvieglot ceļu uz Eiropas Savienību.

Rita Bjergārde (Ritt Bjerregaard)

IEVADS

Eiropas Savienības vides likumdošana attīstījies pēdējo 30 gadu laikā un šobrīd to veido ap 300 juridiskie akti, tai skaitā direktīvas, noteikumi, lēmumi un rekomendācijas. Bez tam ir izveidots arī liels skaits saziņas materiālu un citu politisku dokumentu, kuri saistīti ar ES vides likumdošanu.

Tomēr tas vides likumdošanas apjoms, kuram Centrālās un Austrumeiropas asociētajām valstīm, lai kļūtu par ES dalībvalsti, nākotnē būs jāpiemēro sava nacionālā likumdošana un pārvaldes sistēma, - tā saucamais vides *acquis* - ir daudz mazāks. To veido aptuveni 70 direktīvas (dažās no tām ir veikti vairāki labojumi, kā arī tās ir papildinātas ar t.s. "meitas direktīvām") un 21 noteikums. Aptuveni puse no tiem - 36 direktīvas un 11 noteikumi - ir saistīti ar produktiem, un tie ir ietverti ES Komisijas 1995. gadā izdotajā Baltajā grāmatā White Paper from 1995¹.

Baltās grāmatas mērķis ir sekmēt asociēto valstu centienus likumdošanas saskaņošanas jomā, sadalot virkni ES likumdošanas aktu, kas saistīti ar iekšējā tirgus funkcionēšanu, divās grupās - pirmā fāze nosedz ES pamatlikumdošanu katrā nozarē, bet otrā fāze likumdošanu, kas izriet no pirmās grupas vai ir ar to saistīta.

Baltajā grāmatā ES Komisija atzīst, ka nepieciešams papildināt tajā ietvērto vides likumdošanu ar atspoguļojumu, kas aptvertu visu vides *acquis*, jo Baltā grāmata satur tikai likumdošanu, kas tieši ietekmē iekšējo tirgu.

Tas arī ir šo vadlīniju uzdevums. To mērķis ir palīdzēt Eiropas Savienības kandidātvalstu augstākā līmeņa politikas veidotājiem un valdības pārstāvjiem padziļināt izpratni par visu ES vides likumdošanu kopumā.

Salīdzinot ar Balto grāmatu, vadlīnijas izstrādātas nedaudz dziļāk, ar mērķi piedāvāt ko līdzīgu vides likumdošanas saskaņošanas "ceļa kartei", norādot galvenos jautājumus un soļus. Šī "karte" aptver to, kas Centrālās un Austrumeiropas valstīm ir jāievēro, tām pilnībā pieņemot ES vides standartus un likumus. Tā kā mēs esam pašā ceļa sākumā, vadlīnijas aplūko ar formālo ieviešanu saistītos jautājumus detalizētāk nekā tos, kas saistīti ar likumdošanas ieviešanu un darbību, kas kļūs svarīgāki integrācijas procesam attīstoties.

Bet visi ceļotāji zin, ka karte tikai sniedz norādes par apkārtni, attālumiem, problēmām, ar kurām varētu nākties sastapties, un galvenajiem pieturas punktiem ceļā. Virzoties pa ceļu, nākas saskarties ar daudziem pārsteigumiem, par kuriem var tikai minēt ceļa sākumā. Cerams, ka šis īss apskats un "ieteikumi ceļotājiem" atvieglos sagatavošanās darbus, kā arī ceļojuma sākumposmu tā, lai ceļojumu pabeigtu ar maksimālo rezultātu.

Pirmā daļa atbild uz visbiežāk uzdotajiem jautājumiem par vispārējām prasībām vides likumdošanas saskaņošanai. Tajā iekļauti arī 2 saraksti ar pasākumiem, kas veicami direktīvu saskaņošanai un noteikumu ieviešanai, un kur nepieciešama dalībvalstu rīcība.

Otrā daļa sniedz īsu apskatu par ES vides direktīvu un noteikumu prasībām. Tajā uzsvērtas to savstarpējās sakarības, kā arī aprakstīti galvenie politikas un pārvaldes jautājumi, kurus nepieciešams atrisināt, lai varētu nodrošināt rezultatīvu likumdošanas saskaņošanu.

Pielikumi satur ES likumdošanas pamatelementu īsu aprakstu un to skaidrojumu - materiāls paredzēts speciālistiem, kuri nav juristi, bet būs atbildīgi par jaunu nacionālās likumdošanas aktu un procedūru sagatavošanu, vides *acquis* sarakstu un konkordances tabulas paraugu, kuru

¹ White Paper on the Preparation of the Associated Countries of Central and Eastern Europe for Integration into the Internal Market of the Union, COM(95) 163 final, 3.5.1995

valstis var izmantot vai pielāgot, lai veiktu formālās ieviešanas un likumdošanas saskaņošanas procesa novērtējumu.

Vadlīnijās atspoguļoti tie ES vides likumdošanas akti, kas pieņemti līdz 1997. gada 1.jūlijam. Izņēmuma kārtā aprakstīti arī daži ES Komisijas priekšlikumi, kuriem tiek paredzēta nozīmīga ietekme uz likumdošanu atsevišķās sfērās, ja tos pieņems Eiropas Parlaments un Padome.

Vadlīnijas neietver likumdošanas aktus, kas saistīti ar vides aizsardzību, bet kuri ir citu ES politikas un likumdošanas sfēru sastāvdaļa, kā piemēram, lauksaimniecība. Ir aplūkotas tikai tās starptautiskās konvencijas, kurām Eiropas Savienība ir pievienojusies un pieņēmusi direktīvas un noteikumus to ieviešanai. Saziņas materiāli un lēmumi par vides rīcības programmām un citi politiski dokumenti nav iekļauti.

Jāpatur prātā, ka šo vadlīniju mērķis ir likumdošanas galveno principu apskats, nevis detalizēta atsevišķu dokumentu interpretācija, tās arī neapraksta ES likumdošanas vispārīgos principus. Šim nolūkam būtu nepieciešams iepazīties ar pašiem likumdošanas aktiem un skaidrojumiem, ko sagatavojusi *Eiropas Justīcijas tiesa*.

Lūgums ievērot, ka vadlīnijās sniegtie padomi nav juridiski saistoši un nevar tikt izmantoti pret ES Komisijas interesēm.

Lai iegūtu sīkāku informāciju par vides likumdošanas saskaņošanu:

Komisijas laikraksts "**Enlarging the Environment**", ko publicē DG XI, regulāri sniedz jaunāko informāciju par vides likumdošanu un politiku. Laikraksts iznāk divas reizes mēnesī, tas ir pieejams arī Internetā: <http://europa.eu.int/en/comm/dg11/dg11home.html> - tad izvēloties: "Enlargement newsletter".

Centrālās un Austrumeiropas asociēto valstu iestādes īsā laikā var saņemt atbildes uz jautājumiem par vides likumdošanas saskaņošanu ar **DG XIs Help Line** palīdzību pa telefonu: +32-2 296 87 46, faksu: +32-2 299 41 23 vai elektronisko pastu: enlargement@dg11.cec.be.

Piezīme otrajam izdevumam 1998. gada janvārī:

Šīs vadlīnijas pirmo reizi tika publicētas angļu valodā kā ES komisijas darba dokuments (SEC(97)1608) 1997. gada augustā. Šajā, otrajā izdevumā, kas tulkots ES asociēto valstu valodās, izdarīti daži nelieli labojumi nodaļās par atkritumu saimniecību un kodoldrošību un aizsardzību pret radiāciju. Tomēr apskatīta ir tā pati likumdošana, kas pirmajā izdevumā, t.i., likumdošana, kura tikusi galīgi pieņemta līdz 1997. gada 1. jūlijam.

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	4
1. DAĻA IEVADS VIDES LIKUMDOŠANAS SASKAŅOŠANĀ	8
1. LIKUMDOŠANAS SAKAŅOŠANAS JAUTĀJUMI	8
2. VALDĪBU LOMA LIKUMDOŠANAS SASKAŅOŠANĀ	10
3. LIKUMDOŠANAS SASKAŅOŠANA UN EIROPAS SAVIENĪBAS LIKUMU VEIDI	15
4. FORMĀLĀS IEVIEŠANAS PRINCIPI	19
2. DAĻA PĀRSKATS PAR ES VIDES LIKUMDOŠANU	24
IEVADS	24
A. HORIZONTĀLĀ LIKUMDOŠANA	24
B. GAISA KVALITĀTE	31
C. ATKRITUMU SAIMNIECĪBA	44
D. ŪDENS KVALITĀTE	57
F. RŪPNIECISKĀ PIESĀRŅOJUMA KONTROLE UN RISKA SAIMNIECĪBA	72
H. TRANSPORTA LĪDZEKĻU UN IEKĀRTU RADĪTAIS TROKSNIS	93
I. KODOLDROŠĪBA UN RADIĀCIJAS AIZSARDZĪBA	99
1. PIELIKUMS	105
THE ENVIRONMENTAL ACQUIS	107
A. HORIZONTAL	107
B. AIR QUALITY	108
C. WASTE MANAGEMENT	109
D. WATER QUALITY	111
E. NATURE PROTECTION	112
F. INDUSTRIAL POLLUTION CONTROL AND RISK MANAGEMENT	113
G. CHEMICALS AND GENETICALLY MODIFIED ORGANISMS	114
H. NOISE FROM VEHICLES AND MACHINERY	116
I. NUCLEAR SAFETY AND RADIATION PROTECTION	118
J. CLIMATE CHANGE	119
K. CIVIL PROTECTION	119
P. POLICY	120
X. INTERNATIONAL CO-OPERATION	121
3. PIELIKUMS ATBILSTĪBAS NOVĒRTĒŠANAS TABULA	125
4. PIELIKUMS	DEFINĪCIJAS 130

1. DAĻA

IEVADS VIDES LIKUMDOŠANAS SASKAŅOŠANĀ

1. LIKUMDOŠANAS SAKAŅOŠANAS JAUTĀJUMI

1.1 Kas ir likumdošanas saskaņošana?

Likuma saskaņošana ir vienota prasība, kas tiek izvirzīta, lai kļūtu par Eiropas Savienības dalībvalsti. Tas nozīmē, ka valstīm, kuras vēlas pievienoties Eiropas Savienībai, jāpiemēro savi likumi, darbības noteikumi un procedūras, lai nodrošinātu visu ES likumdošanas kopuma, ko satur *acquis communautaire* ieviešanu².

Tā kā prasība pēc likumdošanas saskaņošanas saglabājas arī pēc pievienošanās ES, pirmspievienošanās integrācijas process sniedz valstīm iespēju sakārtot iestādes un procedūras, kā arī apmācīt darbiniekus ikdienas darbību veikšanai un pienākumiem, kas saistīti ar ES likumu sagatavošanu, pieņemšanu un ieviešanu.³

Šī darba trīs pamatelementi ir:

- Pirmkārt, pieņemt jaunus vai izdarīt izmaiņas esošajos likumos, darbības noteikumos un procedūrās, tā, lai attiecīgās ES likuma prasības ir pilnībā iestrādātas nacionālajā juridiskajā sistēmā. Šo procesu apzīmē kā **formālo ieviešanu**. Lai gan valstīm ir dota ievērojama rīcības brīvība izvēlēties piemērotāko mehānismu Eiropas Savienības vides prasību ievērošanai, to zināmā mērā ierobežo ES likumu vispārējie principi. Vairumā gadījumu likumus jāpieņem Parlamentā, vai dažās valstīs ar Prezidenta vai valdības dekrētu. Sīkākas detaļas sniegtas 4. sadaļā "Formālās ieviešanas principi".
- Otrkārt, nodrošināt iestāžu darbu un finansējumu, kas nepieciešams, lai ieviestu likumus un noteikumus (apzīmēts kā direktīvas **ieviešana** vai **pielietošana praksē**).⁴
- Treškārt, radīt kontroles un sodu sistēmu, lai nodrošinātu, ka likums tiek pilnībā ievērots (**ieviešanas mehānismi**).

² The *acquis communautaire* iekļauj direktīvas, noteikumus un lēmumus, kuri pieņemti izejot no vairākiem līgumiem, kas kopā veido Eiropas Savienības un Kopienas galvenos likumus. Ar šo terminu apzīmē visus principus, politiku, likumus un mērķus, par kuriem Eiropas Savienība ir vienojusies. Tas iekļauj līgumus, visu Kopienas likumdošanu, visus likuma principus un Eiropas Justīcijas tiesas skaidrojumus, visas Eiropas Komisijas parakstītās starptautiskās vienošanās tirdzniecības formā, kā arī interpretāciju Ministru padomes deklarācijās un rezolūcijās. Tas sniedzas tīkrokā nekā vienkārši formāla likumdošana - asociētām valstīm ir jāatbilst ES likumdošanas garam un burtam.

³ Dienaskārtība 2000 (Agenda 2000) uzsvērts, ka nevar cerēt, ka kāda no kandidātvalstīm tuvākajā laikā pilnībā atbildēs *acquis*. "Sadarbība ar Eiropas Savienību ir jāizstrādā reālas valstu nacionālo ilgtermiņa stratēģijas pakāpeniskai un efektīvai ieviešanai un jāuzsāk to ieviešana visās kandidātvalstīs pirms pievienošanās, paši dēvē un gaisa piesārošanas novēršanai. Šajā stratēģijā jānorāda galvenās prioritātes sfēras un mērķus, kuri pilnībā jāstenojami līdz pievienošanās datumam, kā arī laika grafikus turpmākajiem darbiem, lai saniegtu pilnīgu atbildību, nodrošinot saistību iekļaušanu pievienošanās līgumos. Visām jaunām investīcijām ir jāatbilst *acquis*." (Dienaskārtība 2000, Pirmais sējums, Saziņas materiāls: "Stiprāka un plašāka Savienība" (For a Stronger and Wider Union), DOC/97/6, 15.07.1997, p.65).

⁴ Pilnas definīcijas skat. Pielikums 4

1.2 Kāds ir vides likumdošanas saskaņošanas apjoms?

Saskaņā ar principiem, kas ietverti Dienaskārtībā 2000⁵, katrai asociētajai valstij savā likumdošanā un administratīvajā sistēmā būs jāpieņem viss *acquis communautaire*.

Kopumā ņemot, ES vides likumdošana reglamentē:

- **Procesu rezultātus:** piemēram, celtniecības iekārtu radītā trokšņa ierobežošanu, izplūdes gāzu ierobežošanu, bīstamu ķīmisko vielu ierobežošanu atsevišķās patēriņa precēs, atkritumu pārvietošanu, bīstamu ķīmikāliju ražošanu un ierobežošanu kopumā, tirdzniecību ar apdraudētām sugām. Daudzas no šīm prasībām nosegtas Baltajā grāmatā.⁶
- **Darbības vai ražošanas procesus,** kuri var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību: celtniecība, rūpniecisko uzņēmumu darbība, atkritumu glabāšana, dabas aizsardzība.
- **Vides kvalitātes aizsardzību,** piemēram, bīstamu vielu ierobežošanu gaisā, ūdenī, augsnē, teritorijas attīstību, dabas un dabas resursu aizsardzību, bioloģisko daudzveidību.
- **Procedūras un procedurālās tiesības,** tādas kā, ietekmes uz vidi novērtējumu, informācijas pieejamību, sabiedrisko apspriešanu.

1.3 Kādi ir likumdošanas saskaņošanas termiņi?

Lai jebkura iepriekš panākta vienošanās, kas ietverta Pievienošanās līgumā⁷, stātos spēkā, ES likumu kopuma akceptēšanai nepieciešamajiem valsts likumiem, noteikumiem un pārvaldes kārtībai jābūt pieņemtiem līdz pievienošanās datumam. Likumdošanā var tikt norādīti arī dalībvalstīm veicamo darbību termiņi. Šīs darbības, ir, piemēram, piesārņojuma kontroles plāni, aizsargājamo vai īpaši jutīgo teritoriju nozīmēšana, atbilstība emisiju limitiem un vides kvalitātes standartiem.

5 Skat 3. piezīmi.

6 Skat. Ievadu.

7 Dienaskārtība 2000 paredz, ka pievienošanās līgumi ar attiecīgajām valstīm ietvers vienošanos ar saistošiem laika grafikiem pilnīgas atbilstības nodrošināšanai atsevišķās sfērās. Tomēr, jaunām investīcijām jābūt veiktām saskaņā ar *acquis* jau tūlītīgi. Skat. ar 3. piezīmi.

2. VALDĪBU LOMA LIKUMDOŠANAS SASKAŅOŠANĀ

2.1 Kādas ir ES likumdošanas prasības?

Lielāko ES likumdošanas apjomu sastāda **direktīvas**, tās ir šo vadlīniju galvenais objekts. Cita veida un parasti mazāk sarežģītas prasības tiek uzstādītas **noteikumos** un **lēmumos**, jo nav nepieciešama to iestrāde valstu likumdošanā.

Likumdošanas saskaņošanas pirmais solis ir ES un attiecīgās valsts likumdošanas analīze un salīdzinājums, lai noteiktu valsts atbilstības līmeni un sagatavotu atbilstošus soļus ES likumdošanas ieviešanai.⁸

Sākotnējā izvērtēšana sastāv no diviem posmiem:

- 1. posms. Vai valstī pastāv likumdošana, kas reglamentē apskatāmo jautājumu?
- 2. posms. Ja šāda likumdošana pastāv, tad katrs ES likuma pants jāsalīdzina ar attiecīgajiem valsts likumu(iem) un noteikumiem.

Valsts likumdošana var:

- **pilnībā atbilst** ES prasībām. Šajā gadījumā izvērtējums ir atbilstības pārbaude⁹;
- **daļēji atbilst** ES saistībām. Šajā gadījumā izvērtējumā jāaplūko, kādi ir trūkumi un kādā veidā tos novērš;
- **būt pretrunā** ar ES likumdošanu. Šajā gadījumā izvērtējumā jābūt apskatītiem valsts attiecīgās likumdošanas pārveides variantiem (piemēram, vai piemērot esošos likumus, vai pieņemt jaunus). Arī šajā gadījumā jāpārskata visas valsts attiecīgās likumdošanas daļas.

Uzsākot likumdošanas saskaņošanas procesu, dalībvalstis bieži salīdzina savus likumus, iestāžu struktūru un procedūras ar direktīvas prasībām, apkopojot salīdzinājumu tabulas formā, parādot sakarību starp valsts likumdošanas likumu pantu vai prasību un katras direktīvas attiecīgo pantu. To var izmantot kā pamatu sagatavojot dokumentu, kurā dalībvalstis apstiprina, ka tās ir pilnībā saskaņojušas valsts likumdošanu ar attiecīgo ES direktīvu. Šādas **saskaņošanas tabulas** piemērs atrodams 4. pielikumā. Līdzīga veida tabulu var veidot arī galveno likumdošanas saskaņošanas procesa pasākumu uzskaitē, kas aprakstīti turpmākajā tekstā un apkopoti 12.-13. lappusēs. Izpildot konkrētu pasākumu, to atzīmē tabulā.

Valsts pārvaldes instrukcijas, cirkulāri un dažas ministriju pavēles vai dekrēti, kas atbilst ES vides likumdošanai, bet kuriem nav likumdošanas spēka, ir īpaša problēma. Parasti tos neuzskata par pietiekošiem formālai ieviešanai, un tiem ir jāpiešķir saistošāks juridiskais statuss.

Piemēram, kāda dalībvalsts iekļāvusi dzeramā ūdens kvalitātes direktīvu 80/778/EEC savā likumdošanas sistēmā ar administratīvā cirkulāra palīdzību.

8 J•piev•rš uzman•ba pal•dz•bai, ko asoci•t•s valstis var sa•emt no TAIEX, lai att•st•tu un ieviestu Baltaj• gr•mat• iietvert• acquis likumdošanas saska•ošanas programmas, k• ar• no DISAE visam p•r•jam vides acquis.

9 Ir j•uzsver, ka vien•gi Eiropas Komisija var veikt form•lo atbilst•bas apskatu.

Justīcijas tiesa liek pieņemt likumdošanu, kas direktīvā noteiktās maksimāli pieļaujamās piesārņojuma koncentrācijas normas formāli ieviestu valsts likumā.

2.2 Valstī veicamo pasākumu izvēle un to būtība

Ministrijai, kura atbildīga par vides likumdošanas saskaņošanu, jāapsver katrs atsevišķais ES likums, lai noteiktu pieļaujamo rīcības brīvību, saskaņojot ES likumus ar valsts likumu un noteikumu apjomu, veidu, līmeni un būtību.

Lai gan ES vides direktīvu ieviešana tiek piemērota katras dalībvalsts īpatnībām, valstij jāuzņemas pilnīga atbildība par saistošu pasākumu veikšanu, kā rezultātā tiktu ievērots ES vides likumu burts un gars. Gadījumos, kad direktīvas precīzi nosaka prasības, valstīm tās formāli jāievieš, piemēram, direktīvu lietotās definīcijas, minimālie kvalitātes standarti, atļaujās noteiktās prasības. Dalībvalstīm ir lielāka rīcības brīvība, ja direktīvas to pieļauj, kā tas ir attiecībā uz atļauju izsniegšanas procedūru sīkākām niansēm, sabiedrības aptaujām vai nosakot teritorijas, uz kurām attiecināmas direktīvas prasības.

Valstis var izvēlēties vai pieņemt jaunus likumus un pārvaldes pasākumus, vai mainīt esošos. Lai nodrošinātu attiecīgās direktīvas ieviešanu, valstis var ieviest vai mainīt vienu likumu, veikt nepieciešamās izmaiņas vai pieņemt virkni jaunu likumu. Valstis var arī ieviest vairākas direktīvas ar viena likuma palīdzību.

Šai procesā var būt nepieciešams iesaistīt dažādus valsts pārvaldes līmeņus un dažādas iestādes. Atbildīgā ministrija var strādāt viena pati vai saskaņot savu darbību ar citām iesaistītajām ministrijām un iestādēm, tādām kā Valsts Inspekcija un laboratorijas.

Iespēju robežās valsts juridiskie līdzekļi ES likumdošanas saskaņošanai jāpiemēro valsts vides prioritātēm un principiem tā, lai ES likumu principi, mērķi un prasības tiktu pilnībā nostiprināti. Varētu būt noderīgi ieskatīties esošo dalībvalstu likumdošanā, kur atrodami dažādi risinājumi likumdošanas saskaņošanai. Tomēr katra dalībvalsts veic tās darbības, kuras tā uzskata par piemērotām un iespējamām savos juridiskajos, ekonomiskajos un politiskajos apstākļos.

Piemēram, Beļijā, kura ir federāla savienība, un vides pārvalde praktiski pilnībā nodota reģionālo valsts pārvaldes iestāžu ziņā, katrs reģions ES likumus ievieš atsevišķi. Francijā, formāli ieviestās ES direktīvas tiek iekļautas Vides kodeksā, kura mērķis ir harmonizēt esošo vides likumdošanu, apkopojot to vienotā likumdošanas shēmā.

Līdzekļu izvēli noteiks arī ES likumdošanas akta veids un prasības. Piemēram, ES noteikumi attiecas uz dalībvalstīm tieši un tos nevar formāli ieviest valsts likumdošanā. Ja direktīva aizliedz kādu darbību (atsevišķu vielu izmantošanu vai izvadīšanu apkārtējā vidē, piemēram, azbests, smagie metāli produktos), tajā norādītas fiksētas prasības. Ja direktīvā noteiktas maksimāli pieļaujamās vērtības (piem., 82/884/EEC par maksimāli pieļaujamām svina koncentrācijām gaisā), tajās precīzi norādīti sasniedzamie mērķi un dalībvalstīm sniegta izvēles brīvība par to, kā nodrošināt atbilstību tiem. Šajā gadījumā prasības ir daudz elastīgākas.

2.3 Atbildīgā iestāde vai iestādes

Valsts līmenī jābūt vismaz vienai iestādei, kura ir kopumā atbildīga par ES likumu ieviešanu un kura ir Eiropas Savienības sarunu partneris. Valsts "atbildīgā iestāde" ir nepieciešama arī federālas valsts gadījumā, pat tad, ja vairums likumdošanas aktu tiek pieņemti un ieviesti reģionālo valsts iestāžu līmenī. Tām jābūt valsts iestādēm vai aģentūrām, īpaši tad, ja saskaņā ar direktīvām, tās ir atbildīgas par likumdošanas ieviešanu un licenzēšanu.

Atbildība var tikt sadalīta starp dažādām viena līmeņa iestādēm vai dažādu līmeņu iestādēm. Piemēram, Sabiedrisko lietu ministrija var ieviest direktīvu par ietekmes uz vidi novērtējumu.

Gan vietējās, gan reģionālās, gan centrālās valsts varas iestādes var būt atbildīgas par vides atļauju izsniegšanu emisijām gaisā, ūdenī un zemē. Uzraudzību un likumdošanas ieviešanu daļēji vai pilnībā var deleģēt reģionālajām vai vietējām valsts varas iestādēm.

2.4 Iestādes, pārvalde un finansējums

Jaunās likumdošanas praktiskā pielietošana nozīmē, ka var būt nepieciešams veikt izmaiņas iestādēs, procedūrās un standartos. Atbildīgajām ministrijām un iestādēm būtu jāapsver institucionālās vajadzības, pārvaldes ieviešanas finansēšana un investīcijas. Lai nodrošinātu pakāpenisku rūpnieciskās darbības pāreju uz jauno likumdošanas sistēmu, tiek pieņemti pārejas noteikumi, piemēram, prasība pēc notekūdeņu attīrīšanas stāsies spēkā 2005. gadā.

Jāapsver dažādu ieviešanas variantu izmaksas un ieguvumi. Jāizvērtē vides kvalitātes uzlabošanai nepieciešamo pārvaldes un investīciju finansējuma apjomi. Jānoskaidro šī finansējuma ieguves veidi.

2.5 Ieviešanas mehānismi

Ieviešanas mehānismiem tiek pievērsta aizvien lielāka Eiropas Savienības uzmanība, ņemot vērā gan nevienmērīgo ieviešanu dalībvalstīs, gan ar likumdošanas atbilstību saistītās problēmas valstīs, kurās ir salīdzinoši stingri likumi un procedūras.

Tādēļ asociētajām valstīm jādara viss iespējamais, lai uzlabotu uzraudzības un kontroles mehānismus, piemēram, nostiprinot pārbaudes, veicot administratīvus un tiesiskus pasākumus, lai nodrošinātu vides likumdošanas pienācīgu ieviešanu.

2.6 Konsultācijas ar interešu grupām un individuālām personām

Likumdošanas pieņemšanas un ieviešanas laikā atbildīgajai ministrijai ir lietderīgi konsultēties ar interešu grupām, lai noskaidrotu problēmas un izvairītos no tām nākotnē, kā arī gūtu ar šiem jautājumiem saistīto grupu atbalstu. Tās var būt valsts institūcijas, vietējās un reģionālās valsts pārvaldes iestādes, rūpniecība, nevalstiskās organizācijas un iedzīvotāju grupas.

2.7 ES likumdošanas saskaņošanas posmi

Daudzi no soļiem, kurus dalībvalstis veic likumdošanas saskaņošanas laikā, ir vienādi visām direktīvām un noteikumiem. Tie apskatīti turpmākajā tekstā. Aprakstīti arī specifiski jautājumi, par kuriem jāpieņem lēmumi, piemērojot valsts likumdošanu Eiropas Savienībai.

ES direktīvu saskaņošanas posmi

1. posms. Likuma veida un tā prasību noteikšana

1. Veids: direktīva, noteikumi, lēmums?
2. Tā mērķi?
3. Kādas atbildīgās iestādes ir nepieciešamas?
4. Kādu informāciju nepieciešams savākt un sniegt ES Komisijai?
5. Kāda veida plānošana ir nepieciešama?
6. Kāda veida zinātniskās vai tehniskās zināšanas ir nepieciešamas?
7. Kādas konsultatīvās procedūras tiek prasītas?
8. Kādas investīcijas ir nepieciešamas?

2. posms. Valsts izvēles iespēju noteikšana

1. Kuras ES likumdošanas prasības pieļauj izvēles iespējas?
2. Kuras prasības nepieļauj izvēles iespējas?
3. Valsts likumi vai pārvaldes pasākumi?
4. Jauna likumdošana vai izmaiņas esošajā?
5. Kādi juridiskie pasākumi ir iespējami?
6. Kādas ir izmaksas un ieguvumi valsts tautsaimniecībai un apkārtējai videi?
7. Kuras nozares tiks visvairāk ietekmētas?
8. Kā jāorganizē pāreja uz jaunajām prasībām: izpildes termiņi, pārejas posmi, ieviešanas programmas, investīcijas un ziņojumi?

3. posms. Noteikt, kā valsts likums tiks ieviests, kādi būs ieviešanas mehānismi

1. Centrālais, reģionālais vai vietējais ieviešanas līmenis? Personāls un tehniskās vajadzības?
2. Kādas pilnvaras būs nepieciešamas amatpersonām?
3. Kāda veida koordinācija un savstarpējās konsultācijas nepieciešamas starp pārvaldes iestādēm?

4. Kas nepieciešams informēšanai, vadlīniju sniegšanai un apmācībai?
5. Dažādu ieviešanas variantu izmaksas un priekšrocības?
6. Cik liels finansējums nepieciešams pārvaldei un investīcijām?
7. Kā tiks atgūtas izmaksas un atrasts finansējums?
8. Kāda uzraudzība ir nepieciešama?
9. Kas veiks uzraudzību? Vai nepieciešama apmācība un papildus personāls?
10. Kāda veida sodi jāpielieto? Kā tie tiks pielietoti (administratīvi, tiesiski)?

4. posms. Pieņemt lēmumu par informēšanu un konsultācijām

1. Ar ko nepieciešams konsultēties? Valsts institūcijas, vietējās un reģionālās valsts pārvaldes iestādes, rūpniecība, nevalstiskās organizācijas, iedzīvotāju grupas?
2. Kāda veida konsultācijas nepieciešamas?
3. Kurā procesa stadijā?
4. Kādas citas lomas iespējamās organizācijām, kas nav centrālās varas iestādes?

5. posms. Ieviešanas programmas sastādīšana

1. Likumdošanas pieņemšanas laika grafiks
2. Pakārtoto administratīvo noteikumu, dekrētu, utt. sagatavošana
3. Budžeta laika grafiks
4. Iestādes, personāls un resursi
5. Apmācība, informatīvie materiāli, sanāksmes ar iesaistītajām iestādēm, rūpniecību, sabiedrību, informējošie pasākumi
6. Investīcijas
7. Darbības izmaksas
8. Uzraudzība
9. Informācijas vākšana, ziņojumi
10. Ieviešanas mehānismi

3. LIKUMDOŠANAS SASKAŅOŠANA UN EIROPAS SAVIENĪBAS LIKUMU VEIDI¹⁰

3.1 Eiropas Kopienas Līguma loma likumdošanas saskaņošanas procesā

EK Līguma 130r pants nosprauž dažus vispārīgos vides politikas principus, tomēr likumdošanas saskaņošanas procesā tie nav formāli jāievieš valstu likumos. Tie palīdz saprast ES vides politikas un likumu mērķus, kā arī interpretēt un saskaņot atsevišķus ES likumdošanas aktus.

ES vides likumam pilnībā jāpamatojas uz vienu vai vairākiem līguma punktiem; parasti vides aizsardzībā tas ir 100a pants (Vienotais tirgus saistībā ar vides jautājumiem) un 130s pants (apskata tikai vides jautājumus). Likumdošanas saskaņošanas procesā nozīmīgākais, runājot par attiecīgā ES likuma juridisko bāzi, ir tas, ka tas ietekmēs attiecīgās valsts spēju ieviest stingrākas vides aizsardzības prasības, nekā tās, kas iekļautas attiecīgajā ES likumā.

Piemēram, ja direktīva tiek pieņemta pamatojoties uz 130s pantu, dalībvalstīm ir lielākas iespējas pieņemt stingrākas prasības nekā tad, ja direktīva tiek pieņemta pamatojoties uz 100a pantu.

3.2 Direktīvas

ES likumdošanas akti galvenokārt ir direktīvas. Tas ir īpašs ES likumdošanas veids. Tās tiek veidotas, lai dalībvalstīm uzliktu obligātus pienākumus, bet vienlaicīgi, lai tās būtu pietiekoši elastīgas un ņemtu vērā valstu atšķirīgās juridiskās un pārvaldes tradīcijas. Veidu, kā piemērot valsts juridisko un pārvaldes sistēmu, izlemj pati dalībvalsts (skat. 4. nodaļu).

Direktīvas ir saistošas visām dalībvalstīm, taču tās var ietvert dažādas prasības, ņemot vērā atšķirīgo vides un tautsaimniecības stāvokli katrā dalībvalstī.

Piemēram, Direktīva par lielajām sadedzināšanas iekārtām nosaka katrai dalībvalstij atšķirīgus emisiju samazināšanas mērķus, tā pat pieļauj dažās ekonomiski mazāk attīstītajās valstīs palielināt emisiju apjomus.

Struktūrdirektīvas nosaka dažādu sektoru likumdošanas vispārējos principus, procedūras un prasības. Līdz šim šādas direktīvas pieņemtas gaisa un atkritumu sektorā, ir sagatavots priekšlikums par ūdens sektoru. Pārējām "meitas" direktīvām ir jāatbilst struktūrdirektīvas vispārējām prasībām.

Izstrādājot sekmīgu likumdošanas saskaņošanas stratēģiju, ļoti būtiski ir izprast ES juridisko tekstu struktūru. 1. pielikumā sniegtas vispārējas vadlīnijas šajā jautājumā.

¹⁰ Eiropas Savienība vai Eiropas Kopiena? Politiskajos un likumdošanas dokumentos atrodamas atsauces gan uz Eiropas Savienību, gan Eiropas Kopieni. Abas ar pastāvīgu Mēstrihtas Līgums izveidoja Eiropas Savienību, lai izteiktu dalībvalstu plašākos politiskos centienus. Eiropas Savienība ietver Eiropas Kopieni (kuras pilnvaras un pārvaldes jautājumi aprakstīti Eiropas Kopienas Līgumā), paplašinot mehānismus politikas veidošanai un koordinācijai starp dalībvalstīm, kā tas aprakstīts Mēstrihtas Līgumā.

Vides likumdošanas juridiskā bāze ir ES Līgums, un Eiropas Kopiena ratificē starptautiskās konvencijas. Daudzos gadījumos tie paši orgāni (dalībvalstis, Eiropas Komisija, utt) darbosies gan Eiropas Savienībā, gan Kopienā. Galvenā atšķirība ir tā, ka tikai Eiropas Kopienas likumdošana ir saistoša dalībvalstīm. Tādēļ patiesībā būtu jārunā par Eiropas Kopienas, nevis Eiropas Savienības likumdošanu. Tomēr, vienkāršības labad, šāds vadlīnijas lietots termins "Eiropas Savienība" ietver gan politiku, gan likumus.

3.3 Noteikumi

Aptuveni 10% ES vides likumdošanas aktu ir noteikumi. Noteikumi ir tieši saistoši dalībvalstīm un aizstāj jebkuru ar tiem konfliktā esošo valsts likumdošanas aktu. Dalībvalstis noteikumus nevar formāli ieviest savā likumdošanā, pat ja valsts likums ir identisks noteikumiem.¹¹

Tādēļ vairumā gadījumu noteikumi neattiecas uz likumdošanas saskaņošanas procesu, asociētajās valstīs tie stājas spēkā pievienošanās datumā. Tomēr valstīs jāveic īpaši pasākumi noteikumu ieviešanai, tādēļ pirms pievienošanās tos nedrīks pilnībā ignorēt.

Piemēram, valstīs veicamie pasākumi ietver, piemēram, nozīmēt iestādi, kas atbildīga par stingri ierobežotu ķīmisko vielu un apdraudētu sugu tirdniecības inspekciju un kontroli, publicēt ieteikumus un paziņojumu formas, noteikt valstī pielietojamos soda mērus.

11 Formāli ieviešana ir aizliegta, lai valstu tiesību un pārvaldes orgānos noteikumi tiktu izmantoti oriģinālā veidā; noteikumu formāli ieviešana valsts likumdošanā būtu pretrunā ar EK Līguma noteikumu juridisko dabu.

1. tabula. ES saistošo likumdošanas aktu trīs veidi

Direktīvas	Noteikumi	Lēmumi
1. Stājas spēkā ar direktīvā noteikto datumu vai 20. dienā pēc publikācijas ES oficiālajā žurnālā: Dalībvalstīm ir pienākums veikt likumdošanas saskaņošanu.	1. Stājas spēkā ar datumu, kāds noteikts direktīvā vai 20. dienā pēc tās publikācijas oficiālajā žurnālā	1. Stājas spēkā pēc lēmumā adresētās puses brīdināšanas.
2. Visbiežāk lietotais ES likumdošanas aktu veids	2. Lieto tad, ja nepieciešama vienota sistēma. Fondi, iestādes, ES brīvprātīgās shēmas, kā piemēram, eko-marķēšana; produktu vai tirdzniecības regulēšana (apdraudētās sugas, atkritumu pārvaldāšana)	2. Lieto, lai sīkāk aprakstītu administratīvās prasības, vai piemērotu mūsdienām noteikumu vai direktīvu tehniskos aspektus
3. Dalībvalstīm jāpieņem likumi, noteikumi un procedūras, lai direktīva darbotos līdz ar formālo ieviešanu; parasti tie ir 2 gadi pēc stāšanās spēkā	3. Dalībvalstīm jāizveido iestādes un procedūras; tām jāatceļ pretrunā esošie likumdošanas akti	3. Vērsti uz apjomu un pielietojumu
4. Stājas spēkā praktiskās ieviešanas dienā, kas sakrīt ar ieviešanas datumu, ja direktīvā nav norādīti citi datumi. Dažām direktīvām var būt tieša ietekme, ja dalībvalsts nespēj formāli ieviest savā likumdošanā.	4. Ir saistoši dienā, kad tie stājas spēkā	4. Ir saistoši ar spēkā stāšanās datumu adresētajām pusēm

Noteikumiem parasti ir konkrēts mērķis, tos lieto gadījumos, kad dalībvalstīs jāpiemēro vienādas prasības. Dažos sektoros¹², kā, piemēram, ūdens un ķīmiskās vielas, ES likumdošanu veido gan direktīvas, gan noteikumi. Ir būtiski novērtēt noteikumu ietekmi, lai zinātu, kas veicams ar tiem saistīto direktīvu saskaņošanai.

3.4 Lēmumi

Lēmumi ir atsevišķi likumdošanas akti, kuri ir saistoši tām pusēm, kam tie adresēti. No direktīvām un noteikumiem tie parasti atšķiras ar to, ka ir ļoti specifiski. Vides aizsardzībā tie sastopami retāk. Vides aizsardzības noteikumi un direktīvas parasti sniedz ES Komisijai pilnvaras pieņemt lēmumus tos ieviest.

Piemēram, ES Komisija var veikt labojumus sarakstā, kas iekļauts noteikumos par atkritumu pārrobežu pārvadājumiem, var noteikt formas, nepieciešamo dokumentu sarakstu un citus administratīvas dabas jautājumus. ES Komisija pieņēmusi rindu lēmumu par nosacījumiem ES eko-marķējuma saņemšanai dažādām produktu grupām.

3.5 Eiropas Justīcijas tiesas loma

Eiropas Justīcijas tiesai vienīgajai ir tiesības sniegt ES Līguma un likumdošanas juridiskos skaidrojumus. Pēdējo desmit gadu laikā tiesa pieņēmusi daudz lēmumu, kuri skaidro ES vides likumus un to saskaņošanu dalībvalstīs saistībā ar Kopējā tirgus dibināšanu. Tā izstrādājusi svarīgu direktīvu formālās ieviešanas principus.

Tādēļ sastādot detalizētu vides likumdošanas saskaņošanas stratēģiju, valstīm rūpīgi jāapsver šo lēmumu ietekme uz direktīvu skaidrojumiem un likumdošanas saskaņošanas procedūrām.

¹² Piemēram, noteikumi, kuri ievieš Bāzeles konvenciju par atkritumu pārrobežu pārvadājumiem un atkritumu struktūrdirektīvu; direktīvas par bīstamo aģentūru un preparātu klasifikāciju un marķēšanu, un noteikumi par no apgrozības izņemtu vai īpaši ierobežotu aģentūru eksportu un importu.

4. FORMĀLĀS IEVIEŠANAS PRINCIPI

Šajā nodaļā sniegti vispārēji ieteikumi un atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem par ES vides likumdošanas saskaņošanas procesu. Likumdošanas saskaņošanas un ieviešanas procesu jāveic saskaņā ar vairākiem būtiskiem principiem, kuri radušies izskatot Eiropas tiesā gadījumus saistītus ar dalībvalstu nespēju pienācīgi ieviest kādu direktīvu. Eiropas tiesas spriedumi ir juridiski saistoši, lai gan tie īpaši neparādās ES Līgumā vai pašās direktīvās.

Katra direktīva un noteikumi sīkāk apskatīti šo vadlīniju 2. daļā.

4.1 Vai valstis drīkst veikt nesaistošus administratīvus pasākumus direktīvu mērķu sasniegšanai?

Nē. Lai gan Līgums sniedz plašu brīvību formālās ieviešanas līdzekļu izvēlē, Eiropas Justīcijas tiesa ir atzinusi, ka paļaušanās uz nejuridiskām formālās ieviešanas metodēm ir pretrunā ar direktīvu saistošo juridisko dabu. Šis princips īpaši svarīgs valstīm, kuras parasti paļāvušās uz administratīviem pasākumiem vides politikas realizācijā.

Ja direktīvas nosacījumi prasa sastādīt vispārējas programmas vai sasniegt vispārējus mērķus, tad juridiski saistoši vides līgumi starp valsts iestādēm un rūpniecību varētu būt piemērots ieviešanas līdzeklis. (Komisijas saziņas materiāls par vides līgumiem, COM(96) 591, 27.11.1996 un Komisijas rekomendācija 96/733/EC, OJ L 333/59, 21.12.1996).

Nosacījumus, kas liek dalībvalstīm vākt informāciju un sastādīt ziņojumus, nav obligāti formāli jāievieš dalībvalsts likumdošanā.

4.2 Vai jāpieņem jauni valsts likumdošanas akti?

Ne obligāti. Lai ieviestu direktīvu, valstis var izmantot esošos likumus vai labojumus tajos. Bet reti kad valsts likums atbilst pilnībā. Pieredze rāda, ka nav saprātīgi paļauties uz esošo likumdošanu, ja vien tās atbilstība nav pierādījusies veicot detālu valsts likumdošanas un ES direktīvas salīdzinājumu.

Piemēram, 1985. gadā Francija informēja Komisiju, ka tās likums par ietekmes uz vidi novērtējumu atbilst visām direktīvas 85/337/EEC prasībām, bet vēlāk tai nācās veikt labojumus likumā, lai nodrošinātu tā pilnīgu atbilstību.

4.3 Vai valsts likumdošanā formāli jāievieš direktīvas precīzā terminoloģija?

Nē. Direktīvas veidotas, lai sniegtu dalībvalstīm zināmu izvēles brīvību. Tādēļ, lai direktīva atbilstu valsts likumdošanai, formālā ieviešana vārdu pa vārdam nav nepieciešama. Bet valstīm jābūt uzmanīgām, lai likumos lietotā valoda pilnībā atbilstu direktīvai. Lai izvairītos no iespējamās neatbilstības, dažas valstis piekopj formālo ieviešanu vārdu pa vārdam (jeb "kopēšana"). Šāda prakse ir bīstama: formālā ieviešana bez to papildinošiem juridiskajiem un administratīvajiem pasākumiem, kuriem būtu jānodrošina direktīvas sekmīga ieviešana, nebūs pietiekoša. Dažkārt, lai nodrošinātu direktīvā prasīto rezultātu ieviešanu dzīvē, formālās ieviešanas likumdošanas akts būs jāizstrādā detalizētāk nekā plaši aprakstītās direktīvas prasības. To darot jāievēro, lai direktīvās iekļauto prasību apjoms netiek samazināts.

Īpaši svarīgi ir nodrošināt, lai direktīvās lietotie terminu skaidrojumi tiek burtiski un pilnībā formāli ieviesti valsts likumdošanas aktā, ar kura palīdzību attiecīgā direktīva tiek ieviesta.

4.4 Vai valsts drīkst izvēlēties sankcijas likumdošanas aktu ieviešanas nodrošināšanai?

Jā. Parasti direktīvas ļauj valstīm pašām izvēlēties, kāda veida soda sankcijas tiks izmantotas. Tikai retos gadījumos tās iesaka, ka gadījumā, ja tiek pārkāpts valsts likums, kas nodrošina direktīvas ieviešanu, jāpielieto civilais vai kriminālsods. Taču tā arī nav pilnīga izvēles brīvība:

- Soda sankcijas veidam jānodrošina atteicīgās direktīvas mērķu sasniegšanu.
- Nedrīkst būt atšķirības starp soda sankcijām, kādas tiek pielietotas direktīvu gadījumos, un kādas tiek pielietotas citos ar tām saistītos likumdošanas aktos - piemēram, vides pārkāpums pret kādu likumu nedrīkst tikt sodīts daudz smagāk, nekā pārkāpums pret to likumu, kas formāli ievieš līdzīgu ES direktīvas prasību.

Piemēram, sodiem par limitu pārsniegšanu piesārņojuma emisijām ūdeņos jābūt līdzīgiem neatkarīgi no tā, vai attiecīgie limiti noteikti ES direktīvā.

4.5 Vai valstis drīkst pieņemt augstākas vides aizsardzības prasības?

Dažkārt. EK Līgums atļauj valstīm pieņemt vai uzturēt spēkā vides aizsardzības standartus, kas ir augstāki nekā ES likumdošanā minētie. Tomēr tas tā nav visos gadījumos.

Dažas ES vides direktīvas skaidri atļauj vai stimulē dalībvalstis pieņemt stingrākas prasības. Tas ir, tiek noteikts minimālais standarts, kas jāsasniedz, lai atbilstu attiecīgajai prasībai, bet ne maksimālais. Tā bieži tiek darīts gadījumos ar limitējošām vērtībām izmešiem gaisā vai ūdenī, vai vides kvalitātes standartiem.

Piemēram, ES gaisa un ūdens kvalitātes direktīvas bieži nosaka obligātās robežvērtības atsevišķiem piesārņojuma veidiem, bez tam tiek sniegtas ieteiktās vērtības, kas nosaka vides kvalitātes mērķus, kurus dalībvalstīm jācenšas sasniegt.

Ja ES vides direktīva pamatojas uz EK Līguma 100a pantu (Kopējais tirgus), dalībvalsts var pielietot stingrākus vides aizsardzības kritērijus, ja tā iepriekš saņēmusi ES Komisijas apstiprinājumu un parādījusi, kādēļ tie būtu nepieciešami.

Ja ES vides direktīva pamatojas uz EK Līguma punktiem par vidi (130r, s un t pantu), tad valstīm ir plašākas tiesības pieņemt stingrākas prasības. Par šīm prasībām ir jāinformē ES Komisija (bet ne pirms to pieņemšanas), un tās nedrīkst būt maskēts tirdzniecības ierobežojuma veids, kā arī nedrīkst patvaļīgi diskriminēt citas dalībvalsts preces vai pakalpojumus. Ja ES direktīva vai noteikumi pamatojas uz 130a pantu un reglamentē kādas darbības jomu, piemēram, noteikumi par atkritumu pārrobežu pārvadājumiem, tad valstīm jābūt sevišķi uzmanīgām ieviešot stingrākas prasības.

4.6 Vai valstij ir pilnīga izvēles brīvība to teritoriju noteikšanā, uz kurām attiecas vides direktīvas?

Nē. Daudzas direktīvas nosaka kritērijus, pēc kuriem dalībvalstīm ir jānosaka teritorijas, uz kurām attieksies to prasības. Piemēram, dzīvesvides aizsargājamās teritorijas, jutīgās un mazāk jutīgās teritorijas saskaņā ar pilsētu notekūdeņu attīrīšanas direktīvu un teritorijas, kurās gaisa kvalitāte neatbilst ES prasībām. Eiropas Komisija parasti par šīm teritorijām ir jāinformē, jāpieņem plāni to aizsardzībai vai sakopšanai.

Lai gan direktīvas, kuras norāda kritērijus teritoriju izvēlei, atstāj zināmu rīcības brīvību, dalībvalstu nespēja pareizi izmantot šos kritērijus, piemēram, izmantojot neatbilstošus ekonomiskas dabas apsvērumus izvēles procedūrā, var radīt konflikta situāciju starp dalībvalsti un Eiropas Komisiju un Eiropas Justīcijas tiesu.

Var izmantot sekojošus vispārējus principus:

- Izvēle jāveic kompetentai valsts iestādei pareizā, juridiski saistošā formā, neatkarīgi no tā, vai priekšlikumu sagatavojusi cita iestāde.
- Rūpīgi jāpielieto direktīvā aprakstītie izvēles kritēriji.
- Valstīm jābūt īpaši piesardzīgām, lai nepieļautu, ka teritoriju izvēli ietekmē faktori, kas uz to neattiecas. Tā kā izvēlētajās teritorijās vides aizsardzībai tiks izlietoti ievērojami naudas līdzekļi, var tikt izdarīts spiediens, lai tiktu nozīmētas pēc iespējas mazāk šādu teritoriju. Ekonomiskie un citi ar vides aizsardzību nesaistītie kritēriji nedrīkst tikt ņemti vērā, ja vien tie īpaši nav atļauti direktīvā.

Ieteicams iepazīties ar to dalībvalstu pieredzi, kuras nodrošinājušas atbilstību šīm prasībām, kā arī ar Eiropas Justīcijas tiesas lēmumiem.

Piemēram, saskaņā ar direktīvu 85/203/EEC, dalībvalstis drīkst noteikt zemākas robežvērtības nekā direktīvā tajās teritorijās, kurās tās uzskata par nepieciešamu samazināt vai novērst paredzamo slāpekļa dioksīda piesārņojuma pieaugumu, ņemot vērā rūpniecisko vai pilsētu attīstību.

4.7 Vai likumdošanas sakaņošana attiecināma arī uz noteikumiem?

Stingri runājot, nē, bet valstīs būs jāveic zināmi administratīvi pasākumi, lai ieviestu šos noteikumus. Vides sektorā ir daži ļoti svarīgi noteikumi, kuri paredz, piemēram, ieviest kontroli par atkritumu un apdraudēto sugu starptautisko tirdzniecību, arī Eko-pārvaldes un audita shēmas. Šie noteikumi asociētajās valstīs nestāsies spēkā līdz pievienošanās datumam, nav arī nepieciešama, patiesībā nav atļauta, to formālā ieviešana valsts likumdošanā.

Bet valstīm ir jāapzinās, ka:

- Saskaņā ar dažiem noteikumiem, nepieciešams nozīmēt vai izveidot iestādes vai orgānus, kas būs atbildīgi par to ieviešanu; to var izdarīt ar pavēles vai dekrēta palīdzību.
- Daži noteikumi skaidri pieprasa valstīm konkretizēt sodus to likumdošanā - civilajā vai kriminālkodeksā, piemēram, par neatbilstību ES noteikumiem. Pat, ja šāda prasība nav

skaidri izteikta noteikumos, valstī jābūt efektīvai sankciju sistēmai, lai nodrošinātu atbilstību noteikumiem.

Tādejādi, valstīm jānodrošina, ka līdz ar pievienošanās datumu ir pieejami visi administratīvie un institucionālie līdzekļi un, ka visi pretrunīgie likumi un likumi, kas savstarpēji pārsedzas, ir atcelti.

Ja kāda vides sektora ES likumdošana sastāv gan no direktīvām, gan noteikumiem, valstīm jāpievērš īpaša uzmanība, lai nodrošinātu, ka paredzētie pasākumi ES direktīvu ieviešanai ir pilnībā iestrādāti valsts likumdošanas sistēmā un, ka tie nav pretrunā ar ES noteikumiem.

Noteikumu ieviešanai, salīdzinot ar direktīvu ieviešanu, nepieciešams veikt mazāk pasākumu. Tie aprakstīti nākošajā lapā:

Nepieciešamie pasākumi noteikumu ieviešanai

1. Noteikt, kura(s) valsts iestāde(s) būs atbildīga(s) par noteikumu ieviešanu.
2. Noteikt, kāda veida likumdošana ir nepieciešama (ja vispār ir nepieciešama), piemēram, lai noteiktu sankcijas vai nozīmētu atbildīgās iestādes.
3. Izveidot likumdošanas laika grafiku (kā nepieciešams).
4. Sagatavot atbildīgajām iestādēm administratīvas instrukcijas un procedūras.
5. Konsultēties ar citām iesaistītajām valsts iestādēm un grupām, kuras tiek pakļautas noteikumu ietekmei (piemēram, importētāji un eksportētāji, vides aizsardzības organizācijas).
6. Nodrošināt personālu un resursus.
7. Apmācīt personālu.
8. Informēt rūpniecības nozares un uzņēmumus par izvirzītajām prasībām.
9. Iesaistītajām grupām izsniegt attiecīgos dokumentus, formas un sertifikātus.
10. Pēc pievienošanās jāveic ieviešanas monitorings un jāziņo citām

2. DAĻA PĀRSKATS PAR ES VIDES LIKUMDOŠANU

IEVADS

Otrā daļa ietver katra sektora direktīvu un noteikumu īsu kopsavilkumu, diagrammas, kas atspoguļo likumdošanas savstarpējās sakarības katra atsevišķā sektora ietvaros, kā arī dažus pasākumus, kas jāveic minēto direktīvu un noteikumu pilnīgai un efektīvai īstenošanai papildus 1. daļas 11., 12. un 22. lpp. norādītajiem vispārīgajiem pasākumiem.

Ietverti arī atsevišķi priekšlikumi attiecībā uz direktīvām, kas patreiz tiek iestrādātas likumdošanā, jo nākotnē tas būs nozīmīgs elements ES vides likumdošanas struktūrā.

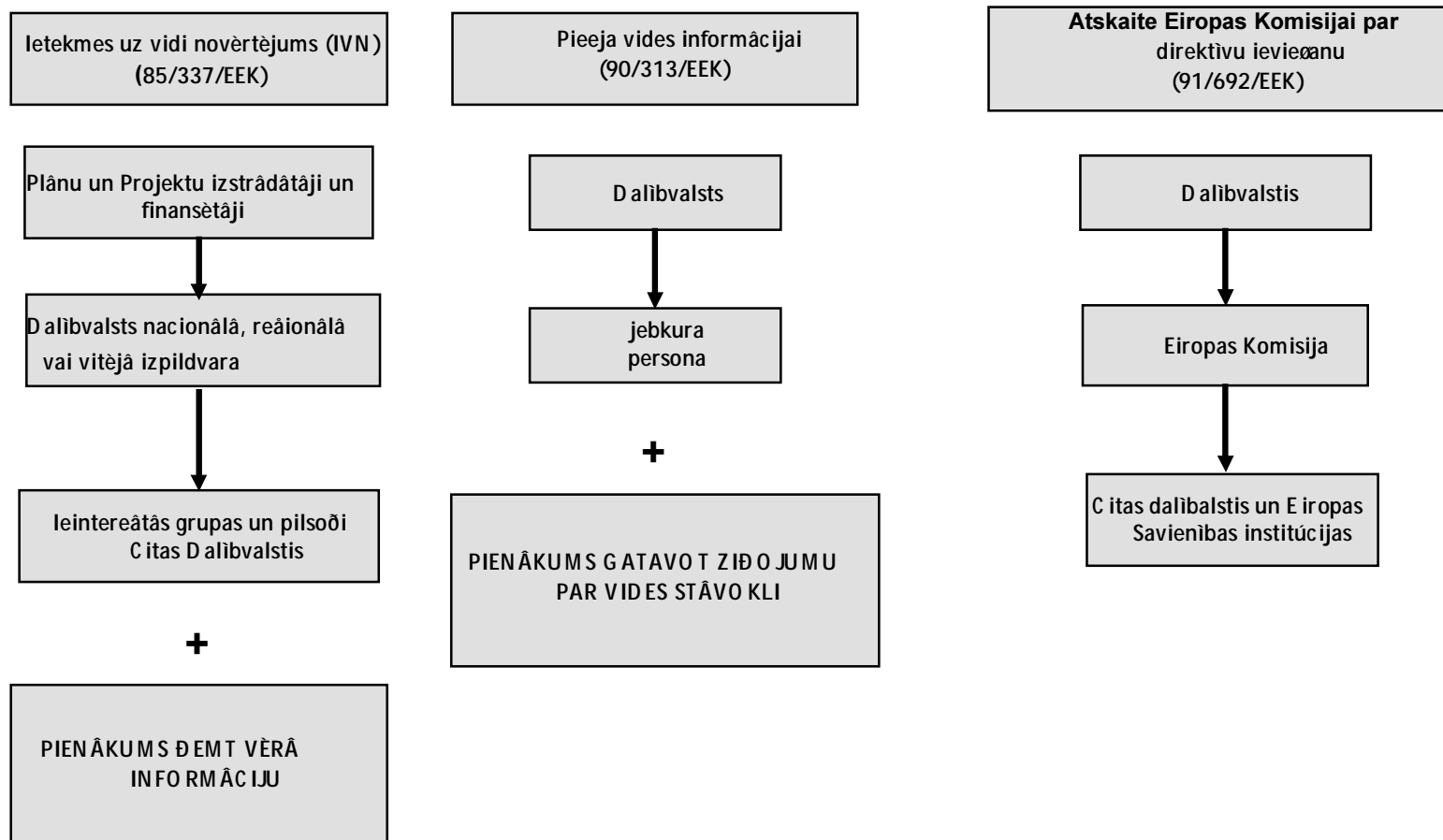
A. HORIZONTĀLĀ LIKUMDOŠANA

Likumdošanu var klasificēt kā "horizontālu", ja tā attiecas drīzāk uz vispārīgiem vides apsaimniekošanas jautājumiem, nekā konkrētiem sektoriem, darbības rezultātiem (produktiem) vai emisijas veidiem. Trīs no šī sektora direktīvām attiecas uz informācijas par vidi un visdažādākajiem cilvēka veiktiem, vidi ietekmējošiem darbības veidiem apkopošanu un izvērtēšanu. Informācijas var būt pieejama dažādās formās: piem., kā plānoto pasākumu ietekmes uz vidi novērtējums, kā sabiedrībai brīvi pieejama vides informācija vai kā noteikumi jeb kārtība, kadā jāsniedz ziņojums par vides direktīvu ieviešanu.

Augstākā mērā svarīgi, lai informācija par vides stāvokli un dažādiem, cilvēka darbības ietekmē izraisītajiem, rezultātiem ir precīza, jo tā veido bāzi vides aizsardzības politikas un noteikumu izstrādāšanai, ieviešanai un monitoringam. Tas arī ir pamats sabiedrības līdzdalībai vides lēmumu pieņemšanas procesā un, sekojoši, arī pamats spēcīgākām demokrātijas institūcijām.

Direktīva par Vides informācijas pieejamību ir mēģinājums nodrošināt pieeju vides informācijai, kuras turētāji ir valsts varas iestādes vai valsts kontrolē esošās organizācijas, kuru sabiedriskais pienākums ir rūpēties par vidi. Direktīvas pamatā ir vispārēja definīcija par brīvi pieejamu vides informāciju. Direktīva nosaka, ka dalībvalstīm periodiski jāsniedz vides stāvokļa pārskati.

HORIZONTĀLĀS LIKUMDOŠANAS NOTIKTAIS PIENĀKUMS SNIEGT INFORMĀCIJU

Atsevišķās dalībvalstīs vides informācijas jautājumu risināšanai jau eksistēja īpaši izstrādāta kārtība pirms šīs direktīvas pieņemšanas, t.i. tām jau bija izstrādāta likumdošana attiecībā uz administratīvo jeb vadības informāciju. Dažām valstīm noteiktas likumdošanas šajā jomā nebija.

Direktīva par ietekmes uz vidi novērtējumu nosaka, ka atsevišķiem projektiem valdības apstiprinājums var būt tikai pēc tam, kad veikts ietekmes uz vidi novērtējums, kas izvērtē iespējamās uz vidi izraisītās ietekmes rezultātus.

Direktīva attiecībā uz ziņojumiem jeb pārskatiem par vides direktīvu ieviešanu harmonizē un nosaka dalībvalstu EK iesniedzamo pārskatu uzlabošanu.

A.1 Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN)

Direktīvu 85/337/EEK par ietekmes uz vidi novērtējumu attiecībā uz noteiktiem valsts un privātiem projektiem nesen nomainījusi jauna Direktīva 97/11/EEK, saskaņā ar kuru jaunie norādījumi jāievieš līdz 1999.g. 14. martam. Izmaiņas izpaužas drīzāk kā pārveidojumi nekā grozījumi un to mērķis ir mazināt sākotnējā varianta nepilnības, īpaši attiecībā uz vērtējamo projektu veidiem un to vērtējumā iekļaujamo informāciju. Direktīva iemieso preventīvu pieeju vides problēmu risināšanai nosakot, ka vidi ietekmējošiem projektiem, iespējamās ietekmes uz vidi novērtējums jāveic pirms šo projektu izskatīšanas valsts institūcijās.

Dažām projektu kategorijām, kuras norādītas direktīvas 1. Pielikumā, ietekmes uz vidi novērtējums ir obligāts jebkurā gadījumā. Pārējie projekti, kas norādīti 2. Pielikumā un kam var būt ieverojama ietekme uz vidi, ir IVN subjekts tikai tad, ja tie atbilst dalībvalsts noteiktajiem konkrētajiem kritērijiem.

Ziņojumā par ietekmes uz vidi novērtējumu projekta finanētājam atbildīgajām varas ietādēm ir jāsniedz sīku informāciju par projektu. Pirms lēmuma pieņemšanas vides aizsardzības iestādēm ir jādod iespēja iesniegt savus komentārus par projektu. Jāinformē sabiedrība par projekta pieteikumu un ietekmes uz vidi pārskatu, kā arī jādod iespēja paust sabiedrisko viedokli par projektu. Lēmuma pieņemšanas procesā atbildīgajai iestādei jāņem vērā novērtējuma rezultāti.

Jānodrošina informācija arī pārējām dalībvalstīm, kuras var skart projekta darbība, kā arī jādod tām iespēja piedalīties projekta vērtēšanā. Šī prasība izriet no Apvienoto Nāciju Eiropas Konvencijas Komisijas vispārīgajiem norādījumiem attiecībā uz tādu projektu novērtēšanu, kas var izraisīt ietekmi uz vidi pārrobežu reģionā (Espoo Conventions).

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jānosaka atbildīgās varas iestādes un administratīvās struktūras, kas nepieciešamas nacionālā jeb valsts un seminacionālā līmenī. Esošās dalībvalstīs šo jautājumu risina iekļaujot IVN nosacījumus zemes lietošanas likumdošanā un piešķirot lielu daļu ieviešanas procesa funkciju vietējām pašvaldībām. IVN procedūru attiecībā uz direktīvā minētajiem pasākumiem un projektiem var arī iekļaut Integrētā piesārņojuma novēršanā un kontrolē.
2. Jāizstrādā valsts līmeņa vadlīnijas jeb norādījumi attiecībā uz informāciju, kas jāiekļauj ietekmes uz vidi novērtējuma dokumentā, kā arī attiecībā uz vērtēšanas un lēmumu pieņemšanas procesu. Tas palīdzēs panākt procedūru un rezultātu standartizāciju. Attiecībā uz atsevišķiem pasākumu jeb rīcību veidiem, kas skar tādas jomas kā, piem., autoceļi, dzelzceļi, lidostas, pilsētprojekti, ir jābūt īpašiem norādījumiem.
3. Vadlīniju svarīgākais aspekts ir modeļa izstrāde procedūrai kā iesaistīt sabiedrību, lai nodrošinātu atklātumu lēmumu pieņemšanā.
4. Svarīgi būs nodrošināt mācību programmas par IVN procesu vadību un izvērtēšanu, samazinot jeb mīkstinot vai aizkavējot projektu uz vidi izraisītās ietekmes rezultātus.
5. Maksu par projekta administratīvajām izmaksām, kas saistītas ar ietekmes uz vidi novērtēšanas procesu, var iekasēt no projektu finansētājiem.

6. Jāizvairās no interešu konfliktiem, kas var veidoties, ja projektu apstiprina atbildīgās administratīvās iestādes, kuras ir arī projekta finansētāji.
7. Atbildīgajām iestādēm vajadzēs arī atbilstošu tehniskās un zinātniskās informācijas bagāžu, lai, pamatojoties uz informāciju, ko apkopojis un iesniedzis projekta izstrādātājs, varētu novērtēt uz vidi izraisītās ietekmes rezultātus.

ieviešanas apsvērumi attiecībā uz Direktīvu par ietekmes uz vidi novērtēšanu

Nacionālās likumdošanas struktūra:

- jāsalīdzina direktīvas prasības ar valsts esošo likumdošanu;
- jānosaka likumdošanas trūkstošie elementi;
- izvēles iespējas:
viens galvenais likumdošanas instruments (Likums par IVN);
iekļaušana Likumā par zemes lietošanu;
esošo likumdošanas aktu grozījumi (piem., Likums par vides aizsardzības struktūru)

- jāizstrādā valsts līmeņa vadlīnijas attiecībā uz IVN kārtību un kopējām IVV projektu grupām;
- jāizstrādā valsts līmeņa norādījumi attiecībā uz IVN dokumentāciju;
- jānosaka stingrus laika ierobežojumus, lai izvairītos no kavējumu izraisītām finansiālām un administratīvām problēmām ;
- jāapņemas, vai IVN nav jāintegrē zemes lietošanas noteikumos.

Atbildīgās iestādes (AI):

- jānosaka AI;
- valsts jeb nacionālā līmeņa AI jāsniedz atskaite par ieviešanu EK, lai nodrošinātu IVN procesa saskaņošanu, šī jautājuma publisku apspriešanu, apelācijas kārtību;
- AI var dibināt arī pašvaldību līmenī, lai īstenotu projektus, kuru ietekme uz vidi ir šaurākā apjomā.

Ieinteresētās puses:

- jānodrošina, lai visiem dalībniekiem, ieskaitot pašvaldības, ieinteresētos valsts departamentus, rūpniecības pārstāvjus, zemes īpašniekus un sabiedrības pārstāvjus būtu iespēja sniegt savus komentārus par IVN likumu projektiem un administratīvajiem noteikumiem;
- jānodrošina sabiedrības līdzdalība IVN procesā, lēmumu pieņemšanas un apelācijas procesā.

Juridiskie pārbaudes punkti

- jāpievērš uzmanība "Projekta" definīcijām ;
- jānodrošina, lai gadījumā, kad ir vairāki nelieli projekti ("Projektu kopa") un katram no tiem atsevišķi IVN nav obligāts, gala rezultātā tie neizveido vienu lielu projektu, kurš ir IVN subjekts. Šādā situācijā IVN jāveic visiem projektiem;
- jāizskata jautājums par atbrīvošanu nodreģistrētas prasībām IVN kārtība/ procedūra:

Finansu apsvērumi:

- projekta finansētājiem jāmaksā katra atsevišķā IVN procesa administratīvās izmaksas, dokumentācijas un ekspertu izmaksas;
- sabiedrībai jāsedz izmaksas par ekspertu darbu (slēdzieniem un komentāriem); atsevišķos gadījumos arī kopiju pagatavošanas izmaksas.

A.2 Informācijas pieejamība

Direktīva 90/313/EEK par brīvu pieeju vides informācijai nosaka pienākumu nodrošināt, lai informācija, kas parasti ir sabiedriski atbildīgo iestāžu rīcībā ir pieejama arī pēc sabiedrības pieprasījuma. Atbildes jānodrošina noteiktā laikā un, ja prasītā informācija netiek nodrošināta, ir tiesības iesniegt prasību citās instancēs. Arī dalībvalstīm periodiski ir jāsniedz vides satāvokļa pārskati jeb ziņojumi.

Ieviešanas priekšnoteikumi

Lai direktīvu ieviešana noritētu sekmīgi, ļoti svarīgi ir panākt līdzsvaru starp konfidencialitāti un brīvu pieeju vides informācijai, bet pieņemot, ka brīvi pieejama informācija ir vēlāmāka.

Šo direktīvu bieži uztver kā izšķirošu instrumentu, kas garantē atklātumu valdības lēmumu pieņemšanā un nodrošina valdības atbildību. Valdībām jāizstrādā precīza kārtība brīvi pieejamas informācijas nodrošināšanai.

Jāpublicē rokasgrāmata jeb priekšraksts par informācijas pieejamību, lai nodrošinātu, ka sabiedrība izprot tās nozīmi un gūst no tās labumu. Viens no īstenošanas līdzekļiem ir publisku reģistru sistēmas izveide, kurā doti norādījumi par dokumentiem un lēmumiem, kas attiecas uz vidi un kas ir publiski pieejami.

Ieinteresētās institūcijas vai personas jāinformē par viņu pienākumiem. Mācību programmās, jāiekļauj arī jautājumi par kvalifikācijas un sabiedriskās apziņas līmeņa paaugstināšanu iestādēs, kas var saņemt pieprasījumu sniegt atbilstošu informāciju.

Lai sagatavotu un publicētu periodiskas vides stāvokļa pārskatus jeb ziņojumus, jāizveido sistēma, kas nodrošina nepieciešamo vides datu apkopošanu, analīzi un apstrādi.

Kamēr direktīvas norādījumu izpildi kontrolē dažādas institūcijas un struktūras, tikmēr būs nepieciešamība veidot harmoniskas iekšējas informācijas sistēmas, lai nodrošinātu, ka atbilstošie dati valsts līmeņa varas institūcijām, kas ir atbildīgas par ziņojumu iesniegšanu EK, ir pieejami salīdzināšanai piemērotā formā.

A.3 Pārskata sniegšana par Vides direktīvu ieviešanu

Direktīvas 91/692/EEK, kas nosaka atsevišķu vides direktīvu ieviešanas ziņojumu standartizēšanu un vienkāršošanu, mērķis ir, pamatojoties uz sektorālu pieeju, vienkāršot dalībvalstīm tās prasības, kas tiek uzstādītas attiecībā uz EK iesniedzamo informāciju par atsevišķām vides aizsardzības direktīvām. Ziņojums jāiesniedz ik pa trim gadiem un katram sektoram ir savs trīs gadu cikls. Izņēmums ir attiecībā uz direktīvu par peldūdeņiem, t.i. 76/180/EEK, attiecībā uz kuru paliek spēkā prasība iesniegt ikgadēju atskaiti. Šī direktīva, kas tika iekļauta vairākās citās direktīvās, dalībvalstīm ir jāievieš, bet to nevajag pārvērst par dalībvalsts nacionālo likumdošanu.

Ieviešanas priekšnoteikumi

Jāpārskata vides monitoringa un vides informācijas sistēma, lai nodrošinātu, ka prasītā informācija, ko iesniedz Eiropas Komisijai izvērtēšanai, tiek sagatavota atbilstošā formā.

Kamēr noteikumu un prasību ievērošanas kontroli jeb monitoringu veic dažādas institūcijas, jāveido harmoniska informācijas sistēma, lai nodrošinātu, ka valsts iestādēm, kas atbildīgas par ziņojumu sagatavošanu EK, atbilstošie dati ir pieejami salīdzināšanai piemērotā formā.

Jānosaka struktūras, kas atbildīgas par pārskatu sagatavošanu un jānodrošina plānošanas un atskaites termiņi.

A.4 Eiropas Vides aientūra

Saskaņā ar noteikumiem EEK/1210/90 tika izveidota Eiropas Vides aģentūra (EVA), kuras mērķis ir nodrošināt Eiropas savienību un dalībvalstis ar eiropas līmeņa vides informāciju. Šobrīd noteikumi tiek pārskatīti; sk. priekšlikumu par noteikumu grozījumiem COM(97) 282, gala versiju (13.06.97).

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Noteikumus nevajag pārlikt nacionālajā likumdošanā.
2. EVA un dalībvalstis sadarbojas vides monitoringa un novērtēšanas programmu jomā, kā arī vides stāvokļa pārskatu jeb ziņojumu sagatavošanā. Jāievieš atbilstošā prakse monitoringa jomā. Institūcijām būs jāuzņemas atbildība un jāsaņem atbilstošais tehniskais nodrošinājums, lai varētu piedalīties EVA pasākumos. To varētu realizēt arī pirms pievienošanās, jo EVA jau izstrādā programmu sadarbībai ar trešajām valstīm.

A.5 LIFE

Saskaņā ar noteikumiem EEK/1973/92 tika izveidots finansu instruments vides aizsardzības mērķiem, kas pazīstams ar nosaukumu "LIFE" un domāts pasākumiem, kas atbalsta "piesārņotājs maksā" un līdzīgus Eiropas Savienības politikas principus. LIFE finansē tikai daļu no projekta izmaksām.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Noteikumus nevar pārlikt nacionālajā likumdošanā. LIFE ir dāvinājumu programma, kuru vada Eiropas Komisija.

B. GAISA KVALITĀTE

Gaisa piesārņojumu rada dažādi kustīgi un nekustīgi avoti. Šī nodaļa izskata likumdošanas jautājumus, kas attiecas uz **gaisa kvalitātes** vispārēju **novērtēšanu un kontroli, izplūdes kontroli no kustīgiem avotiem**, tas ir, izplūde no autotransporta, un degvielas kontroli.

Likumdošanas jautājumi par izplūdes kontroli no **nekustīgiem avotiem** ir izskatīti F nodaļā, kas attiecas uz rūpnieciskajām iekārtām un elektrības ražošanu, un C nodaļā, kas attiecas atkritumu sadedzināšanas krāsnīm.

Jaunā direktīva par gaisa kvalitātes struktūru ir veidota tā, lai nodrošinātu vispusīgu gaisa kvalitātes kontroles stratēģiju dalībvalstīs, apvienojot izplūdes kontroli un zināšanas par gaisa kvalitāti. Šī direktīva stāsies spēkā pakāpeniski, pēc sekojošo apakšdirektīvu pieņemšanas. Sekojošās apakšdirektīvas stāsies triju patreizējo direktīvu vietā, kuras nosaka kvalitātes standartus sēra dioksīdam un daļiņām, svinam un slāpekļa oksīdam. Vadoties pēc direktīvas par troposfēriskā ozona piesārņošanu, dalībvalstīm ir jāveido arī **ozona monitoringa** tīkli.

Ar vairāku direktīvu palīdzību tiek regulēta **izplūde no automašīnām un degviela**, balstoties uz transporta tehniskajiem noteikumiem un ierobežojumiem tādām vielām, kā svinam un sēram un to atrašanos degvielā. Tuvākajā laikā tiks pieņemta direktīva par izplūdi no motoriem, kurus uzstādīs transportlīdzekļos.

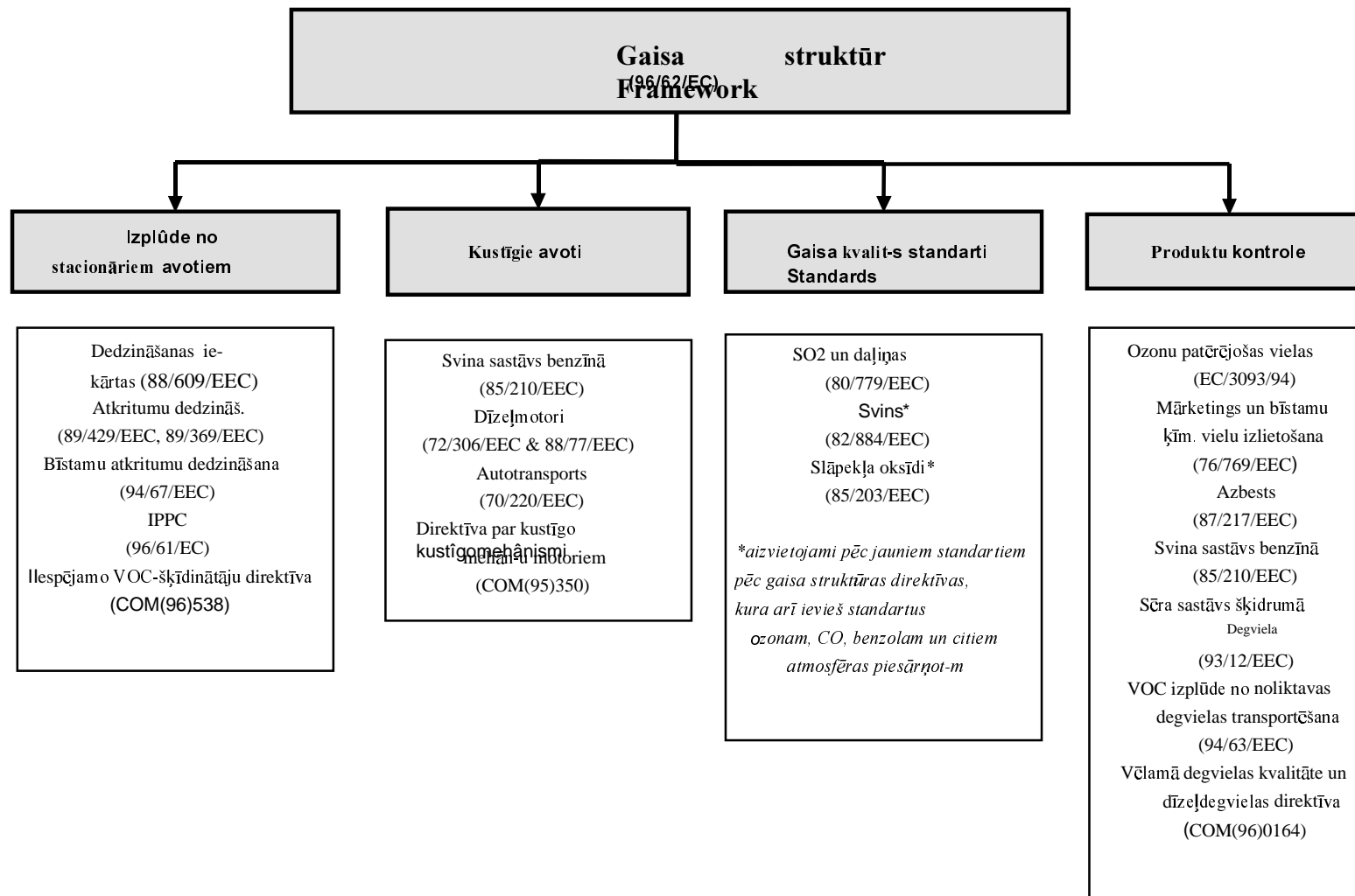
B.1 Direktīva par gaisa kvalitātes struktūru

Direktīvas 96/62/EC par apkārtējā gaisa kvalitātes novērtēšanu un kontroli, pazīstamas kā direktīva par gaisa kvalitātes struktūru, mērķis ir noteikt galvenos principus kopējai stratēģijai, kura:

- nosaka apkārtējā gaisa kvalitāti Eiropas Savienībā, lai izvairītos no cilvēka veselībai un videi kaitīgās ietekmes vai to samazinātu;
- novērtē apkārtējā gaisa kvalitāti dalībvalstīs, balstoties uz kopējām metodēm un kritērijiem;
- sniedz adekvātu, visiem pieejamu informāciju par apkārtējā gaisa kvalitāti un nodrošina, lai informācija par maksimālo piesārņojuma robežu būtu zināma sabiedrībai;
- saglabā apkārtējā gaisa kvalitāti tur, kur tā ir laba un uzlabo citos gadījumos.

Dalībvalstis ir atbildīgas par :

- direktīvas ieviešanu;
- apkārtējā gaisa kvalitātes novērtēšanu;
- mērījumu precizitātes nodrošināšanu;
- mērījumu iekārtu apstiprināšanu;
- novērtējuma metožu analīzi;
- komisijas organizēto visas Eiropas Savienības kvalitātes garantēšanas programmu koordinēšanu savā teritorijā.

Struktūras direktīva noteiks galvenos piesārņošanas kontroles parametrus individuālajam sektoram. Pieņems jaunus standartus, vadoties pēc direktīvas, kas nomainīs iepriekšējās direktīvas par sēra dioksīdu un dāļiņām, svinu un slāpekļa oksīdiem, raksturotiem zemāk.

Vairākas apakšdirektīvas individuālajiem piesārņotājiem noteiks apkārtējā gaisa kvalitātes optimālo piesārņojuma limitu, iespēju rezerves, novērtējuma procedūras un atskaites noteikumus laikā no desmit līdz piecpadsmit gadiem. Ir paredzēts, ka pirmās no šīm direktīvām par NO₂, SO₂/dāļiņām un svinu, komisija pieņems 1997.g. rudenī.

Tiklīdz noteiks gaisa piesārņojuma limitu un maksimālo piesārņojuma robežu, vajadzēs novērtēt apkārtējā gaisa kvalitāti. Vajadzēs sastādīt darbības plānu tām zonām, kuras neatbilst gaisa piesārņojuma limitam. Pasākumiem jāaptver gaisa, ūdens un augsnes aizsardzība un jāatbilst noteiktajiem termiņiem. Kad tiek pārsniegta maksimālā piesārņojuma robeža, jāinformē sabiedrību.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Direktīvas prasības pieļauj atbilstošas administratīvas sistēmas, zinātniski pamatotas zināšanas un gaisa kvalitātes kontroles sistēmu, kas balstās uz standartiem.
2. Valstīm jāsalīdzina struktūras direktīvu prasības ar spēkā esošajiem likumiem un darbības sistēmām, pastāvošo attieksmi, lai sasniegtu mērķus, uzstādītus apkārtējā gaisa kvalitātei, gaisa kvalitātes novērtēšanas metodēm, pieejamo informāciju, kas atrodama IV pielikumā un gaisa kvalitātes uzlabošanas līdzekļiem, lai noteiktu nepieciešamās izmaiņas.
3. Būs nepieciešamas jaunas procedūras sarunām amatpersonu starpā, metožu sistematizēšana un precizēšana, atskaitīšanās un novērtēšana.
4. Laboratorijas jāakreditē tā, lai tās atbilstu Eiropas standartiem par kvalitātes piešķiršanu. Gan laboratorijās, gan pasākumu vietās, jāorganizē sistemātisku iekšējo kvalitātes kontroli.
5. Gaisa kvalitātes uzlabošanas plānus jā sastāda vietām ar sliktu gaisa kvalitāti, nosakot uzlabošanas termiņus. Plāni var nodrošināt pasākumus, lai kontrolētu vai pārtrauktu, piemēram, automašīnu kustību, kas ir pamatā pārsniegtajam gaisa piesārņojuma limitam.
6. Jākonsultējas ar pārstāvjiem no gaisu piesārņojošām rūpniecības nozarēm, arī ar citām ieinteresētām personām par ieviešanas prasībām, sevišķi par uzlabojumiem, kas veicinātu gaisa kvalitātes standartu atbilstību.

B.2 Patreizējie gaisa kvalitātes standarti, kas tiks pakāpeniski nomainīti ar radniecīgām direktīvām struktūras direktīvas ietvaros

Sēra dioksīds un suspendētās daļiņas

Direktīva 80/779/EEC par gaisa kvalitātes piesārņojuma limitu un noteicošajiem limitiem sēra dioksīdam sastādīja saistošos ikgadējos un ziemas piesārņojuma limitus un nesaistošos noteicošos limitus sēra dioksīdam un suspendētām daļiņām atmosfērā. Tās galvenais mērķis bija aizsargāt cilvēka veselību un piesārņojuma limitu noteikšanu balstīt uz Pasaules veselības organizācijas atklājumiem.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm nepieciešams novērtēt, vai darbojas mērīšanas stacijas, kur piesārņojums ir paredzams vislielākais. Šajās mērīšanas stacijās vajadzētu pielietot ieteicamās mērīšanas metodes un sēra dioksīda un suspendēto daļiņu analīzi. Var būt nepieciešamas papildus mērīšanas stacijas.
2. Procedūrai jābūt atbilstošai, lai varētu apkopot datus un analīzes nacionālajā līmenī un atskaitīties komisijai.
3. Procedūrai jābūt atbilstošai, lai gadījumā, ja koncentrācija pārsniedz piesārņojuma limitu (I pielikums), komisija tiktu informēta un tiktu sastādīti plāni pakāpeniskai gaisa kvalitātes uzlabošanai šajās zonās. Tam ir nepieciešams galvenā piesārņojuma avota noteikšana un izplūdes samazināšanas iespēju novērtēšana.

Svins

Padomes direktīva 82/884/EEC paredzēja maksimālo gaisa piesārņojuma limitu svina koncentrācijai gaisā, lai aizsargātu cilvēka veselību, bet tad nebija pieejama pietiekoša tehniska un zinātniska informācija, lai noteiktu piesārņojuma limitus vides aizsardzībai.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm nepieciešams novērtēt, vai darbojas mērīšanas stacijas, kur indivīdus varētu pakļaut mēģinājumiem ilgāku laika periodu un, kur ir iespējams, ka maksimālā piesārņojuma robeža svinam tiek pārsniegta. Šajās mērījumu vietās vajadzētu pielietot atbilstošas mērīšanas metodes un analīzi.
2. Procedūrai jābūt atbilstošai, lai varētu apkopot datus un analīzes nacionālajā līmenī un atskaitīties komisijai katru gadu.
3. Procedūrai jābūt atbilstošai, lai gadījumā, ja koncentrācija pārsniedz piesārņojuma limitu, komisija tiktu informēta un tiktu sastādīti plāni pakāpeniskai gaisa kvalitātes uzlabošanai šajās zonās. Tam ir nepieciešams galvenā piesārņojuma avota noteikšana un izplūdes samazināšanas iespēju novērtēšana.

Slāpekļa oksīds

Direktīva 85/203/EEC izstrādāja saistošos piesārņojuma limitus, lai aizsargātu cilvēka veselību un nesaistošos noteicošos limitus, lai uzlabotu veselības aizsardzību un dotu ieguldījumu ilgtermiņa

vides aizsardzībā. Noteicošie limiti ir paredzēti kā atskaites punkti specifisku shēmu izstrādāšanai zonās, kuras noteikušas dalībvalstis.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm nepieciešams novērtēt, vai darbojas mērīšanas stacijas, kur piesārņojuma limits ir iespējams lielāks. Var būt nepieciešamas mērīšanas stacijas papildus mērījumiem.
2. Procedūrai jābūt atbilstošai, lai varētu apkopot datus un analīzes nacionālajā līmenī un atskaitīties komisijai ik pēc sešiem mēnešiem katru kalendāro gadu.
3. Procedūrai jābūt atbilstošai, lai gadījumā, ja koncentrācija pārsniedz piesārņojuma limitu, komisija tiktu informēta un tiktu sastādīti plāni pakāpeniskai gaisa kvalitātes uzlabošanai šajās zonās. Tam ir nepieciešams galvenā piesārņojuma avota noteikšana un izplūdes samazināšanas iespēju novērtēšana.

Troposfēriskā ozona piesārņošana

Tā kā apakšējie ozona līmeņi palielinās, jo palielinās autotransporta plūsma Eiropas Savienības valstīs, direktīva 92/72/EEC noteica, lai dalībvalstis izveido ozona monitoringa tīklu. Tā noteica maksimālo piesārņojuma robežu ozonam, lai aizsargātu veselību un faunu un pieprasīja, lai ikviena dalībvalsts brīdinātu iedzīvotājus, kad šī robeža tika pārsniegta. Par robežas pārsniegšanu bija jāziņo komisijai katru mēnesi.

1998. gadā komisija paredz iesniegt priekšlikumu direktīvai par gaisa kvalitātes struktūras saturu, nosakot piesārņojuma limitu troposfēriskajam ozonam kopā ar ļoti precīziem monitoringa noteikumiem. Kad šie jaunās direktīvas noteikumi stāsies spēkā, tie pakāpeniski nomainīs direktīvas 92/72/EC noteikumus.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm nepieciešams novērtēt, vai darbojas mērīšanas stacijas, kur iespējams, ka maksimālā piesārņojuma robeža ir pārsniegta. Vietas jāizvēlas saskaņā ar II pielikumu un analīzei ir ieteicamas metodes, saskaņā ar IV pielikumu. Var būt nepieciešamas vietas papildus mērījumiem.
2. Procedūrai jābūt atbilstošai, lai gadījumā, ja koncentrācija pārsniedz piesārņojuma limitu, sabiedrība tiek informēta saskaņā ar IV pielikumu un komisija- līdz sekojošā mēneša beigām.
3. Procedūrai jābūt atbilstošai, lai varētu apkopot datus nacionālajā līmenī un katru gadu atskaitīties komisijai.

B.3 Izplūde no kustīgiem avotiem

Nelielas jaudas automašīnas

Galvenā direktīva 70/220/EEC nosaka tehniskās prasības un piesārņojuma limitus oglekļa monoksīdam un nesadegušo ogļūdeņražu izplūdei no automašīnu motoriem. Šīs prasības, kā labojumu direktīvas, pēdējo 25 gadu laikā bija stingrākās. Direktīva 74/290/EEC pirmoreiz samazināja un direktīva 77/102/EEC - papildināja piesārņojuma limitus slāpekļa oksīdiem. Direktīvas 78/665/EEC, 83/351/EEC un 88/76/EEC veiksmīgi samazināja piesārņojuma limitus

šiem trijiem piesārņojuma veidiem, kamēr direktīva 88/436/EEC ieviesa piesārņojuma limitus daļiņu piesārņojuma izplūdei no dīzeļmotoriem. Obligātus Eiropas standartus automašīnu (zem 1400 cm³) gāzveida piesārņojuma izplūdei ieviesa direktīva 89/458/EEC. Šos standartus paplašināja direktīva 91/441/EEC, lai aptvertu visas vieglās mašīnas, neatkarīgi no motoru jaudas, ieskaitot prasības tvaiku izplūdēm un izplūdes ilgumam mašīnu sastāvdaļām, arī daļiņu piesārņojumu standartus automašīnām ar dīzeļmotoru.

Direktīva 94/12/EC ieviesa obligātus piesārņojuma limitus visiem piesārņotājiem un produkcijas atbilstības kontroles modifikāciju. Vieglās mašīnas, konstruētas, lai pārvadātu vairāk kā 6 pasažierus un ar maksimālo masu vairāk kā 2500 kg, vieglās sērijveida mašīnas un bez ceļa mašīnas, kas ieguva no iepriekšējiem standartiem, standartu vietā tika pakļautas direktīvām 93/59/EEC un 96/69/EEC, kuras ir tikpat stingras, kā attiecīgie standarti vieglajām mašīnām, ņemot vērā šo transportlīdzekļu īpatnības.

Programma par mašīnējām

Direktīva 94/12/EC nosaka, ka komisijas ieteiktie standarti ir jārealizē pēc 2000. gada, balstoties uz jauno pieeju ar daudziem aspektiem, kas pamatojas uz visaptverošu izmaksu novērtējumu un pasākumu efektivitāti, kas vērsti uz ceļa transporta piesārņojumu samazināšanu. Bez stingriem mašīnu izplūdes standartiem, priekšlikumam jāietver papildus pasākumi, kā piemēram, degvielas kvalitātes uzlabošana un mašīnu plūsmas uzraudzības pastiprināšana un ekspluatācijas programma. Priekšlikumam jābalstās uz gaisa kvalitātes kritērija izveidošanu, un atbilstošajiem izplūdes samazināšanas mērķiem un pasākumu katras paketes izmaksu/efektivitātes novērtējumu, ņemot vērā citu pasākumu potenciālo ieguldījumu, tādi kā, transporta pārvaldība, pilsētas sabiedriskā transporta palielināšana, jauna virzošā tehnoloģija vai alternatīvās degvielas izlietošana. Vajadzīgās vietas izpēti un pētījumi tika izvesti Eiropas programmas par mašīnējām ietvaros.

Atbilstošo priekšlikumu izmaiņu direktīvai COM/96/0163 par izplūdi no nelielas jaudas mašīnām, ko ietver pamata direktīva 70/220/EEC, izdeva 1996. gada jūnijā un patreiz to apspriež Eiropas parlaments un komisija.

Komisija vienlaicīgi izdeva direktīvas COM/96/0164 priekšlikumu, kas noteica jaunas prasības, lai uzlabotu autodegvielas kvalitāti. Arī šis priekšlikums tiek apspriests Eiropas parlamentā un komisijā. (skat. B.7)

Lai tuvotos gaisa kvalitātes kritērijam, izstrādātam programmā par mašīnējām, papildus izmaksas un efektīvi vietējie pasākumi būs nepieciešami visvairāk piesārņotajās vietās.

Lielas jaudas dīzeļmotori autotransportam

Direktīva 88/77/EEC noteica izplūdes prasības oglekļa monoksīdam, ogļūdeņradim un slāpekļa oksīdiem. Bez sākotnējo limitu nostiprināšanas, kas ieviešanā 1993.g. un 1996.g. atbalstīja divus posmus, kā labojumu direktīva 91/542/EEC tā uzstādīja prasības daļiņu izplūdei. Labojumu direktīva 96/1/EEC pieļāva daļiņu izplūdes limita samazināšanu nelieliem motoriem. Vadoties pēc attieksmes, kas izskaidrota augstāk, patreiz tiek izstrādāts jauns priekšlikums, lai ieviestu stingrākas prasības, sākot ar 2000. gadu.

Izplūde no motoriem, kurus ieviesīs transportlīdzekļos

Jaunās direktīvas COM 95/350 (COD) priekšlikums, kas nosaka prasības izplūdei oglekļa monoksīdam, ogļūdeņradim, slāpekļa oksīdiem un daļiņām transportlīdzekļu dīzeļmotoros, patreiz

tiek apspriests padomē un parlamentā, un, iespējams, ka tas drīz stāsies spēkā. Dūmu izplūde no autotransporta dīzeļmotoriem, lauksaimniecības un mežsaimniecības traktoriem

Direktīvas 72/306/EEC un 77/537/EEC noteica standartus dzinēju izplūdes dūmu maksimālajai koncentrācijai. Galvenais standartu mērķis ir noteikt atbilstošos limitus testēšanai, kas aprakstīta tālāk.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm vajadzēs nozīmēt attiecīgās amatpersonas, kā norādīts direktīvā 70/156/EEC un nolemt par labojumiem.
2. Kur nepieciešams, amatpersonas varēs uzticēt tehniskos pienākumus akreditētiem tehniskajiem dienestiem, kas var atrasties jebkurā dalībvalstī.
3. Ja ir nepieciešams padoms, kā veidot efektīvas administratīvās struktūras, jākonsultējas ar nozīmētajām amatpersonām un tehniskajiem dienestiem dalībvalstīs, kas saistītas ar nacionālo automobiļu rūpniecību.

Gaisa kvalitātes struktūras direktīva - ieviešanas apsvērumi

Nacionālā likumdošana

- Jāsalīdzina direktīvas prasības ar pastāvošajiem nacionālajiem likumiem.
- Jānosaka likumdošanas atšķirības.
- Varianti:
galvenais likumdošanas līdzeklis (likums par gaisa kvalitāti)
vides aizsardzības likuma labojumi
papildināšanai

Atbildīgās iestādes

- Jānosaka juridiski un administratīvi atbildīgās iestādes.
- Nacionālā līmeņa atbildīgā iestāde ir atbildīga par ziņojumu Komisijai,
- notekt uzraudzības iestādes un vajadzības
- noteikt plānošanu un kontroli pār ieviešanu
- nodrošināt lēmumu pieņemšanu, apelāciju un lēmumu izskatīšanas pārskatamību
- sagatavot nepieciešamos gaisa kvalitātes uzlabošanas plānus

Juridiskie pārbaudes punkti

- Nodrošināt pārraudzības, atbilstības, realizēšanas un atskaites procedūras.
- Jpārlicināties, ka gaisa kvalitātes piesārņojumu limitiem noteikti laika limiti
- nodrošināt sabiedrībai pilnīgu atklātību par gaisa piesārņošanas pārsniegšanu

Standartu process

- sekot, ka ES izstrādā uzdevumus par gaisa kvalitāti 14 piesārņotājiem, kas uzskaitīti direktīvā
- zināt piesārņojumu limitiem ieviešanas termiņus, kuri var būt 10-15 gadi
- noteikt, kad koncentrācija ir starp ilgtermiņa piesārņojumu limitiem un pagaidu pastāvošiem limitiem. Pieņemt mērus, kas atbilst ilgtermiņa limitiem
- piekrišana uzraudzībai..

Ieinteresētās puses

- pārlicināties, ka pirms gaisa kvalitātes likumu sastādīšanas, pusēm, ieskaitot vietējo valdību, iesaistītos valdības departamentus (piem. transp) ražošanas pārstāvjus un sabiedrību, ir dota iespēja izteikties
- izveidot gaisa kvalitātes likumus un instrukcijas, kas pieejami sabiedrībai
- pārlicināties, ka apkārtējā gaisa kvalitātes piesārņojuma limiti kļūst noteicošie, plānojot rūpniecību

Finansu apsvērumi

- dalībvalstīm nodrošināt vajadzīgās amatpersonas, uzraudzību un kontroli
- ja rūpniec'bai radušies zaudējumi, samaksāt attiecīgo kompensāciju.

Direktīva par izplūdes testu braukšanas kārtība

Direktīva 77/143/EEC ar papildinājumiem no direktīvas 92/55/EEC par braukšanas kārtības testiem autotransportam un treileriem pieprasa transporta izplūdes pārbaudīšanu pēc regulāriem braukšanas testiem, lai kontrolētu oglekļa monoksīdu (CO) un gaisa/degvielas attiecību transportam ar benzīnu un izplūdes gāzes necaurspīdīgumu.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Braukšanas testus jāveic valstij vai sabiedriskajiem orgāniem, kuriem valsts to uzticējusi, vai nozīmētajām iestādēm, kuras tieši uzrauga valsts, ieskaitot pilnvarotas privātpersonas.
2. Kad iestādes, kas nozīmētas par transporta pārbaudes centriem, veic arī autotransporta remontu, dalībvalstīm jāpārliedz, ka transporta pārbaudīšana ir objektīva un augstas kvalitātes.
3. Jāprasa padoms no sabiedriskajiem vai dalībvalstu nozīmētajiem orgāniem, kuri var nodrošināt visaptverošu pieredzi un speciālas zināšanas.

B.4 Gaistošu organisko savienojumu izplūde

Direktīvas 94/63/EC mērķis ir kontrolēt gaistošu organisko savienojumu izplūdi, kas rodas no benzīna uzglabāšanas un tā sadali no termināliem uz benzīnstacijām. Tas attiecas arī uz instalācijām, ceļa transportu, vilcieniem un iekšzemes ūdens transportu, ko izmanto benzīna uzglabāšanai un pārvadāšanai no viena termināla uz citu vai no termināla uz benzīnstaciju. Šīs direktīvas noteikumi patreiz tiek pārskatīti.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jānodibina likumi, uzraudzības un realizēšanas sistēmas, kas atbilst benzīna tvaiku izplūdes limitiem no uzglabāšanas cisternām un pārvadāmajiem konteineriem: kravas mašīnas, vilcieni un iekšzemes ūdens transports.
2. Kompetentām amatpersonām, kas uzrauga terminālus un benzīntankus, kā arī transportu, kas pārvadā benzīnu, jāizmanto saskaņotas pārbaudes procedūras.
3. Valstīm jāievieš tehniskās un vadības prasības, lai samazinātu tvaiku noplūdi, kad rīkojas ar benzīnu terminālā un benzīnstacijā, kā arī to pārvadājot.
4. Ieteicama iepriekšēja konsultēšanās ar ražotājiem un ieinteresētām grupām.

B.5 Svina saturs benzīnā

Direktīva 85/210/EEC par svina saturu benzīnā atļauj dalībvalstīm samazināt

pieļaujamo svina saturu līdz 0.15 g Pb/l, tiklīdz viņi uzskatīs to par pieļaujamu; viņiem jāpārliedz, ka bezsvina benzīns ar Pb/l zem 0.013 g ir pieejams un tā sadale - līdzsvarota. Benzola sastāvs svina un bezsvina benzīnam nedrīkst pārsniegt 5.0%. Bezsvina benzīns ir

jāmarķē sūknī. Valstis drīkst aizliegt tirgošanos ar svina benzīnu, kurš neatbilst noteiktajam oktāna līmenim.

Piedāvātās direktīvas prasības par benzīna un dīzeļdegvielas kvalitāti COM 96/0164 (COD), skat. B.7, nomainīs šīs direktīvas noteikumus sākot ar 2000.g.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm nepieciešams administratīvais aparāts, ieskaitot mērīšanu un statistiskās interpretācijas metodes svina un benzola sastāva pārbaudīšanai un lai novērstu neatbilstību. Lai nodrošinātu konsekventu nacionālo bāzi, nepieciešams izveidot un izpildīt marķēšanas prasības.
2. Lai panāktu atbilstību, gan vietējā ražošanā, gan mazumtirdzniecības sektors nedrīkst pārsniegt noteikto svina, benzola un oktāna daudzumu benzīnā. Papildus var veikt importa pārbaudi pēc atlases, kas notiek uz robežas un mazumtirdzniecības sūknēšanas vietā.
3. Valstīm jāizved diskusija par ieviešanas variantiem, piedaloties pārstāvjiem no naftas produktu un gāzes sektora, kā arī citiem interesentiem.

B.6 Sēra sastāvs šķidrā degvielā

Direktīva 93/12/EEC par sēra sastāvu konkrētās šķidrās degvielās nosaka limitu sēra sastāvam dīzeļdegvielā un citās gāzēs. Dīzeļdegvielu lieto dažos autotransporta līdzekļos. Gāze, pazīstama arī kā vieglā degviela, tiek izmantota pašgājējos, apkurē, rūpnieciskiem nolūkiem un flotē.

Kas attiecas uz dīzeļdegvielas izmantošanu ceļa transportam, tad direktīvas 93/12/EEC noteikumus nomainīs ar piedāvātās direktīvas, COM 96/0164 (COD) prasībām par benzīna un dīzeļdegvielas kvalitāti (skat. B.7)

Kas attiecas uz gāzi un smago kurināmo, tad komisija ir nesen ierosinājusi pārskatīt direktīvas 93/12/EEC noteikumus.

Direktīva par izplūdi no transporta līdzekļiem - ieviešanas apsvērumi

Nacionālā likumdošana

- Jāsalīdzina direktīvas prasības ar pastāvošajiem nacionālajiem likumiem.
- Jānosaka likumdošanas atšķirības.
- Varianti:
Viens nacionālais likums (likums par autotransportu)
piemērot nodaļu par atbilstošu likumdošanu, kas nosaka gaisa izplūdi (piem., vides aizsardzības likums vai likums par gaisu)

Atbildīgās iestādes

- valsts atbildīgām iestādēm jāuzņemas atbildība par vienādas izplūdes standartiem, visaptverošu kvalitātes garantiju un nodokļu problēmām
- vietējas atbildīgās iestādes var vadīt izplūdes uzraudzību un veikt pasākumus
- valsts atbildīgajām iestādēm jāatšķaitās ES komisijai

Juridiskie pārbaudes punkti

- Jāveido regulējošs režīms, kas var nodarboties ar izplūžu samazināšanas pasākumiem.
- galvenie pasākumi ietver likumdošanas sistēmas izveidi izplūdes samazināšanai, nodokļu atvieglojumus, jaunu tehnoloģiju, pārbaudes un ekspluatācijas procedūras
- ņemt vērā vietējās uzraudzības un realizācijas pasākumus

Standartu process

- atbildīgās iestādes var vadīt nacionālos pārbaudes centrus jaunām mašīnām.
- AI jāpārlicinās, vai ražotā transporta izplūde atbilst sertifikātam
- benzīnstacijās jāveic pārbaudes izlases kārtībā par degvielas sprauslas izmēriem, benzīna tvaiku reģenerāciju, kad apakšzemes cisternas pilda ar degvielu un oktānu
- vietējo, privāto sektoru licensēšana lai tie varētu izdot personīgā transporta izplūdes un ekspluatācijas atbilstības dokumentus

Ieinteresētās puses

- pārlicināties, ka pirms sistēmas izveidošanas, ieinteresētās puses konsultējas par izplūdes standartiem, jauno tehnoloģiju, tehniskajām prasībām un atbilstības procedūrām
- ieguldītājam jāiesaista naftas un gāzes rūpniecības vairumtirgotāji, transporta ražotāji un mazumtirgotāji, citas jomas (piem. transports) un citas ieinteresētās puses
- pastāvīgi jāinformē sabiedrība.

Finansu apsvērumi

- valdībai jānozīmē AI un jāveido administratīvais atbalsts, sabiedriskie sakari, jāinformē un jāsniedz padoms rūpniecībai
- nodokļu stimuli jāveicina jaunatklājumus un jāsamazina izplūde
- ražotājiem un mazumtirgotājiem jāmaksā par atbilstības sertifikātiem un pārbaudēm
- transporta īpašniekiem jāmaksā mērenas cenas par personīgā transporta atbilstību

Lai samazinātu sēra dioksīda piesārņojumu, sevišķi koncentrāciju pilsētā tuvu zemes virsmai, direktīva nosaka maksimālo sēra svāra limitu gāzei un dīzeļdegvielai. Tiek paātrināta¹³ sēra samazināšana, ierobežojot svāra limitu un attiecīgos izplūdes standartus dīzeļmotoriem. Direktīva neattiecas uz gāzi, kas paredzēta tālākai apstrādei vai uzglabāšanai degvielas cisternās, kad šķērso robežu starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un tai nepiederošām. Jaunus limitus sēra sastāvam dīzeļdegvielā ieviesīs *Auto-oil* programma.

ieviešanas apsvērumi

1. Valstīm nepieciešams administratīvais aparāts, ieskaitot mērīšanu un statistiskās interpretācijas metodes sēra sastāva pārbaudīšanai un lai realizētu prasības.
2. Autotransporta rūpniecības pārstāvjiem un citiem interesentiem vajag konsultēties par ieviešanas metodēm, lai izvairītos no atbilstības problēmām.

B.7 Priekšlikums direktīvai par benzīna un dīzeļdegvielas kvalitāti

Piedāvātā direktīva COM 96/0164 (COD), kura stāsies spēkā 2000. gada 1. janvārī, nosaka specifikaācijas par benzīna un dīzeļdegvielas kvalitāti. Attiecībā uz benzīnu, parametri, kuru dēļ specifikaācijas ir sastādītas, ietver raksturojumu benzolam, sēram, aromātiskajiem ogļūdeņražiem, skābeklim un destilātam. Dīzeļa gadījumā attiecīgie parametri ietver blīvumu, cetāna skaitli un sēra sastāvu. Līdz 1999. g. jūnijam komisija iesniegs priekšlikumus par degvielu specifikaāciju sastādīšanu 2005. g.

13

¹³ Komisija piedāvā stratēģiju, lai cīnītos ar augsnes un gaisa piesārņojumu, lai kopīgi ar likumdošanu ierobežotu sēra sastāvu degvielā, kas rada maksimāli 1% sēra sastāvu, sākot ar 2000. g. (COM(97) 88)

C. ATKRITUMU SAIMNIECĪBA

Atkritumu struktūrdirektīva un papildinošā **Bīstamo atkritumu direktīva** nosaka efektīvāku atkritumu apsaimniekošanas struktūru. Tās rada pamatu atkritumu apsaimniekošanas sistēmām, kuras tika papildinātas ar citām daudz specifiskākām direktīvām: viena to grupa nosaka **atkritumu novietņu** darbības atļauju izdošanas un darbības noteikumus. Otra grupa nodarbojas ar **īpašiem atkritumu veidiem**, piemēram eļļām, taru un baterijām. **Atkritumu pārvadājumu noteikumi** ietver tos likumus, kuri attiecas uz atkritumu pārvadājumiem.

C.1 Atkritumu struktūrdirektīva

Padomes direktīva 75/442/EEC nosaka pamatu, saskaņā ar kuru dalībvalstis var kontrolēt atkritumu apglabāšanu visā valstī, nevis tikai atsevišķās vietās, kā līdz šim. Direktīva 1991. gadā tika ievērojami pārskatīta un papildināta, dodot juridisko pamatu atkritumu minimizācijai, to apsaimniekošanai un apglabāšanai saskaņā ar Komisijas 'Atkritumu apsaimniekošanas stratēģiju'. Jaunā struktūrdirektīva saistībā ar darbu, ko veic ESAO, sniedz pamatu atkritumu saimniecībā izplatītās terminoloģijas un definīciju lietošanai. Dalībvalstīm ir jāveicina atkritumu minimizācija vai atkritumu rašanās novēršana un atkritumu radīto briesmu novēršana, veicinot tīro tehnoloģiju attīstību, tehniskus produkcijas uzlabojumus un atkritumu apglabāšanas tehnoloģiju uzlabojumus. Tām ir arī jāveicina atkritumu atkārtota izmantošana un to izmantošana enerģijas ieguvei.

Dalībvalstīm savā teritorijā ir jāaizliedz atkritumu pamešana un nekontrolēta izgāšana. Lai panāktu to, ka Eiropas Savienība spētu pati apmierināt savas atkritumu apglabāšanas vajadzības, dalībvalstīm ir jārada integrētu un piemērotu atkritumu izgāztuvju tīklu. To veicot ir jāsadarbojas ar citām dalībvalstīm un ņemot vērā labākās pieejamās tehnoloģijas, kuras nerada izmaksu pieaugumu.

Saskaņā ar direktīvu atbildīgajām valsts iestādēm pēc iespējas ātri ir jāastāda atkritumu apsaimniekošanas plānus, kas aptvertu atkritumus, kurus ir jāpārstrādā vai jāapglabā, tehniskās prasības, īpašus noteikumus un procedūras atsevišķiem atkritumu veidiem, kā arī piemērotas izgāztuves vai iekārtas. Plāni var iekļaut arī iesaistītās personas, izmaksas un pasākumus, kuri veicinātu atkritumu savākšanas, šķirošanas un apstrādes racionalizāciju. Saskaņā ar direktīvu atbildīgās valsts iestādes vienlaicīgi ir arī atļaujas izdevēji tiem uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar atkritumu apglabāšanu vai pārstrādi.

Saskaņā ar principu 'piesārņotājs maksā' atkritumu apglabāšanas izmaksas ir jāsedz atkritumu īpašniekam vai to agrākajam īpašniekam.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. ES atkritumu apsaimniekošanas sistēmai nepieciešama pienācīga administratīvā sistēma valsts, reģionālajā un vietējā līmenī, kā arī pienācīga infrastruktūra drošai visu atkritumu veidu savākšanai, šķirošanai, pārvietošanai, pārstrādei, materiālu un enerģijas ieguvei un uzglabāšanai.
2. Veidojot nacionālos likumus, īpaša uzmanība jāpievērš ES definīciju ieviešanai., Rūpīgi un precīzi jālieto tādi termini kā 'atkritumi', 'novietošana' un 'pārstrāde'. Uzmanība jāpievērš arī Eiropas atkritumu veidu katalogam. Kaut arī tas nav visaptverošs atkritumu veidu saraksts, tas palīdz labāk saprast Bīstamo atkritumu sarakstu (skat. arī piezīmi pie nodaļas par ES Padomes Direktīvu 91/689/EEC par bīstamajiem atkritumiem).

3. Valsts, reģionālajā un vietējā līmenī jārada atbildīgās valsts iestādes, kurām ir tehniskas iespējas kontrolēt atkritumu saimniecību valsts teritorijā. Direktīvas pamatnosacījums ir, ka atbildīgajām valsts iestādēm atkritumu rašanās gadījumā jānodrošina to pārstrāde vai iznīcināšana, nekaitējot videi un neapdraudot cilvēku veselību. Tām arī jānodrošina, ka tiek aizliegta nekontrolēta atkritumu atstāšana, izgāšana un novietošana.
4. Atbildīgajām valsts iestādēm jāizveido savu teritoriju atkritumu saimniecības plāni, kas balstīti uz pilnīgu informāciju par atkritumu rašanos, to pārstrādes un iznīcināšanas iespējām. Šie plāni jā sastāda laicīgi kā vispārējas stratēģiskas vadlīnijas.
5. Atbildīgajām valsts iestādēm jāizveido to teritorijā veicamo atkritumu pārstrādes un iznīcināšanas darbu un to veicēju atļauju un kontroles sistēmas. Attiecīgajām atbildīgajām valsts iestādēm jāreģistrē specializētie atkritumu savākšanas un transportēšanas darbu veicēji, kā arī profesionālie atkritumu iznīcināšanas un pārstrādes pakalpojumu brokeri.
6. Pareizai likumu ieviešanai nepieciešamas konsultācijas un sadarbība ietekmes novērtēšanā ar rūpniecības, patērētāju un nevalstiskajām organizācijām saskaņā ar ES Padomes direktīvu 85/337/EEC. Īpaši atkritumu saimniecības plānošanas laikā jāveic plašas konsultācijas un tā jāveic iespējami atklāti.
7. Jāapsver dažādas iespējas, lai samazinātu atkritumu rašanos. Var tikt lietotas ekonomiskās metodes, tādas kā nodokļi, maksājumi un noguldījumu sistēmas.

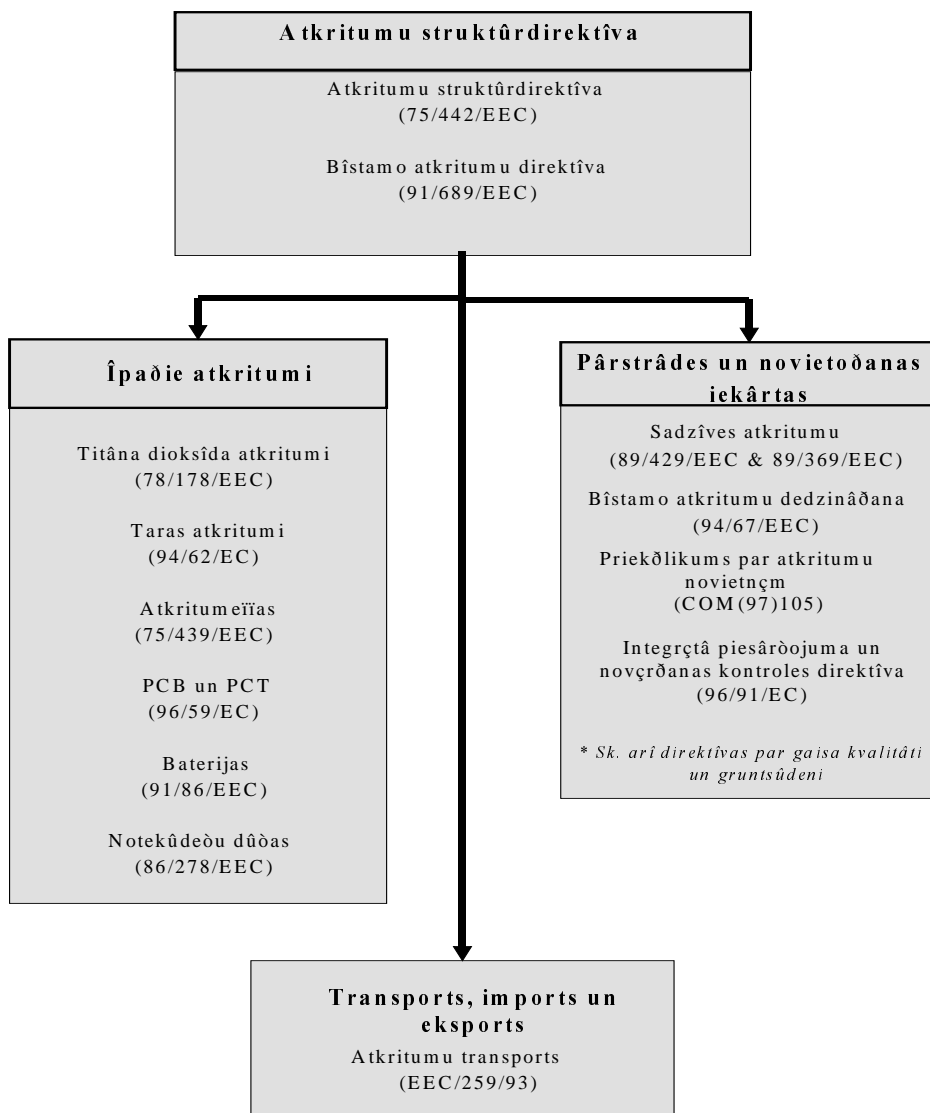
C.2 Bīstamie atkritumi

Šī direktīva nosaka, kādas metodes bez Atkritumu struktūrdirektīvā noteiktajām, jālieto, darbojoties ar bīstamajiem atkritumiem. Bīstamie atkritumi ir tie, kas uzskaitīti ES Padomes lēmumā 94/904/EC, kas satur visaptverošu bīstamo atkritumu sarakstu, kas pazīstams kā *Bīstamo atkritumu saraksts*. Šis saraksts ietver tos *Eiropas atkritumu veidu katalogā* minētos atkritumu veidus, kas tiek uzskatīti par bīstamiem. Direktīvas pielikumos ir uzskaitītas sastāvdaļas un īpašības, kas padara atkritumus bīstamus. Bīstamo īpašību noteikšanai minētas pārbaudes metodes, ko nosaka ES Padomes direktīva 67/548/EEC par likumu, noteikumu un administratīvo lēmumu, kas attiecas uz bīstamo vielu klasifikāciju, tarēšanu un marķēšanu, piemērošanu, kurā veiktas izmaiņas ar ES Padomes direktīvu 79/831/EEC.

Direktīva nosaka, ka dalībvalstīm jāveic bīstamo atkritumu plānošana kā Atkritumu struktūrdirektīvas noteikto izveidoto ģenerālplānu sastāvdaļa vai atsevišķi. Dalībvalstīm arī jānodrošina visu bīstamo atkritumu novietņu reģistrācija un identifikācija un bīstamo atkritumu tarēšana un marķēšana atbilstoši ES un starptautiskajiem standartiem. Bez tam dalībvalstīm jānodrošina, ka bīstamie atkritumi netiek sajaukti ar citām bīstamo atkritumu kategorijām un atkritumiem, kas nav bīstami.

Direktīva arī nosaka stingrāku dažu *Atkritumu struktūrdirektīvā* minēto darbību atļauju piešķiršanas un kontroles kārtību tiem darbu veicējiem, kas paši veic bīstamo atkritumu iznīcināšanu un tiem, kas veic atkritumu pārstrādi. Periodiskām pārbaudēm jāpakļauj arī bīstamo atkritumu ražotāji. Bez tam bīstamo atkritumu ražotājiem, kā arī specializētajiem atkritumu transportētājiem jāreģistrē visas darbības ar bīstamajiem atkritumiem un jāuzrāda atbildīgo valsts iestāžu pārbaudei pēc to pieprasījuma.

ATKRITUMU SAIMNIECĪBA

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Bīstamo atkritumu apsaimniekošana prasa īpašus un stingrākus licencēšanas un kontroles pasākumus.
2. Jārada nacionālie likumi pareizai bīstamo atkritumu identifikācijai un klasifikācijai, kā arī prasības un vadlīnijas videi draudzīgai pārstrādei un apglabāšanai. Atbildīgajām valsts iestādēm jābūt tehniski spējīgām noteikt atkritumu bīstamību.
3. Jārada tādas tehniskās iespējas un infrastruktūra kas ļautu izvairīties no bīstamo atkritumu nepareizas pārstrādes vai apglabāšanas riska.
4. Jārada centralizēta datu banka, ar kuras palīdzību tiktu izpildīts pienākums sniegt ES Komisijai informāciju par bīstamajiem atkritumiem un bīstamo atkritumu apsaimniekotājiem un apglabātājiem.

C.3 Atkritumu transports

Noteikumi 259/93/EEC par atkritumu transporta uzraudzību un kontroli Eiropas Kopienā, kā arī atkritumus ievēdot un izveidot no Eiropas Kopienas nosaka atkritumu transporta kontroles sistēmu, šādi ieviešot Bāzeles konvenciju, ESAO padomes lēmumus par pārrobežu atkritumu transportu kā arī ceturto ACP-EEC (Lomes) konvenciju. Ja Bāzeles konvencija attiecas tikai uz bīstamajiem atkritumiem, noteikumi nosedz arī to atkritumu transportu, kuri nav bīstami. Noteikumi nosaka dažādus režīmus atkritumu transportam ES iekšienē, importa, eksporta un tranzīta transportam un dažādas prasības atkarībā no tā, vai atkritumi paredzēti pārstrādei vai apglabāšanai, un vai tie ir uzskaitīti pielikumos zaļajā, dzintara vai sarkanajā sarakstā. Kopumā var teikt, ka dzintara un sarkanajā sarakstā iekļauti bīstamajie atkritumi un zaļajā - tie atkritumi, kas nav bīstami. Saraksti ir radīti ESAO darba rezultātā. Salīdzinot šos trīs atkritumu sarakstus ar Eiropas atkritumu katalogu struktūrdirektīvas ietvaros un ar bīstamo atkritumu sarakstu bīstamo atkritumu direktīvas ietvaros, var redzēt, ka tiem ir atšķirīga struktūra. Tomēr jāatceras, ka noteikumiem ir cits mērķis nekā Eiropas atkritumu katalogam un Bīstamo atkritumu sarakstam, un ir pilnībā jālieto visus sarakstus.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Dalībvalstīm ir jānozīmē piemērota atbildīgā iestāde vai iestādes, kuras saskaņā ar noteikumiem kontrolētu atkritumu transportu; to var veikt iesaistot muitu, rūpniecības, tirdzniecības vai vides iestādes.
2. Dalībvalstīm jāpalīdz atbildīgajām iestādēm sagatavot dokumentāciju un procedūru, kuru jāievēro katram pārvietošanas veidam, kā arī ieviest kontroli atkritumu pārrobežu transportā. Noteikumi prasa vienotu preču pavadzīmi. Ir acīmredzama vajadzība pēc īpašas apmācības par atkritumu pārvadāšanas procedūru.
3. Jāizstrādā un jāpieņem procedūras par citu valstu informēšanu un konsultācijām ar tām par atkritumu transportu.

4. Pārvietotājiem un ražotājiem jābūt informētiem par tiem uzstādītajām prasībām un kontroli.

C.4 Atkritumu izgāztuves

Bīstamo atkritumu dedzināšana

Direktīva par bīstamo atkritumu dedzināšanu 94/67/EEC ir atkritumu struktūrdirektīvas meitas direktīva. Ar atļauju palīdzību dalībvalstīm ir jānosaka darbības apstākļus un emisiju robežvērtības bīstamo atkritumu dedzināšanas iekārtām, kā arī jānosaka sankcijas par to neievērošanu.

Saskaņā ar atkritumu struktūrdirektīvu atļaujas var izdot tikai tad, ja dedzināšanas iekārta tiek tā projektēta, apgādāta ar iekārtām un darbināta, ka tās emisiju limiti un darbības kontroles rezultāti iekļaujas vides piesārņojuma novēršanas prasībās. Bīstamo atkritumu dedzināšanas iekārtās jāsasniedz maksimālais iespējamais sadedzināšanas līmenis. Atļaujās ir jānorāda dedzināmo bīstamo atkritumu veidu un daudzumu. Dedzināšanas iekārtu operatori par jebkuriem atkritumiem pirms to pieņemšanas ir jāsaņem vispusējs to apraksts.

Arī notekūdeņu noplūdēm jāsaņem atļaujas. Dedzināšanas iekārtu darbība ir pakļauta ES gruntsūdeņu direktīvai 80/68/EEC. Par emisiju robežvērtību pārsniegšanu nekavējoties jāziņo atbildīgajai iestādei un tā var novest pie dedzināšanas apjomu samazināšanas vai iekārtas slēgšanas.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Lai apmierinātu valsts vajadzības un vides kvalitātes mērķus nacionālajās atkritumu apsaimniekošanas un gaisa kvalitātes stratēģijās ir jāiekļauj jaunu bīstamo atkritumu dedzināšanas iekārtu uzstādīšanas un darbības vadlīnijas.
2. Atļaujās jālieto minimālos direktīvās noteiktos standartus, un jāņem vērā vietējos apstākļus.

Atkritumu struktūrdirektīva - ieviešanas apsvērumi

<p>Nacionālais likumdošanas konteksts</p> <ul style="list-style-type: none">• Jāsaīdztina direktīvas prasības ar pastāvošajiem nacionālajiem likumiem.• Jāidentificē likumdošanas atšķirības.• Varianti:• viens galvenais likumdošanas instruments (atkritumu apsaimniekošanas likums);• vai tā daļa no attiecīgā esošā likumdošanas akta, kura regulē atkritumu saimniecību, licenzēšanu, atkritumu plūsmu, atkritumu minimizāciju.	<p>Atbildīgās iestādes (AI)</p> <ul style="list-style-type: none">• AI jābūt pienācīgai struktūrai un tehniskajām zināšanām.• Valsts AI ir atbildīga par atkritumu plūsmas regulēšanu un novietņu apsaimniekošanas standartiem. Tā koordinē atkritumu saimniecības plānošanu un apkopo statistiku par atkritumu savākšanu.• Vietējās AI pārvalda vietējās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas un atkritumu plūsmu, pienācīgi koordinējot savu darbību ar privāto sektoru.• Valsts AI atskaitās pēc ES sistēmas prasībām.	<p>Juridiski</p> <ul style="list-style-type: none">• Likur atbilk• Tiek piem 'pārs• Likur apsa• Sodi• Pare sank• Nekk aizlie
<p>Atļauju izdošanas kārtība</p> <ul style="list-style-type: none">• Valsts AI izsniedz pieteikuma formas atkritumu saimniecības atļaujām.• Pieteicējs iesniedz pieprasīto dokumentāciju.• AI jānodrošina, lai pieteicējs būtu piemērots atkritumu apsaimniekošanas objekta vadītājs.• AI nosaka apstākļus, pie kuriem atļaujas prasības tiek papildinātas, ieskaitot prasības izgāztuves slēgšanai.• AI uzrauga darbības izgāztuvē un atbild uz cietušo sūdzībām.• AI nodrošina profesionālu atkritumu savācēju, pārvadātāju un dīteru reģistrāciju.	<p>Ieinteresētās puses</p> <ul style="list-style-type: none">• Pirms jaunā režīma ieviešanas notiek konsultācijas ar ieinteresētajām pusēm par atkritumu saimniecības sektora vajadzībām, paredzamajiem atkritumu saimniecības plānošanas procesiem un to apglabāšanas/samazināšanas variantiem.• Šajā procesā jāiesaista pārstāvjus no atkritumu apsaimniekošanas firmām, galvenajiem atkritumu ražotājiem, pašvaldībām, sabiedriskām organizācijām un citām šajā jomā iesaistītajām pusēm.• Jānodrošina regulāra publiska apspriešanās par iniciatīvām un sabiedrības lomu plānošanā.	<p>Finansi</p> <ul style="list-style-type: none">• Vald' admi proci apsp• Jāve rašai princ• Iekār izdoš• Mājs saim

3. Valdībām ir jārada papildu emisiju standarti, kuri ņemtu vērā īpašas tehnoloģijas vai potenciāli bīstamas emisijas.
4. Jārada efektīvas atkritumu apsaimniekošanas un uzraudzības procedūras kas ļautu izvairīties no nepareizas vai nelegālas dedzinātāju lietošanas, kad tiek dedzināti atkritumi, kuriem tie nav paredzēti vai apgādāti.

Jāparedz konsultācijas un koordinācija starp dažādām iestādēm, kuras ir atbildīgas par dažāda tipa emisiju kontroli gaisā, ūdenī un zemē.

5. Atbildīgajām iestādēm jārada plāni dedzināšanas iekārtu radītā siltuma izmantošanai.
6. Jāsastāda rīcības programmas, lai nodrošinātu esošo dedzināšanas iekārtu iekļaušanos direktīvas prasībās.

Atkritumu dedzināšana jaunās un pastāvošās iekārtās

89/369/EEC un 89/429/EEC direktīvas paredz līdzīgas atļauju izdošanas prasības un darbības ierobežojumus jaunām un jau pastāvošām sadzīves atkritumu dedzināšanas iekārtām. Abas šīs direktīvas ir meitas direktīvas struktūrdirektīvai 84/360/EEC par rūpniecisko iekārtu radītā gaisa piesārņojuma apkarošanu.

Direktīvas regulē atkritumu dedzināšanas iekārtu darbības atļauju izdošanu, projektēšanu, iekārtu komplektāciju, darbību un atskaitīšanos. Par jaunām iekārtām uzskatas tās, kurām darbības atļaujas izsniegtas 1990. gada 1. decembrī vai vēlāk. Direktīvas neattiecas uz iekārtām, kuras tiek lietotas tikai specifiskiem gadījumiem - notekūdeņu dūņu, ķīmisko, toksisko un bīstamo atkritumu, slimnīcās radušos medicīnas atkritumu dedzināšanai vai citiem īpašu atkritumu veidiem, pat ja tajās tiek dedzināti arī sadzīves atkritumi, jo šādas iekārtas saskaņā ar direktīvu par bīstamo atkritumu dedzināšanu tiek kontrolētas stingrāk.

Atkarībā no dedzināšanas iekārtas nominālās jaudas tiek noteikti trīs emisiju vērtību līmeņi putekļiem, noteiktām smago metālu kombinācijām, hlorūdeņradim, fluorūdeņradim un sēra dioksīdam. Tiek paredzētas robežvērtības un programmas pakāpeniskai pastāvošo sadzīves atkritumu dedzināšanas iekārtu uzlabošanai. Šīs programmas jāsapatavo noteiktā laikā.

Direktīvas nosaka daudzveidīgas uzraudzības, pārbaūžu un iekārtu vadītāju atskaišu prasības. Sabiedrībai jābūt pieejamai informācijai par pieteikumiem darbības atļaujām un monitoringa rezultātiem.

89/429/EEC direktīva par pastāvošajām sadzīves atkritumu dedzināšanas iekārtām paredzēja, ka esošajiem sadzīves atkritumu dedzināšanas iekārtām līdz 1996. gada 1. decembrim bija jāiekļaujas jaunu dedzinātāju standartos. Visām citām pastāvošajām dedzināšanas iekārtām šajos standartos jāiekļaujas 2000. gadā.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Lai sasniegtu vides kvalitātes mērķos jaunu dedzināšanas iekārtu attīstības vadlīnijas jāiekļauj nacionālajās atkritumu saimniecības un gaisa kvalitātes stratēģijās.
2. Valdībām ir jārada papildu emisiju standarti, kuri ņemtu vērā īpašas tehnoloģijas vai potenciāli bīstamas emisijas.

3. Jārada efektīvas atkritumu apsaimniekošanas un uzraudzības procedūras kas ļautu izvairīties no nepareizas vai nelegālas dedzinātāju lietošanas, kad tiek dedzināti atkritumi, kuriem tie nav paredzēti vai apgādāti.
4. Jārada programma, kuras izpilde nodrošinātu mazo pastāvošo dedzināšanas iekārtu iekļaušanos direktīvas prasībās.

Piedāvātā atkritumu novietņu direktīva

Šobrīd Parlamenta un Padomes izskatīšanā atrodas Direktīvas par atkritumu izgāztuvēm projekts. Projektā iekļauta prasība ar detalizētas atļauju izsniegšanas kārtības palīdzību stingrāk kontrolēt jaunās un pastāvošās atkritumu novietnes. Direktīvas projekta mērķis ir samazināt uz novietnēm transportējamo atkritumu daudzumu un ieviest stingru kārtību, kur var tikt izvietotas atkritumu novietnes. Saskaņā ar projektu tiks aizliegta jaukta atkritumu glabāšana (t.i. bīstamo atkritumu un sadzīves atkritumu sajaukšana vienā izgāztuvē). Maksai par atkritumu apglabāšanu ir jāsedz izgāztuves slēgšanas un apsaimniekošanas izmaksas kā arī 50 gadu apsaimniekošanas perioda izmaksas pēc izgāztuves slēgšanas.

Lai samazinātu ES kopējās metāna emisijas, projekts paredz samazināt atkritumu izgāztuvēs nonākošo organisko atkritumu daudzumu; bez tam jāsavāc metāns no jaunajām un jau pastāvošajām atkritumu izgāztuvēm un tas jāizmanto vai jāsadedzina. Projekts arī paredz noteikt minimālo atkritumu novietņu attālumu no dzīvojamajiem rajoniem.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Tā kā atkritumu izgāztuve ir izplatītākais un lētākais cieta atkritumu apglabāšanas veids, un bieži trūkst pienācīgu standartu, ir vēlams, lai valstis veido jaunu likumdošanu, kas nosaka atkritumu novietņu darbību saskaņā ar paredzamo direktīvu. Jāpievērš uzmanība varbūtējiem papildinājumiem, kurus šim priekšlikumam var pievienot ES Padome un Eiropas Parlaments.
2. Atbildīgajām valstis iestādēm jānodrošina nepieciešamais tehniskais personāls, lai kontrolētu direktīvas ieviešanu un spēkā stāšanos, nosakot pietiekami detalizēti izstrādātas prasības atļauju saņemšanai.
3. Atbilstoši atkritumu struktūrdirektīvai nacionālajās atkritumu stratēģijās un apsaimniekošanas plānos jāiekļauj paredzamās direktīvas prasības.
4. Efektīva novietnēs apglabājamo atkritumu daudzuma un bīstamības pakāpes minimizācijas stratēģija prasīs visu saimniecības un sabiedrības sektoru aktīvu līdzdalību un atbalstu. Būs nepieciešami ekonomiski veicināšanas instrumenti un izglītības kampaņas.

Bīstamo atkritumu dedzināšanas direktīva – ieviešanas priekšnoteikumi

Nacionālā likumdošana

- Salīdzināt direktīvas prasības ar pastāvošajiem likumiem
- Noteikt juridiskās atšķirības
- Varianti:
Viens galvenais juridiskais instruments (Likums par atkritumu dedzināšanu)
Ņemot vērā direktīvas šauru specializāciju, var būt pietiekama atsevišķa sadaļa galvenajā vides likumdošanas instrumentā (piem. Likumā par vides aizsardzību).

Atbildīgās iestādes

- Pārskatīt pastāvošo administratīvo struktūru dedzināšanas darbību ieviešanai, pārvaldīšanai un sankcijām par noteiktā režīma pārkāpšanu.
- Valsts līmeņa atbildīgajām iestādēm jānodrošina saskaņotu standartu un direktīvas prasību pielietojumu.
- Atbildīgajām iestādēm jāuzņemas atbildība par atļauju izdošanu, pārraudzības veikšanu, informācijas vākšanu, atskaitīšanos Komisijai.

Juridiskie pārbaudes punkti

- Atbildīgo iestāžu un atļaujas sistēmas noteikšana
- Citu emisiju limitu un riska kontroles pasākumu noteikšana
- Monitoringa un sankciju procedūras un prasības
- Kritēriji prasībai par iekārtas slēgšanu
- Sodi dedzinātāju operatoriem.

Atļaujas noteikumi

- Dedzinātājiem jābūt konstruētiem, apgādātiem un darbinātiem tā, lai sasniegtu minimālās dedzināšanas temperatūras prasības.
- Jānovēro dedzinātāju darbība, skābekļa saturs, emisiju robežvērtības, notekūdeņu noplūdes un atlikumu apglabāšana.
- Atļaujā jāprasa pastāvīgas un periodiskas mērījumu sistēmas un brīdinājuma signālus par limitu pārkāpšanu, kā arī atskaitīšanos par limitu pārkāpšanu atbildīgajām iestādēm.

Ieinteresētās puses

- Nodrošināt, lai par galvenajām ieviešanas prasībām un izmaksām, un jo sevišķi par pārkāpumu paziņošanas kārtību būtu informētas ieinteresētās puses.
- Iesaistīt sabiedrību tās informācijas izvēlē, kuru iekārtu vadītājiem jāsniedz valdībai
- Panākt, lai sabiedrībai pastāvīgi būtu pieejama informācija par dedzināšanas iekārtām un to darbību.

Finansu apsvērumi

- Valdība nosaka atbildīgo iestādi un sniedz administratīvo atbalstu, atbalsta monitoringa un novērtēšanas sistēmu, apmācības, likumu ieviešanas mehānismu, vadlīniju izstrādi un sabiedriskās informācijas sistēmu.
- Iekārtu īpašnieki sedz atļauju izdošanas un informācijas sagādes izdevumus, kā arī apmaksā iekļaušanos visās prasībās.

1. Atbildīgajām iestādēm jānodrošina, lai atkritumu novietņu apsaimniekotāji paredzētu pietiekamus finansiālus līdzekļus novietņu slēgšanai un to pareizai apsaimniekošanai pēc slēgšanas.
2. Saskaņā ar direktīvas projektu, atkritumu novietņu darbības atļauju izdošanas kārtībā var tikt iekļauta prasība pēc vides ietekmes novērtējuma.
3. Valstīm būs jāizveido to pastāvošo atkritumu novietņu, kuras neatbilst direktīvas prasībām, uzlabošanas vai slēgšanas stratēģija.

C.5 Īpašie atkritumi

Atkritumeļļu likvidēšana

Padomes direktīvas 75/439/EEC mērķis ir radīt saskaņotu atkritumeļļu savākšanas, apstrādes, glabāšanas un likvidēšanas sistēmu. Tā ļaus dalībvalstīm kompensēt to uzņēmumu izdevumus, kuri savāc un apglabā atkritumeļļas. Augstāko prioritāti direktīva piešķir atkritumeļļu pārstrādei, tad to izmantošanai par kurināmo vai enerģijas atgūšanas procesos un visbeidzot to sadalīšanai, kontrolētai glabāšanai vai likvidēšanai. Dalībvalstīm jānodrošina droša atkritumeļļu savākšana un likvidēšana. Atkritumeļļu ievadīšana ūdenī un drenāžas sistēmās ir aizliegta.

Jebkurai atkritumeļļu likvidācijas darbībai ir jāsaņem atļauja no atbildīgās amatpersonas. Jāreģistrē un pienācīgi jāuzrauga jebkuru naftas produktu atkritumu savākšanas uzņēmumu. Pārstrādātie naftas produkti nedrīkst saturēt vairāk kā 50 daļas uz miljonu (ppm) polihlorētā difenila un terfenila (PCB/PCT)

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Pārvaldes sistēmai būs jānodrošina drošas visu valsti aptverošas atkritumeļļu savākšanas un pārstrādes vai sadedzināšanas sistēmas radīšana. Jāveic arī sabiedrības iesaistīšanas kampaņas.
2. Lai izvairītos no nelegālas vai nepareizas to atkritumeļļu frakciju, kas nevar tikt pārstrādātas, iznīcināšanas, ir jāizveido piemērotas darbu veikšanas struktūras un stingra kontroles kārtība.
3. Jārada integrēta/koordinēta atļauju izdošanas un kontroles sistēma, lai nodrošinātu, ka atkritumeļļu atjaunošana vai apglabāšana negatīvi neietekmē vidi.
4. Jārada īpašu sistēmu un iekārtas drošai to atkritumeļļu apsaimniekošanai, kuras satur PCB/PCT vai citas bīstamas vielas.
5. Valsts iestādēm jāvienojas par stingrāku prasību ieviešanu valsts līmenī. ES Komisijai regulāri jāiesniedz informācija par valstī veiktajām darbībām un uzkrāto pieredzi.

Titāna dioksīda atkritumi

Direktīvu 78/176/EEC un 82/883/EEC par titāna dioksīda rūpnieciskiem atkritumiem mērķis ir novērst un pakāpeniski samazināt piesārņojumu, kuru izraisa titāna dioksīda ražošanas atkritumi. Pilnvaras TiO₂ atkritumu apglabāšanai jūrā var tikt izsniegtas tikai tad, ja veikts novērtējums, kurš parāda, ka atkritumi nevar tikt apglabāti ar piemērotākām metodēm un apglabāšanai nebūs kaitīgu seku. Jaunās iekārtās jālieto tie pieejamie procesi un tehnoloģijas, kuri nodara vismazāko postu videi. Dalībvalstīm jāiesniedz Komisijai direktīvas mērķu sasniegšanas plānus.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jāpārskata, vai valstī nav iekārtas, uz kurām attiecas direktīva. Direktīvas prasības ir jāiekļauj nacionālajā likumdošanā pat tad, ja valstī nav titāna dioksīda ražotnes.

2. Direktīvas ieviešanas pasākumiem jāiekļaujas nacionālajā atkritumu apsaimniekošanas sistēmā. Stingro atļauju izdošanas un tehniskās kontroles prasību ievērošanai būs nepieciešamas pārvaldes un tehniskās iestādes.
3. Potenciālā TiO₂ piesārņojuma raksturs prasa rūpīgu sadarbību starp iestādēm, kuras atbildīgas par atkritumu, ūdens un augsnes piesārņojuma novēršanu.
4. Valstis var attīstīt nacionālās programmas TiO₂ ražošanas laikā radītā piesārņojuma minimizācijai - un ja iespējams pilnīgai pārtraukšanai, kā arī lai pilnīgi aizliegtu atkritumu apglabāšanu jūrā un iekšzemes ūdeņos.

PCB un PCT apglabāšana

Padomes direktīvas 96/59/EC mērķis ir pilnībā pārtraukt polihlorēto difenilu un polihlorēto terfenilu (PCB) lietošanu un šo vielu atdalīšanu no produktiem, kas tos satur. Šos produktus ir jāuzskaita, jāmarķē un jāiesniedz ziņojums Komisijai līdz 1999. gada septembrim, ziņojumus vēlāk ir regulāri jāpārskata. Tās iekārtas un produkti, kuri satur PCB, ir jāuztur labā darba kārtībā, lai izvairītos no noplūdēm.

PCB apglabāšanas pasākumi ir jālicenzē saskaņā ar direktīvu 75/442/EEC. Tādam atkritumu apsaimniekošanas veidam, kā sadedzināšanai jāsasniedz standartos, kuri noteikti direktīvā 94/67/EEC. Dalībvalstīm līdz 1999. gada septembrim jāstāda uzskaitīto PCB apglabāšanas plāni un jāiesniedz tie Komisijai.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jārada vai jāievieš stingri noteikumi un sankcijas, kuri valsts teritorijā nodrošinātu visaptverošu PCB/PCT un to saturošo priekšmetu identifikāciju un klasifikāciju.
2. Iestādēm direktīvā noteiktajos laikos jāstāda drošas identificēto piesārņoto priekšmetu un iekārtu sadalīšanas, apglabāšanas vai atkārtotas izmantošanas plānus. Plāniem jābūt ar pēc iespējas plašiem mērķiem, lai tie attiektos arī uz neregistrētām iekārtām un priekšmetiem. Iespējama ekonomisko un administratīvo veicināšanas instrumentu lietošana savienojumā ar stingru kontroli.
3. Institūcijām jānodrošina, ka nerodas tehniskas vai administratīvas problēmas direktīvas prasību ieviešanā. Tas samazinās nepareizas vai nelegālas apglabāšanas risku, jo sevišķi tur, kur iesaistīti mazie un vidējie uzņēmumi.

Notekūdeņu dūņas, kuras lieto lauksaimniecībā

Padomes direktīvas 86/278/EEC mērķis ir kontrolēt notekūdeņu dūņu lietošanu lauksaimniecībā, nosakot maksimālās robežvērtības smago metālu (kadmijs, varš, niķelis, svins, cinks un dzīvsudrabs) saturam, pie kura dūņas var pievienot augsnei.

Tā nosaka arī apstākļus šādu dūņu lietošanai: Dalībvalstīm jānodrošina, lai netiktu pārsniegtas robežvērtības. Tiek noteikts laiks, līdz kuram dūņas var lietot atsevišķu veidu lauksaimnieciskajā zemē un šīs zemes lietošanu. Dūņas un augsne, kur tās tiek lietotas, jāanalizē saskaņā ar pielikumos noteiktajām procedūrām.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Institūcijām, kuras ir atbildīgas par ūdens attīrīšanu, atkritumu apsaimniekošanu, lauksaimniecību un likumu ieviešanu, ir kopīgi jāsadarbības direktīvas mērķu sasniegšanai. Tām ir jāvienojas par laika grafiku un mērķiem jau agrīnā plānošanas stadijā.
2. Lai varētu sagatavot gan valsts gan vienoto Eiropas atskaiti, jāizstrādā un jāievieš pilnvaru un atskaitīšanās sistēmas dūņu pavadzīmēm un arī dūņu lietošanai.
3. Balstoties uz specifisko nacionālo vai vietējo jūtību pret augsnes un ūdens piesārņojumu jāizvērtē nepieciešamība pēc stingrāku ierobežojumu ieviešanas nekā paredzēts direktīvā.

Baterijas un akumulatori, kuri satur bīstamas vielas

ES Padomes direktīva 91/157/EEC tika pieņemta īpašu mērķu sasniegšanai saskaņā ar ES Padomes direktīvu 75/442/EEC par atkritumiem, lai padarītu obligātu to izlietoto bateriju un akumulatoru, kuri satur zināmu dzīvsudraba, kadmija vai svina daudzumu, atsevišķu savākšanu no iedzīvotājiem to pārstrādei vai kontrolētai likvidācijai.

Direktīva uzdod dalībvalstīm ierobežot noteiktu tipu dzīvsudraba bateriju pārdošanu un sastādīt programmas, kuru mērķis būtu samazināt smago metālu saturu tajās, veicināt uzlabotu bateriju un akumulatoru pārdošanu, veicināt pētījumus un atbalstīt mazāk piesārņojošu aizvietotājvielu lietošanu tajos.

Tām ir jānodrošina efektīvas dalītas savākšanas sistēmas izveidi, un kur iespējams, arī novietņu sistēmas izveidi. Tiek atļauti ekonomiski instrumenti, kuri veicinātu pārstrādi; tos jāievieš tikai pēc konsultācijām. Patērētājiem jābūt pilnīgi informētiem par iespējamajiem riskiem un apglabāšanas variantiem un iespējām.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jāizstrādā ilglaicīgas programmas, lai uzlabotu sabiedrības informēšanu un tehnikas attīstību, ietverot vai saskaņojot tās ar atkritumu samazināšanas un apsaimniekošanas plāniem.
2. Jāizvērtē ekonomisko metožu ieviešanas nepieciešamība, lai maksimāli attīstītu dalītu atkritumu savākšanu; sabiedrības iesaistīšanai izlietoto bateriju atjaunošanā un pārstrādē ļoti noderīgas būtu sabiedrības izglītošanas programmas.
3. Jārada plašs savākšanas punktu tīkls. Atkritumu struktūrdirektīva un pārvaldīšanas noteikumi nosaka administratīvo atļauju izdošanas un kontroles kārtību, kas nodrošina drošu izlietoto bateriju transportu un pārstrādi.

Iepakojums un taras atkritumi

Direktīva 94/62/EC nosaka Eiropas Savienības stratēģiju taras atkritumu apsaimniekošanai. Tās mērķis ir saskaņot nacionālos taras atkritumu apsaimniekošanas pasākumus, lai pēc iespējas samazinātu taras atkritumu ietekmi uz vidi un lai izvairītos no tirdzniecības barjerām Eiropas Savienības iekšienē. Direktīva attiecas uz iepakojumu un dažādiem - rūpnieciskajiem, komerciālajiem vai sadzīves taras atkritumiem, neatkarīgi no to materiāla.

Norādītie izejvielu atgūšanas un pārstrādes mērķi ir jāsasniedz piecu gadu laikā kopš dalībvalstis apstiprinājušas ieviešanas likumdošanu. Šādu likumdošanu ir jāapstiprina līdz 1996. gada vidum. Ap 2001. gadu 50-65% no taras atkritumiem jāizmanto atkārtoti un 25-45% visu taras atkritumu jāpārstrādā tā, lai tiktu pārstrādāti vismaz 15% no katra taras materiālu veida.

Direktīva nosaka, ka pirmā prioritāte ir iepakojuma ražošanas ierobežošana. Atkārtota izmantošana, pārstrāde un citas materiālu atkārtotas izmantošanas formas (ieskaitot enerģijas ieguvu) tiek uzskatīti par vienādi pieņemamiem pamatprincipiem. Atkārtota izejvielu izmantošana iekļauj arī pārstrādi un organisko pārstrādi (kompostēšanu), bet neiekļauj dedzināšanu.

Dalībvalstīm līdz 2001. gada 30. jūnijam jāsasniedz atkritumu atjaunošanas un atkārtotas izmantošanas mērķus.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valdībām valsts līmenī jāapzina iepakojuma pārstrādes un otrreizējas izmantošanas potenciāls un jānosaka sasniedzamus mērķus direktīvas atļautajās robežās.
2. Valsts iestādēm jānodrošina tādas taras un taras atkritumu apsaimniekošanas sistēmas radīšana, kura nodrošina šo un citu Direktīvā noteikto mērķu sasniegšanu. Pastāvošā pieredze balstās uz tādu daļēji brīvprātīgu sistēmu radīšanu, kur saimnieciskās dzīves dalībnieki apņemas sasniegt mērķus noteiktā laikā pirms valsts iestādes noteikušas jaunas prasības. Jaunā situācija noteiks saistošas prasības saimnieciskās dzīves dalībniekiem, ievērojot atbildības dalīšanas principu. Var tikt pielietota ekonomiskā stimulēšana, kas palīdzētu attīstīt un pārvaldīt sistēmu.
3. Pastāvošā sistēma jāpilnveido, lai nodrošinātu atbilstību ES prasībām un nenovestu pie brīvā tirgus principu izkropojumiem.
4. Jāattīsta taras materiālus regulējoši ierobežojumi un efektīvi kontroles mehānismi, lai nodrošinātu atbilstību būtiskākajām ES prasībām un nacionālajiem standartiem.
5. Jārada sistēma atkārtotas izmantošanas apjoma monitoringam un taras atkritumu rašanās kontrolei. Jārada saskaņotas datu bāzes lai nodrošinātu visā Eiropā salīdzināmu analīzi. Visas šīs darbības jāveic saskaņā ar ES Komisijas lēmumu 97/138/EC, kas nosaka datu bāzu sistēmas uzbūvi.
6. Nepieciešams veicināt sabiedrības līdzdalību un informētību par taras atkritumu rašanos, apsaimniekošanu un apglabāšanu. Šis pasākums var dot vislielāko ieguldījumu atkritumu minimizācijā.

D. ŪDENS KVALITĀTE

Ūdens aizsardzība ir viena no visplašāk un pilnīgāk apgūtajām ES vides likumdošanas jomām. 1970. gados ar pirmo vides rīcības programmu 1973. gadā sākās agrīnā Eiropas ūdens aizsardzības politika. Tai sekoja pirmais likumdošanas aktu vilnis. Viens no pirmajiem likumdošanas aktiem bija 1975. gada virszemes ūdens direktīva un šis likumdošanas aktu vilnis sasniedza augstāko punktu 1980. gadā ar dzeramā ūdens direktīvu. Šajā laikā radās ūdens kvalitātes standartu likumdošana zivju ūdeņiem (1978), molusku ūdeņiem (1979), peldūdeņiem (1976) un gruntsūdeņiem (1980). Emisiju robežvērtību jomā tika pieņemtas bīstamo vielu direktīva (1976) un tās meitas direktīvas par dažādām atsevišķām vielām.

Otrais vilnis ūdens likumdošanā galvenokārt pārskatīja esošo likumdošanu un deva nepieciešamos uzlabojumus un trūkumu labojumus. Šī ūdens likumdošanas fāze iekļauj pilsētu notekūdeņu attīrīšanas direktīvu (1991) un nitrātu direktīvu (1991). Vēl jāpiemin pārskatītās dzeramā ūdens un peldūdens direktīvas, kuras tika pielāgotas jaunām prasībām (priekšlikumi par izmaiņām tika pieņemti attiecīgi 1994. un 1995. gados), gruntsūdens rīcības programmas attīstība un 1994. gada priekšlikums ūdens ekoloģiskās kvalitātes direktīvai. Lielo rūpniecisko iekārtu jomā integrētā piesārņojuma novēršanas un kontroles direktīva (IPNK) (gala variantā pieņemta 1996. gadā) nosedza arī ūdens piesārņojuma jautājumu.

Šajā laikā pēc ilgstošām diskusijām dalībvalstu un Komisijas līmenī, kļuva aizvien skaidrāks, ka efektīvai ūdens aizsardzībai nepieciešama robežvērtību likumdošana kā arī ūdens kvalitātes standartu likumdošana, t.i. tā saucamā "kombinētā pieeja". Šī kombinētā pieeja ir arī saskaņā ar Eiropas Savienības līgumā noteiktajiem principiem - piesardzības principu un principu, ka pirmkārt jāskata videi nodarītā zaudējuma pirmavots, kā arī principu, ka jāņem vērā vides apstākļi dažādos reģionos.

D.1 Paredzamā ūdens struktūrdirektīva

1995. gadā Eiropas institūcijas vienojās, ka ir nepieciešams ievērojams Savienības ūdens politikas pārskats un pārstrukturēšana.

Komisija jau izskatījusi nepieciešamību pēc globālākas pieejas ūdens politikai kā arī pieņēmusi prasības no Eiropas Parlamenta vides komisijas un no vides ministru padomes. Pēc plašām konsultācijām ar visām iesaistītajām pusēm, tai skaitā vietējām un reģionālajām pārvaldes iestādēm, ūdens lietotājiem, tiesību sargāšanas iestādēm, ūdens piegādātājiem, rūpniecību, lauksaimniecību un noteikti arī ar patērētājiem, vides aizsardzības organizācijām un sabiedriskajām organizācijām, Komisija 1997. gada februārī pieņēma priekšlikumu ūdens struktūrdirektīvai. Tās mērķis ir radīt pamatu četru ilgtspējīgas ūdens politikas mērķu sasniegšanai:

- pietiekama dzeramā ūdens apgāde
- pietiekama ūdens apgāde citām ekonomikas vajadzībām
- vides aizsardzība
- plūdu un sausuma negatīvo seku novēršana.

Direktīvas vides aizsardzības mērķis ir sasniegt "labu" visu gruntsūdeņu un virsūdeņu stāvokli līdz 2010. gadam. Mērķa sasniegšanai tiek izmantots upju baseinu saimniecības modelis, kura pamats ir upju baseinu raksturlielumu apkopojums; tā virsmas un gruntsūdeņu monitorings; kvalitātes mērķu definēšana; mērķa sasniegšanas programma. Tomēr administratīvās struktūras izveide šādas upju baseinu saimniecības izveidei tiek atstāta dalībvalstu ziņā.

Augstākminēto komplekso pieeju jāpapildina ar ieviešanas programmu, lietojot emisiju robežvērtību komplektu un ūdens kvalitātes standartus. Lai to sasniegtu, jāpanāk pilnīga

pastāvošās ES emisiju limitu vērtību likumdošanas, t.s. pilsētu notekūdeņu attīrīšanas direktīvas, IPNK direktīvas, nitrātu direktīvas, augu aizsardzības produktu direktīvas, bīstamo vielu direktīvas ieviešana. Bez tam jāiekļaujas ūdens struktūrdirektīvas un citu attiecīgo ES ūdens likumdošanas aktu (piem. peldūdens direktīvas) prasībās.

Tālāk, dalībvalstīm jānodrošina, ka pilnībā tiek apmaksāti pakalpojumi ūdens lietotājiem, nosedzot visus izdevumus (galvenokārt izmaksas par ūdensapgādi un notekūdens savākšanu un attīrīšanu). Mērījumu programmu jābalsta uz visu radniecīgo ar ūdeni saistīto likumdošanu, neatkarīgi, vai tā ir Komitejas, nacionālā vai reģionālā likumdošana. Visi šie likumdošanas akti ir juridiski saistoši.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jāorientē jaunā likumdošana uz paredzamās ūdens struktūrdirektīvas prasībām, jo paredzams, ka tā nākotnē būs ES ūdens politikas likumdošanas pamats. Bez tam pilnīgi iespējams, ka struktūrdirektīva būs spēkā jau valsts iestāšanās brīdī. Jaunā direktīva iekļaus sevī veco likumdošanu, piemēram virsūdeņu direktīvu, zivju un molusku ūdens direktīvas un gruntsūdeņu direktīvu, un tās tiks atceltas.
2. Jāizdala upju baseinus un jārada atbildīgā iestāde, piem. lai uzraudzītu ūdens kvalitāti un daudzumu.
3. Jāidentificē virsūdeņus un gruntsūdeņus, kuri paredzēti vai tiek lietoti dzeramā ūdens ieguvei.
4. Katrā upes baseinā jānovērtē cilvēka darbības ietekme uz virsūdeņiem un gruntsūdeņiem, ņemot vērā piesārņojumu no punktveida avotiem, piesārņojumu no difūziem avotiem, ūdens ieguvei un citas cilvēka aktivitātes, kuras ietekmē ūdens stāvokli.
5. Jārada upju baseinu apsaimniekošanas plānus, kuri balstītos uz ūdens pieprasījuma analīzi, cilvēka darbības ietekmi uz ūdenstilpnēm un ūdens kvalitātes un kvantitātes mērķu nospraušanu.
6. Jāveic katra upes baseina ekonomiskā analīze, tai skaitā lai sniegtu informāciju par visu ar ūdens lietošanu saistīto pakalpojumu pašizmaksu. Īpašos apstākļos, kas noteikti direktīvā un pakļauti noteiktai procedūrai, var neievērot principu, ka par ūdeni ir jāmaksā tāda cena, kas nosedz visus izdevumus.
7. Jārada un jāievieš juridiski saistošu pasākumu programmu mērķu sasniegšanai; šādās programmās jāiekļauj galvenos veicamos darbus (ieviest pastāvošo Komisijas likumdošanu, tarifi ūdens lietotājiem, kuri nosedz pašizmaksu utml.) kā arī papildu pasākumus nepieciešamās ūdens kvalitātes sasniegšanai.
8. Diskusijā par upju baseinu apsaimniekošanas plāniem jāiesaista ieinteresētās puses, piemēram citas iesaistītās valdības iestādes, vietējās pašvaldības, ūdens apgādes saimniecības, rūpniecības un tirdzniecības, lauksaimniecības sektorus, patērētājus un vides aizsardzības grupas.

D.2 Pilsētu notekūdeņu direktīva

Direktīvas 91/271/EEC par pilsētu notekūdeņu attīrīšanu mērķis ir aizsargāt iekšzemes virsūdeņus un krasta ūdeņus. To sasniegšanai regulējot pilsētu notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu un noteiktu biodegradējošos rūpniecisko notekūdeņu noplūdi (galvenokārt no pārtikas rūpniecības).

Galvenās direktīvas prasības ir, lai visām apdzīvotām vietām, kur iedzīvotāju skaits pārsniedz 2000, būtu kanalizācijas sistēmas un sekundārā notekūdeņu attīrīšana - bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Augstākas pakāpes attīrīšana ir nepieciešama t.s. jūtīgajām teritorijām (t.i. ūdenstilpnēm, kas pakļautas eutrofikācijai vai draud kļūt tādas). Dažviet jūras ūdeņiem ir pietiekama primārā - mehāniskā attīrīšana, ja var pierādīt, ka ūdens kvalitāte netiks negatīvi ietekmēta. Šo mērķu sasniegšanas termiņš atkarīgs no apdzīvotās vietas lieluma un saņemotās ūdenstilpnes rakstura - tas var būt no 1998 līdz 2005. gadam. 1998. gadā tiek aizliegta jebkura notekūdeņu dūņu noplūde ūdenstilpnēs.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Novērtēt, vai ir pietiekami identificēt jūtīgās teritorijas vai jālieto stingrāka sistēma visā teritorijā. Ja tiek identificētas atsevišķas jūtīgas teritorijas, šo identifikācijas procesu nedrīkst ietekmēt ekonomiskajie apsvērumi.
2. Jānosaka apdzīvotas vietas, kurās nepieciešama kanalizācijas sistēma un/vai attīrīšanas iekārta vai tās uzlabošana.
3. Jārada pakāpeniska kanalizācijas un attīrīšanas sistēmu uzlabošanas programma.
4. Jāattīsta detāla kapitāla investīciju stratēģija nepieciešamo finansējuma sagādei, lai varētu uzcelt, uzlabot vai aizvietot kanalizācijas un/vai attīrīšanas iekārtas.
5. Jānovērtē lietošanas izmaksas, un jārada stratēģija izmaksu segšanai (sk. arī Ūdens struktūrdirektīvu par pilnu izmaksu segšanu).
6. Jāattīsta un jāievieš stratēģija attīrīšanas procesā radušos notekūdeņu dūņu izmantošanai un/vai apglabāšanai. Kur nepieciešams, jāparedz to noplūde vai izgāšana ūdenī.
7. Jānovērtē kanalizācijas un attīrīšanas iekārtu personāla nepieciešamība pēc apmācībām. Valstīm ir arī jāapsver nepieciešamība pēc pārvaldes un finansu plānošanas apmācībām.

D.3 Direktīva par nitrātiem no lauksaimniecības avotiem

Direktīva 91/676/EEC par ūdeņu aizsardzību pret piesārņošanu ar lauksaimnieciskas izcelsmes nitrātiem, ko izraisa nitrāti no lauksaimniecības avotiem papildina pilsētu notekūdeņu direktīvu. Lai pasargātu dzeramā ūdens krājumus un aizsargātu saldūdeni un jūras ūdeni no eitifikācijas direktīva paredz samazināt un novērst ūdens nitrātu piesārņojumu no lauksaimnieciskiem avotiem, piem. ķīmiskā mēslojuma un lopu mēsliem.

Direktīva prasa, lai katra dalībvalsts sagatavo vismaz vienu labas lauksaimnieciskās prakses kodeksu, un veicinātu tā ieviešanu valsts teritorijā. Kodeksā paredzētie pasākumi nav obligāti.

Saskaņā ar direktīvu uz monitoringa datu pamata jāidentificē teritorijas, kuras ir jūtīgas pret nitrātu piesārņojumu no lauksaimnieciskiem avotiem. Šīm zonām jā sastāda un jāievieš rīcības programmas, kuras sastāv no obligātiem pasākumiem un papildus kodeksiem, kuru izpilde ir obligāta. Dalībvalstis rīcības programmas ietvaros var veikt šādus pasākumus visā savā teritorijā, un šādā gadījumā tām nav jāidentificē atsevišķas jūtīgās zonas.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Dalībvalstīm jānovērtē nepieciešamība pēc atsevišķu jūtīgu zonu identifikācijas (ņemot vērā zinātniskos/tehniskos ieguldījumus) vai jālieto stingrāka sistēma visā savā teritorijā un jāpieņem attiecīgs lēmums.
2. Jārada virsūdeņu un gruntsūdeņu mērīšanas un monitoringa sistēma. Jānozīmē atbildīgās iestādes sistēmas ieviešanai.
3. Zemnieku apmācībai jāizstrādā labas lauksaimnieciskās prakses kodeksus.
4. Jā sastāda un jāievieš jūtīgu zonu (vai visas teritorijas; sk 1. punktu) rīcības programmas.
5. Periodiski jāpārskata norādījumus un rīcības programmu.

D.4 Bīstamo vielu noplūdes

Direktīva 76/464/EEC par dažu bīstamu vielu radīto piesārņojumu Eiropas kopienas akvatorijā prasa lai dalībvalstis ar atļauju vai pilnvarošanas sistēmu palīdzību kontrolētu visas bīstamo vielu emisijas. Direktīva un tās septiņas meitas direktīvas ir orientētas uz atsevišķām bīstamām

vielām vai bīstamu vielu grupām. Meitas direktīvas Līdz šim Savienības līmenī pieņemtas meitas direktīvas par 18 vielu grupām.

Direktīva liek dalībvalstīm pieņemt meitas direktīvās noteiktās maksimālās emisiju robežvērtības, . Tomēr tiek pieļauts arī cits variants - dalībvalstis var kontrolēt piesārņojumu saskaņā ar ūdens kvalitātes standartu prasībām, kuri noteikti tajā pašā direktīvā un ir atvasināti no emisiju robežvērtībām.

Rūpnieciskajām iekārtām, uz kurām attiecas IPNK direktīva, meitas direktīvās noteiktās emisiju robežvērtības ir obligātas. Bez tam paredzamā ūdens struktūrdirektīva noteiks ka šajās direktīvās norādītie ūdens kvalitātes standarti ir obligāti, šādi ieviešot komplekso pieeju (sk. par ūdens struktūrdirektīvu). Tiem piesārņojuma avotiem, uz kuriem neattiecas IPNK direktīva, pašlaik notiek attiecīgās likumdošanas pārskatīšana.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Noteikt atļauju izdošanas vai pilnvarošanas procedūras rūpniecisko notekūdeņu noplūdēm. Atļauju prasībām jābūt saskaņotām ar IPNK direktīvu un paredzamo ūdens struktūrdirektīvu.
2. Jāsastāda un jāīsteno II sarakstā uzskaitīto bīstamo vielu piesārņojuma samazināšanas programmas.
3. Sadarbojoties pārvaldes iestādēm un rūpniecībai jānovērtē un ar apmācību kursu palīdzību jāuzlabo piesārņojuma kontroles tehnoloģija, vides toksikoloģija, izplūžu monitorings un pārbaudes procedūras.
4. No citām ES dalībvalstīm jāiegūst datus par šajās valstīs pieņemtajām emisiju robežvērtībām un ūdens kvalitātes standartiem tām vielām un parametriem, kur tie nav noteikti Savienības līmenī.

D.5 Dzeramā ūdens direktīva

Direktīva 80/778/EEC, kas nodarbojas ar sabiedrības vajadzībām paredzētā ūdens kvalitāti samazina risku cilvēka veselībai nosakot stingrus dzeramā ūdens kvalitātes standartus. Dalībvalstīm jāuzrauga dzeramā ūdens kvalitāte un jāveic nepieciešamie pasākumi, kas nodrošinātu iekļaušanos obligātajos standartos. Direktīvas pielikumos tiek doti parametri un parametriskās vērtības, analīžu modeļi un biežumi, tiek paskaidrots, kā atsaukties uz analīzēm.

Komisijas ierosinātais direktīvas pārskatīšanas jautājums pašlaik tiek apspriests Padomē un Eiropas Parlamentā. Pārskatīšanas mērķis ir pilnveidot likumdošanu saskaņā ar zinātnes attīstību un iegūto pieredzi, pārskatīt parametru vērtības un uzlabot Direktīvas noteikto pārvaldes struktūru.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jārada dzeramā ūdens monitoringa, paraugošanas un pārbaudes sistēma gan krāna ūdenim, gan fasētajam vai pārtikas produktu gatavošanā lietotajam ūdenim. Tomēr dalībvalstu kompetencē tiek atstāts, vai tās šo sistēmu organizē valsts, reģionālā vai vietējā līmenī.
2. Jāidentificē dzeramā ūdens sagādes sistēmas, kuras neiekļaujas obligātajos standartos. Jāsastāda pasākumu programma, kuru izpildot tiktu ievērotas prasības par piesārņojuma avota identifikāciju, ūdensapgādes avota maiņu vai ūdens attīrīšanu pirms tā piegādes sadalīšanas tīklam.
3. Lai tiktu galā ar izdevumiem, kuri nepieciešami, lai uzceltu, uzlabotu vai aizvietotu nepieciešamās sadales un/vai attīrīšanas iekārtas jāattīsta detāla investīciju stratēģija,
4. Īpašu uzmanību jāpievērš lauksaimniecisko avotu radītā nitrātu vai pesticīdu piesārņojuma problēmām, kā arī svinu saturošu ūdenssadales sistēmu piesārņojuma problēmai.

5. Jāizstrādā stratēģija izmaksu noseigšanai ar klientu maksājumiem (sk. arī ūdens struktūrdirektīvu par pilnīgu izmaksu segšanu).
6. Jāizvērtē dzeramā ūdens sadales tīklu un attīrīšanas sistēmu uzturēšanas personāla apmācību nepieciešamība. Valstīm jāapsver arī nepieciešamība pēc pārvaldes un finansu plānošanas apmācībām.

D.6 Direktīva par virsūdeņu izmantošanu dzeramajam ūdenim, direktīva par virsūdeņu mērījumiem un paraugošanu un informācijas apmaiņas lēmums

Šīs direktīvas pieder pie 1970-o gadu Eiropas ūdens likumdošanas pirmā viļņa. Nākotnē visas trīs direktīvas tiks iekļautas ūdens struktūrdirektīvā. Pēdējā saglabās visas esošo trīs direktīvu prasības, bet savietos tās pilnvērtīgākā struktūrā - ūdens aizsardzības mērķi tiks paplašināti, iekļaujot ne tikai tos ūdeņus, kas kalpo tikai cilvēku vajadzībām, bet arī visus pārējos.

Direktīva 75/440/EEC par nepieciešamo dzeramā ūdens ieguvei paredzēto virsūdeņu kvalitāti nosaka šo virsūdeņu minimālos standartus un pasākumus, lai tos sasniegtu. Ja jebkurš virsūdens, kurš tiek vai var tikt izmantots dzeramā ūdens ieguvei, neiekļaujas šajās prasībās, dalībvalstīm jā sastāda un jāievieš rīcības plāni.

Direktīva 79/869/EEC par virsūdeņu mērījumu metodēm nosaka paraugošanas un mērījumu procedūras tiem ūdeņiem, uz kuriem attiecas direktīva 75/440/EC.

Lēmums 77/795/EEC par informācijas apmaiņu nosaka vispārēju informācijas apmaiņas procedūru par virszemes saldūdeņiem Eiropas Savienībā. Lēmums paredz monitoringa punktu tīkla izveidi, kurā tiktu novēroti vairāki parametri. Dalībvalstu piegādātā informācija tiek apkopota Komisijas publicētajā atskaitē.

Ieviešanas priekšnoteikumi

Tā kā šīs direktīvas nākotnē paredzēts iekļaut ūdens struktūrdirektīvā, esošo direktīvu ieviešanas pasākumi jāskata tālākā perspektīvā, kad tiks ieviesta struktūrdirektīva. Līdz ar to prioritāte būtu jādod galveno prasību ieviešanai dzeramā ūdens ieguves avotu izvēlē un to pienācīgā uzraudzībā.

D. 7 Zivju ūdeņu direktīva un molusku ūdeņu direktīva

Tāpat kā D.6. minētās direktīvas arī šīs direktīvas nākotnē tiks iekļautas ūdens struktūrdirektīvā. Struktūrdirektīva saglabās visas prasības, kas noteiktas esošo divu direktīvu ietvaros, bet lietos šīs prasībās plašākā kontekstā, attiecinot tās uz visiem ūdeņiem.

Direktīvas 78/659/EEC par zivju ūdeņu kvalitāti mērķis ir aizsargāt tās saldūdens tilpnes, kuras dalībvalstīs tiek identificētas kā zivju ūdeņi. Tiek noteikti ūdens kvalitātes standarti lašveidīgo un karpveidīgo ūdeņiem. Ja ūdens kvalitāte šādos ūdeņos neiekļaujas standartos, jāizstrādā piesārņojuma samazināšanas programmas. Tiek noteiktas paraugošanas un monitoringa prasības.

Direktīvas 79/923/EEC par molusku ūdens kvalitāti mērķis ir aizsargāt tos piekrastes un iesāļos ūdeņus, kurus dalībvalstis noteikušas kā molusku ūdeņus. Šiem ūdeņiem noteikti savi ūdens kvalitātes standarti. Ja ūdens kvalitāte tajos neatbilst noteiktajiem standartiem, jāizstrādā piesārņojuma samazināšanas programmas. Tiek noteiktas prasības paraugošanai un monitoringam.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Tā kā šīs direktīvas nākotnē paredzēts iekļaut ūdens struktūrdirektīvā, esošo direktīvu ieviešanas pasākumi jāskata tālākā perspektīvā, kad tiks ieviesta struktūrdirektīva. Līdz ar to priekšroka jādod galveno esošo direktīvu prasību ieviešanai. Saskaņā ar gaidāmo ūdens struktūrdirektīvu galvenā prasība ir piemērotas paraugošanas un monitoringa sistēmas radīšana. Šādai vispārējai pieejai jānodrošina, ka mērījumu un monitoringa jomās nenotiek pārklāšanās.

D. 8 Gruntsūdeņu direktīva

Direktīva 80/68/EEC par gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu no noteiktām bīstamām vielām arī tiks iekļauta paredzamajā ūdens struktūrdirektīvā. Direktīvas mērķis ir kontrolēt noteiktu vielu tiešas un netiešas noplūdes gruntsūdenī. To galvenokārt sasniedz ar noplūžu un atkritumu apglabāšanas pilnvaru sistēmām. Tiek noteikts, ka nav pieļaujama noteiktu vielu un vielu grupu nokļūšana gruntsūdenī ("I saraksta vielas"), kamēr citu vielu noplūdei ("II saraksta vielas") saskaņā ar noteiktu procedūru jāsaņem pilnvara. Dalībvalstīm jāuzrauga iekļaušanās pilnvaru sistēmā un noplūžu efekti.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Tā kā šo direktīvu, ieskaitot aizliegumu bīstamu vielu noplūdēm gruntsūdenī, nākotnē paredzēts iekļaut ūdens struktūrdirektīvā, esošo direktīvu ieviešanas pasākumi jāskata tālākā perspektīvā, kad tiks ieviesta struktūrdirektīva. Līdz ar to priekšroka jādod galveno prasību ieviešanai. Saskaņā ar gaidāmo ūdens struktūrdirektīvu galvenā prasība ir piemērotas paraugošanas un monitoringa sistēmas radīšana. Šādai vispārējai pieejai jānodrošina, ka mērījumu un monitoringa jomās nenotiek pārklāšanās.

D. 9 Peldūdeņu direktīva

Direktīvas 76/160/EEC par peldūdeņu kvalitāti mērķis ir nodrošināt pietiekamu peldūdeņu kvalitāti gan saldūdens, gan jūras piekrastes peldvietās ES teritorijā. Direktīva nosaka 19 fiziskus, ķīmiskus un mikrobioloģiskus parametrus un prasa lai dalībvalstis uzrauga savas peldvietas saskaņā ar noteiktajiem paraugošanas biežumiem un parametriem. Dalībvalstīm jāveic visi nepieciešamie pasākumi lai iekļautos Direktīvajā noteiktajos obligātajos kvalitātes standartos.

Komisija publicē ES peldūdeņu kvalitātes gada atskaiti.

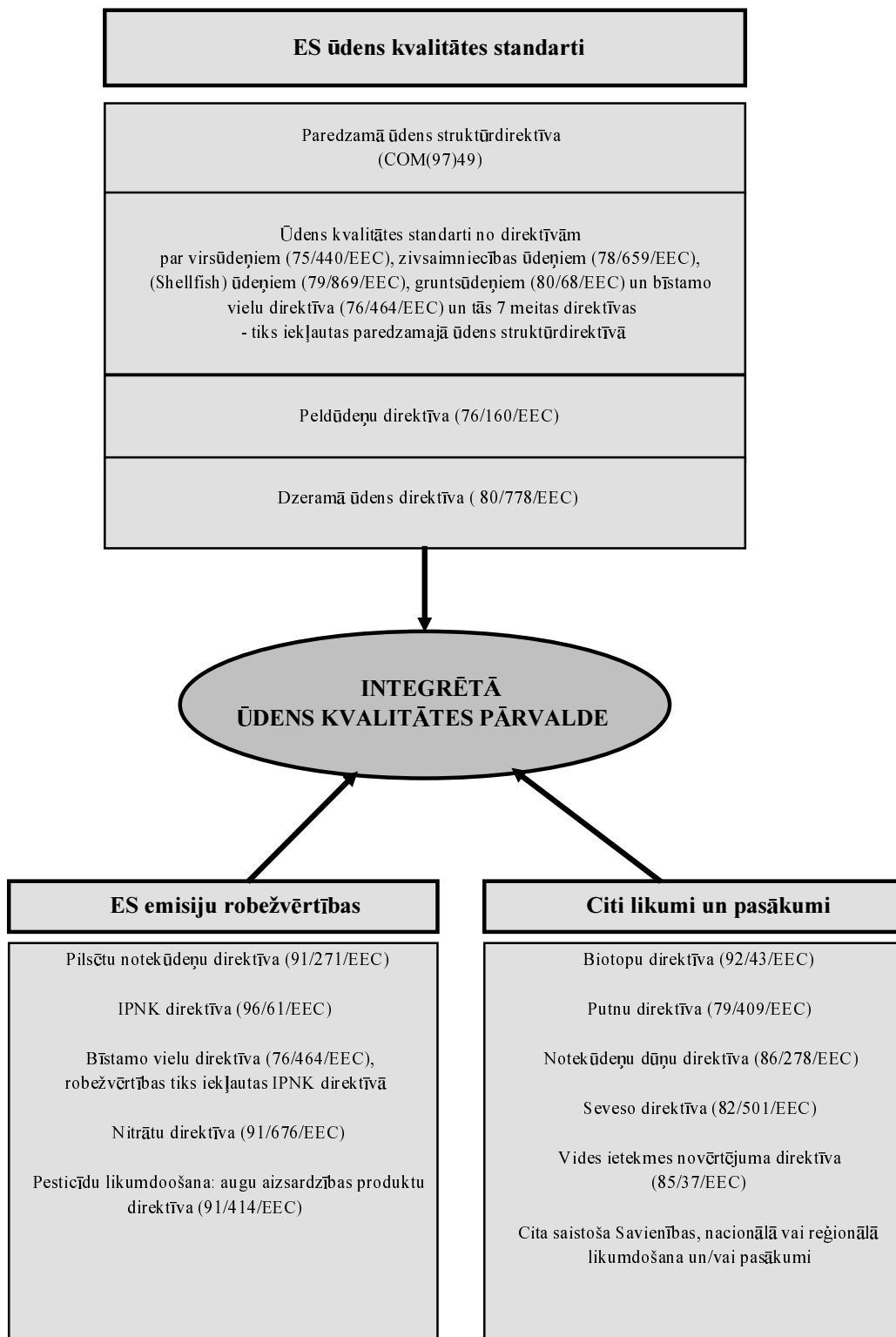
Lai uzlabotu šo 1976. gada direktīvu, Komisijā pieņemts priekšlikums to pārskatīt.

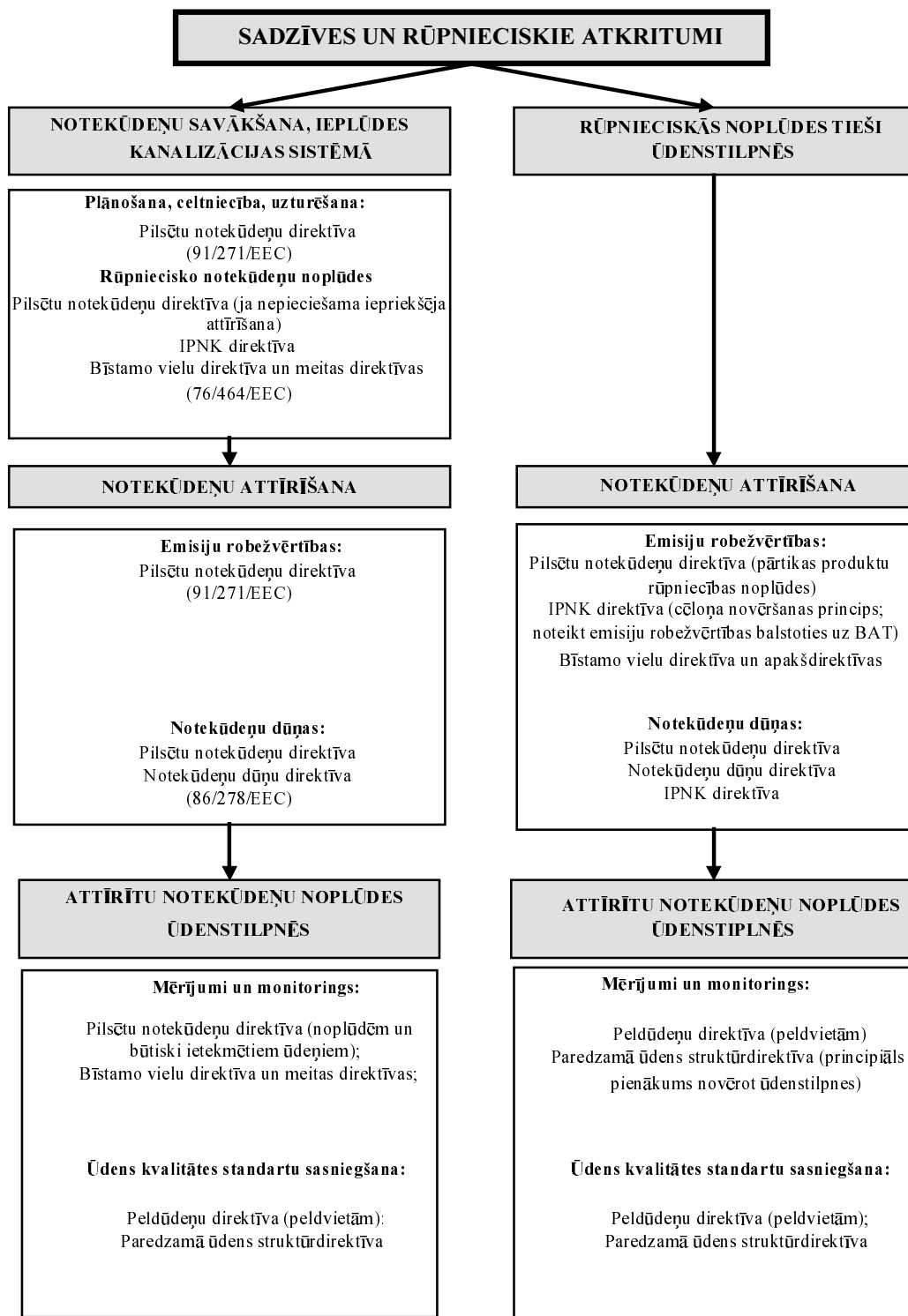
Strādājot pie ūdens struktūrdirektīvas Komisija nonākusi pie slēdziena, ka peldūdeņu direktīvai ir liela nozīme integrējot Savienības ieguldījumu vides un tūrisma politikā. Šī direktīva daudz gūst no tā, ka tai ir skaidra, nošķirta identitāte. Tomēr peldūdeņu direktīva tiks cieši koordinēta ar ūdens struktūrdirektīvu, jo ar peldūdeņiem saistītās prasības būs jāiekļauj upju baseinu apsaimniekošanas plānos.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jānosaka peldūdeņus, uz kuriem attiecas direktīvas prasības.
2. Jānorāda piemērota valsts, reģionālā vai vietējā līmeņa pārvaldes institūcija paraugošanai un monitoringam.

Jānovērtē pilsētu notekūdeņu attīrīšanas direktīvā noteikto valsts pienākumu ietekme uz peldūdeņu kvalitātes standartu sasniegšanu, un jāizlemj vai nepieciešami tālāki pasākumi kvalitātes standartu sasniegšanai.

E. DABAS AIZSARDZĪBA

ES dabas aizsardzības likumdošana sastāv no divām galvenajām direktīvām un diviem noteikumiem. Direktīvas attiecas uz **dabiskās vides aizsardzību** Eiropas Savienībā un uz floru un faunu, kas tajās dzīvo. Noteikumi ierobežo **importu un tirdzniecību** Eiropas Savienībā ar apdraudētu floru un faunu, kā arī nosaka monitoringu un pārbaudes sistēmu Antarktīdas aizsardzībai.

Direktīva par dabisko biotopu un savvaļas faunas un floras aizsardzību (Biotopu direktīva) 92/43/EEC ir kļuvusi par galveno mehānismu Eiropas faunas un floras sugu un to dzīves vietu aizsardzībai. Tā ES robežās nosaka pamatu bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai saglabājot dabisko vidi un savvaļas faunu un floru. Direktīva par savvaļas putnu aizsardzību (Putnu direktīva) 79/409/EEC aizsargā savvaļas putnu sugas un nozīmīgas teritorijas putnu populāciju saglabāšanai. Tā rada sistēmu visu Savienībā dabiski sastopamo putnu sugu, viņu olu, ligzdu, jauno putnu un dabiskās dzīves vides aizsardzībai. Direktīva prasa migrējošo sugu svarīgāko dzīves vietu identifikāciju un pienācīgu aizsardzību, tā regulē medīšanas sezonas un pielietojamos medību paņēmienus.

Noteikumi EC/338/97 garantē ES dabas aizsardzības saistību izpildi saistībā ar konvenciju "Par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām" (Vašingtonas konvencija). Tā tiks regulāri papildināta lai ieviestu lēmumus, kurus pieņēmušas Vašingtonas Konvencijas dalībnieces. Roņu mazuļu direktīva 83/129/EEC aizliedz tādu produktu kā apavu un apģērbu importu, kas darināti no roņu mazuļu ādām. Izņēmums ir gadījumi, kad tos nogalina inuiti (eskimosi) ar tradicionāliem medību paņēmieniem.

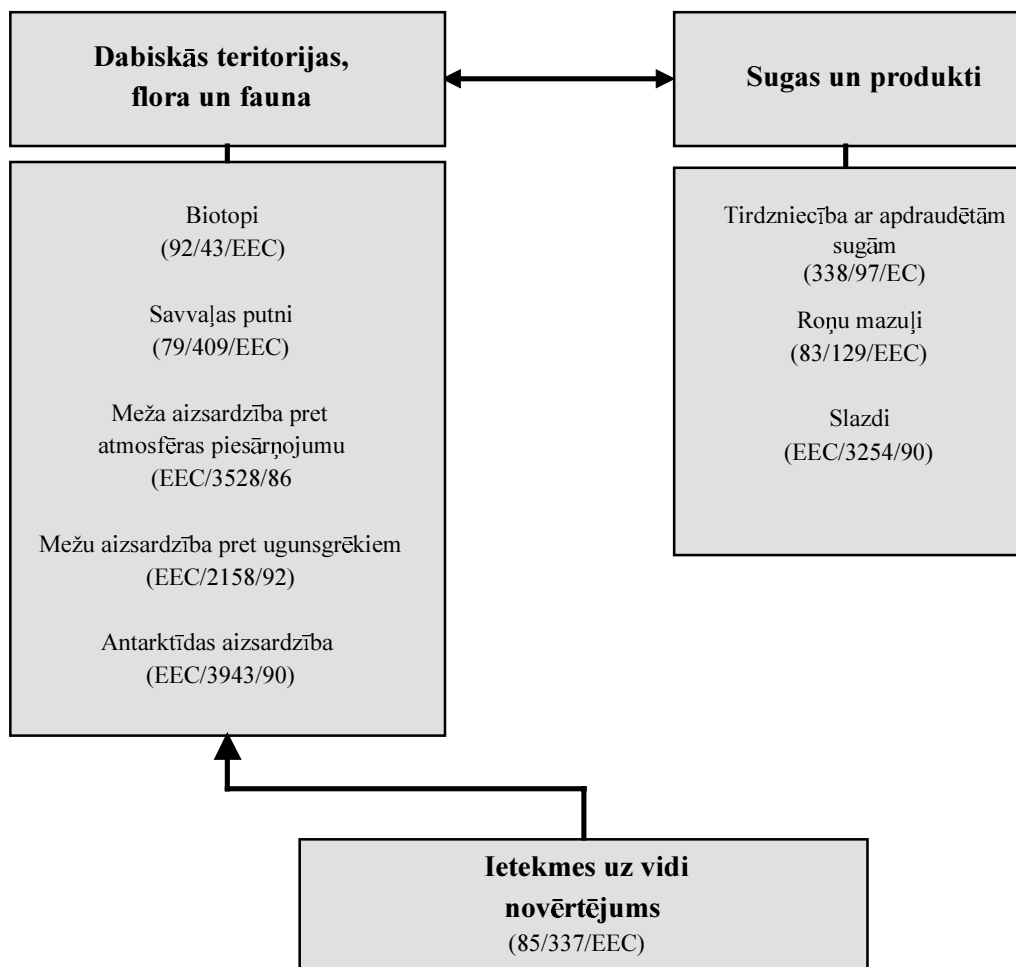
Noteikumi 90/3943/EEC par **Antarktīdas aizsardzību** saistībā ar konvenciju "Par Antarktīdas jūras dzīvo resursu aizsardzību" ievieš pārbaudes un monitoringa prasības.

E.1 Biotopi

Direktīvas 92/43/EEC par dabisko biotopu un savvaļas faunas un floras aizsardzību mērķis ir saglabāt Eiropas Savienībā bioloģisko daudzveidību aizsargājot faunas un floras dabisko dzīves vidi. Eiropā daudzi biotopu veidi ir noplicināti un tāpēc aizvien vairāk sugu ir apdraudētas vai kļūst retas. Direktīvas mērķis ir radīt 'labvēlīgu aizsardzības režīmu' tiem biotopu veidiem un sugām, kuras izraudzītas kā ES interesējošas. Biotopu un sugu izvēli principā nosaka vadoties pēc tādiem faktoriem kā sugas skaita dinamika, tendences sugu un biotopu dabiskajā izplatībā, biotopa atlikusī izplatības teritorija un tās proporcija dalībvalstī.

Tiks radīts Eiropas aizsargājamo teritoriju tīkls, kurš pazīstams kā 'Natura 2000'. Katrai dalībvalstij ir jā sagatavo to savas teritorijas vietu saraksts, kuras ir potenciāli svarīgas Eiropas Savienībai. Uzskaitīto teritoriju daudzums ir proporcionāls tai aizsargājamā biotopa daļai, kas atrodas dalībvalstī. Visas teritorijas, kuras aizsargā Putnu Direktīva 79/406/EEC, tiek iekļautas arī 'Natura 2000' tīklā.

DABAS AIZSARDZĪBA

Pēc tam tiks sagatavota vienots ES svarīgo vietu saraksts, kuru apstiprinās 1998. gada jūnijā un no šī brīža uzskaitītajām vietām būs jāpiemēro īpašas aizsardzības prasības. Šīs prasības paredzēs 'īpašu pasākumu' veikšanu lai izvairītos no biotopu noplicināšanas kā arī jebkuru plānu vai projektu novērtēšanu, ja tie varētu būtiski ietekmēt uzskaitītās vietas. Plānam vai projektam ir jāņem vērā dabas aizsardzības prasības; īpašos gadījumos, ja tiek skartas sabiedrības intereses, vietu drīkst negatīvi ietekmēt, bet tādā gadījumā dalībvalstij jāveic kompensācijas pasākumi. Dalībvalstīm tiek dots sešu gadu periods, kurā jāatzīmē īpašās aizsargājamās teritorijas un jāveic nepieciešamie aizsardzības pasākumi, ieskaitot, kur nepieciešams, menedžmenta plānu attīstību.

Zemes lietojuma plānošanā jālieto tāda politika, kuras mērķis ir nodrošināt Natura 2000 tīkla ekoloģisko līdzsvaru un saglabāt ainavas elementus, kuri ir svarīgi dzīvībai dabai, jo īpaši tos, kuri nodrošina sugu migrāciju, vairošanos un ģenētisko apmaiņu. Dalībvalstīm jārada arī stingra aizsardzības sistēma uzskaitītajām ES interesējošām dzīvnieku un augu sugām. Visu šo sugu nekontrolēta kolekcionēšana, īpatņu sagūstīšana un nogalināšana jebkurā to dzīves periodā būs aizliegta kā arī būs aizliegta vairošanās vai atpūtas vietu noplicināšana vai iznīcināšana.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jānozīmē ES svarīgās vietas, kuras varētu kļūt par nepieciešamā aizsardzības režīma subjektiem.
2. Ja pastāv iespēja, ka jebkurš plāns vai projekts var radīt būtisku ietekmi uz aizsargājamām vietām no šo vietu aizsardzības mērķu viedokļa, jābūt pienācīgam šāda plāna vai projekta novērtējumam,; sk. augstāk diskusiju par vides ietekmes novērtējuma direktīvu (Sk. sadaļu A - horizontālā likumdošana).
3. 'Natura 2000' tīkla ietvaros valstis ir atbildīgas par savas ekoloģiskā līdzsvara saglabāšanu.
4. Valstīm jānodrošina aizsargājamo vietu apsaimniekošana un monitorings, kā arī pienācīgs nodrošinājums pret aizsardzības režīma pārkāpumiem.

E.2 Savvaļas putni

Direktīva 79/409/EEC par savvaļas putnu aizsardzību rada migrējošo savvaļas putnu un viņu dzīves vietu aizsardzības sistēmu. Dalībvalstu pienākums ir uzturēt visas ES brīvā dabā dabiski sastopamo putnu populācijas tādā līmenī, kurš atbilst ekoloģiskajām, zinātniskajām un kultūras prasībām, tai pašā laikā ņemot vērā ekonomiskās un rekreācijas prasības. Šo mērķi panāk aizsargājot, saglabājot vai atjaunojot pietiekamu biotopu daudzveidību un platību; t.i. radot aizsargājamās teritorijas, apsaimniekojot biotopus iekš un ārpus aizsargājamām teritorijām, atjaunojot iznīcinātos biotopus un radot jaunus.

Dalībvalstīm jāveic īpašus pasākumus lai saglabātu uzskaitīto apdraudēto sugu kā arī migrējošo sugu biotopus, piemēram, padarot tās par īpaši aizsargājamām teritorijām - šo sugu piemērotākām dzīves vietām. Šajā sakarā īpaša uzmanība ir jāpievērš mitrzemēm. Tagad īpašu aizsargājamo teritoriju aizsardzības režīms tiek noteikts saskaņā ar biotopu direktīvu.

Ja neņem vērā īpašus gadījumus, dalībvalstīm jāaizliedz aizsargājamo putnu apzināta nogalināšana vai sagūstīšana; apzināta ligzdu un olu iznīcināšana un/vai bojāšana; olu vākšana savvaļā; apzināta traucēšana perēšanas un mazuļu audzināšanas laikā; tādū putnu turēšana, kuru medības un gūstīšana ir aizliegta.

Īpaši apdraudētām sugām dalībvalstīs jānozīmē īpašas aizsardzības teritorijas, jo īpaši mitrzesmes. Par to jāinformē Komisiju lai pēdējā varētu nodrošināt, ka dažādu valstu veiktie pasākumi veido savstarpēji saskaņotu kopumu. Savvaļas putnu pārdošana, ieskaitot jebkuras dzīvu vai mirušu putnu daļas vai derivātīvus, tiek pilnīgi aizliegta.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm, neatkarīgi vai tām salīdzinot ar Eiropas Savienību ir stingrāka vai mazāk stingra dabas aizsardzības likumdošana un prakse, ļoti uzmanīgi jāplāno starptautisko problēmu, jo īpaši dzīvotņu problēmu risinājums savā valstī.
2. Direktīvā paredzētie aizsardzības pasākumi var prasīt likumos tādas izmaiņas, kuras ietekmēs dabisko teritoriju apsaimniekošanu un aizsardzību, ietekmējot procedūru, finansējumu un darbinieku apmācību.

E.3 Tirdzniecība ar apraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām

Noteikumi EC/338/96, kuri stājās spēkā 1997. gada 1. jūnijā, aizvieto Noteikumus 82/3626/EC par konvencijas "Par starptautisko tirdzniecību ar apraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām" ieviešanu. Noteikumu mērķis ir ar aizsardzības, regulējošu un monitoringa pasākumu palīdzību aizsargāt savvaļas sugas, kuras varētu ietekmēt vai jau ietekmē nekontrolēta tirdzniecība.

Noteikumi palielina aizsargājamo sugu skaitu. Lai pielāgotos mainītajiem apstākļiem, kuru cēlonis ir vienotā tirgus rašanās un starptautiskās robežu kontroles atcelšana, uz Savienības ārējām robežām tiek lietoti stingrāki kontroles pasākumi un ir paredzēti sodi likumpārkāpējiem un programma floras un faunas kontrabandas pārtveršanai.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Radot ieviešanas likumdošanu jānorāda virkne atbildīgo iestāžu. Muitas iestādēm pārbaūžu veikšanā un importa un eksporta atļauju izdošanā jāuzliek papildus atbildība.
2. Jānorāda pārvaldes iestāde, kura ievieš likumdošanu un sazināsies ar Komisiju.
3. Zinātniskām institūcijām jāuztic atbildība pārstāvēt savas asociētās valstis Zinātniskā pārskata grupā kā arī atbildēt uz zinātniska rakstura jautājumiem, kuri rodas ieviešot likumdošanu.
4. Asociētām valstīm jāattīsta importa un eksporta atļaujas procedūra un dokumentācija. Jārada arī attiecīgi tirdzniecības ierobežojumi un ar tiem saistītās procedūras.
5. Atsevišķām sugām jārada sākotnējās pilnvarošanas procedūras, kuras veic pārvaldes iestāde.
6. Jāattīsta monitoringa un sankciju procedūras ieskaitot soda procedūras par aizliegtu tirdzniecību ar aizsargājamām sugām.

E.4 Roņu mazuļi

Dalībvalstīm jāaizliedz importēt noteiktus no roņiem iegūtus produktus, kā piemēram apģērbu. Aizliegums neattiecas uz produktiem, kuri iegūti inuitu (eskimosu) tradicionālajās medībās.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jārada atļauto roņu mazuļu produktu importa sertifikācijas procedūras, kā arī pārbaudes un likumu izpildes procedūras, lai kontrolētu aizliegto produktus.
2. Jānodrošina koordinācijas un konsultāciju procedūras starp atbildīgajām ministrijām un iestādēm (piem. Vides ministriju, muitu, policiju).

E.5 Antarktīdas aizsardzība

Noteikumi 3943/90/EC par novērojumu un pārbaudes sistēmas lietošanu saskaņā ar Konvencijas "Par Antarktīdas jūras dzīvo resursu aizsardzību" XXIV pantu akceptē konvencijā paredzētās novērošanas un pārbaudes procedūras.

E.6 Slazdu lietošana

Noteikumi EEC/3254/91 paredz palīdzēt atsevišķu savvaļas dzīvnieku aizsardzībai aizliedzot slazdu lietošanu un ierobežojot šo dzīvnieku kažokādu un līdzīgu preču importu.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jānovēro noteikumos paredzēto prasību izpilde.
2. Jāorganizē robežkontrole.

E.7 Mežu aizsardzība

Pret atmosfēras piesārņojumu

Noteikumi EEC/3528/86 nosaka shēmu mežu aizsardzībai pret atmosfēras piesārņojumu. Šo noteikumu tiešais mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm radīt periodisku bojājumu inventarizāciju un novērošanas punktu tīklu. Noteikumi pieprasa periodisku Savienības pārskatu par mežu bojājumiem. Tie paredz pilotprojektu attīstību un lauka eksperimentus, kuru mērķis ir labāk izprast atmosfēras piesārņojumu mežos un tā efektus; uzlabot novērošanas un bojājumu novērtēšanas metodes un radīt metodes bojāto mežu atjaunošanai.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jā sastāda meža veselības atskaites.
2. Valstīm jāiekļaujas vienotā paraugošanas un centralizētas datu apstrādes sistēmā.
3. Saskaņā ar noteikumiem Eiropas Savienība aktivitātēs var ieguldīt ne vairāk, kā 50 procentus.
4. Jārada monitoringa tīkls.

Pret ugunsgrēkiem

Noteikumi EEC/2158/92 paredz pastiprinātu mežu aizsardzību lai samazinātu ugunsgrēku skaitu un nodedzināto mežu teritoriju. Noteikumi liek vairāk rūpēties par meža ekosistēmas saglabāšanu un par to, lai meži arī turpmāk saglabātu savu nozīmīgo lomu lauku teritoriju labklājības veicināšanā. Noteikums noteikta institucionālā shēma mežu aizsardzībai pret uguni.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jābūt pieejai pie finansējuma shēmas ieviešanai.
2. Valstīm jāklasificē savu teritoriju saskaņā ar mežu ugunsgrēku risku un jānodod Komisijai mežu aizsardzības plānus tām teritorijām, kuras tiek klasificētas kā augsta un vidēja riska teritorijas.
3. Valstīm jā sagatavo dažāda tipa mežu ugunsgrēku izplatības ierobežošanas pasākumu efektivitātes novērtējums un ik gadus jā iesniedz Komisijai savus projektus vai programmas mežu ugunsdrošības uzlabošanai.
4. Valdībām jānozīmē departamentus un aģentūras, kuras ir pilnvarotas ieviest noteikumos paredzētos pasākumus un kurus Komisijai jākompensē ar summām, kas atbilst Komisijas ieguldījumam.

Biotopu direktīvas ieviešanas priekšnoteikumi

Nacionālā likumdošana

- Jāsalīdzina direktīvas prasības ar pastāvošajiem nacionālajiem likumiem.
- Jānosaka likumdošanas atšķirības.
- Varianti:
Viens nacionālais likums (Dabas aizsardzības likums)
Papildinājumi esošajiem likumdošanas aktiem (dabas aizsardzības likumi, lauksaimniecības likums, ūdenssaimniecības likums utt.)

Atbildīgās iestādes

- Jānosaka juridiski un administratīvi atbildīgās iestādes.
- Nacionālā līmeņa atbildīgā iestāde ir atbildīga par ziņojumu Komisijai, kurā atainota Direktīvas izpilde, nodrošinot biotopu aizsardzību.

Juridiskie pārbaudes punkti

- Jāvērš īpašu uzmanību uz kritērijiem, kuri tiek lietoti, lai definētu un izvēlētos īpašas aizsardzības teritorijas.
- Jāievieš īpaši aizsargājamo teritoriju aizsardzības principi zemes lietojuma plānošanas lēmumos.
- Jārada likumus, kuri prasītu vides ietekmes novērtējuma procedūras iekļaušanu tādu lēmumu pieņemšanā, kuri attiecas uz īpaši aizsargājamo teritoriju attīstības projektiem.

Biotopu aizsardzības process

- Balstoties uz 1. un 2. pielikumu jāpiedāvā īpaši aizsargājamo vietu sarakstu.
- Par šo sarakstu jāsaņemas Komisijas atzinumu.
- Jāvienojas ar Komisiju par aizsargājamām vietām.
- Kur nepieciešams, jārada aizsargājamo vietu apsaimniekošanas plānus.
- Jāiekļauj šos apsaimniekošanas plānus zemes lietojuma plānos.

Ieinteresētās puses

- Jānodrošina, ka visām pusēm, ieskaitot pašvaldību, iesaistītās valdības iestādes, rūpniecības pārstāvjus, zemes plānotājus un sabiedrību pirms vietas izvēles ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli.
- Jānodrošina, ka dati par īpaši aizsargājamām vietām ir publiski pieejami.
- Atbildīgajām iestādēm jāpalīdz ieinteresētajām pusēm jau laicīgi darot zināmus paredzamos zemes lietojuma veidus (papildus dabas aizsardzībai).

Finansu apsvērumi

- Valdībai jānodrošina pārvaldi.
- Zemes īpašniekiem var tikt sniegta finansiāla palīdzība vai nodokļu atlaides aizsargājamo teritoriju uzturēšanai.

F. RŪPNIECISKĀ PIESĀRŅOJUMA KONTROLE UN RISKA SAIMNIECĪBA

Šīs direktīvas un noteikumi nosedz trīs jomas: rūpnieciskā piesārņojuma kontrole, lielu negadījumu briesmu kontrole un vides auditi un ekoloģiskā marķēšana.

Pirmajā jomā var iekļaut direktīvas, kuras nosaka noteiktu rūpniecisku iekārtu **atļauju prasības** lai kontrolētu izmešus gaisā un ūdenī, kā arī atkritumu rašanos. Pie šādām direktīvām pieder integrētas piesārņojuma novēršanas un kontroles direktīva 96/61/EEC (IPNK), lielo termoelektrostaciju emisiju direktīva 88/609/EEC, kura nodarbojas ar sēra dioksīda, slāpekļa oksīdu un daļiņu emisijām un nosprauž mērķus kopējo emisiju samazināšanai katrā dalībvalstī. Bez tam šajā jomā iekļaujama rūpniecisko iekārtu radītā gaisa piesārņojuma apkarošanas direktīva 84/360/EEC – tā ir struktūrdirektīva, kuru 2007. gadā aizvietoja daudz plašākā IPNK direktīva.

Otrajā jomā var iekļaut **Seveso direktīvu** 96/82/EEC, kura nosaukta kādas Itālijas pilsētas vārdā - Seveso pilsētā savulaik notika liela toksiskās gāzes noplūde. Šī direktīva, kas kalpojusi kā paraugs līdzīgiem likumdošanas aktiem ārpus Eiropas, prasa lai rūpnīcu vadība noteiktu galvenos negadījumu riskus, veiktu nepieciešamos pasākumus to novēršanai un kontrolei, kā arī samazinātu to varbūtējās sekas. Tā 1999. gadā aizvietoja iepriekšējo direktīvu 82/501/EEC.

Trešajā jomā var iekļaut noteikumus par **Vides pārvaldes un audita shēmu** (EMAS) 1836/93/EEC un par **ekoloģisko marķēšanu** 880/92/EEC. EMAS noteikumi veicina brīvprātīgu rūpnīcu piedalīšanos vides apsaimniekošanas sistēmās un audita programmās šādi samazinot rūpnīcas kaitējumu videi. Ekoloģiskā marķējuma noteikumi nosaka ES ekoloģiskā marķējuma balvu sistēmas pamatu. Šī sistēma veicinās tādu produktu projektēšanu, ražošanu, tirdzniecību un lietošanu, kuri samazinās ietekmi uz vidi visā savas dzīves ciklā. Ekoloģiskais marķējums patērētājiem sniedz informāciju par produktu ietekmi uz vidi.

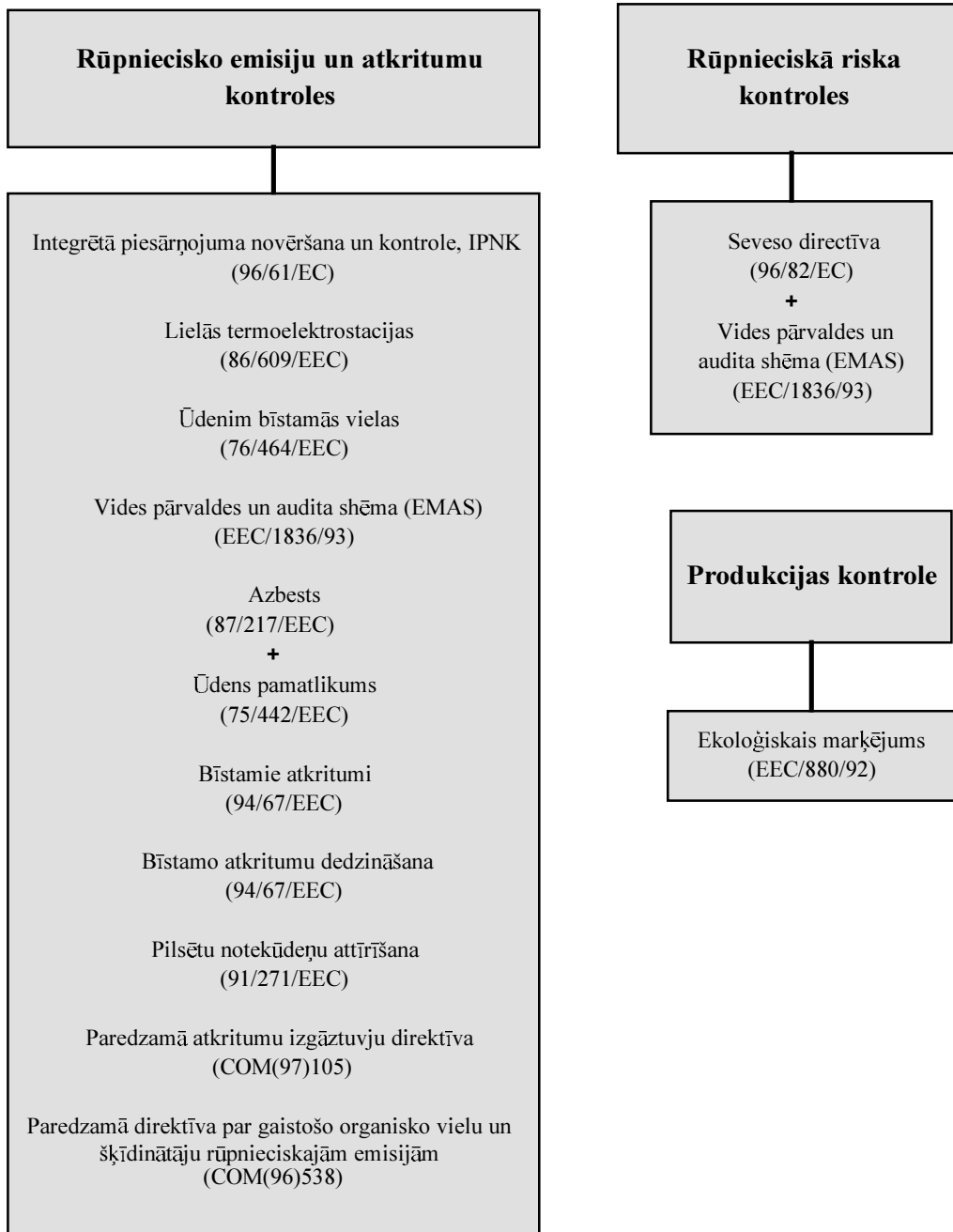
F.1 Integrētā piesārņojuma novēršana un kontrole

Direktīvas mērķis ir sasniegt integrētu tā piesārņojuma novēršanu un kontroli, kurš rodas plaša aktivitāšu loka rezultātā, lai novērstu, vai, kur tas nav iespējams, samazinātu piesārņojumu no rūpnieciskām aktivitātēm gaisā, ūdenī un zemē, aptverot arī atkritumu apsaimniekošanas jautājumus. Šādā ceļā direktīva veicina augsta vispārējā vides aizsardzības līmeņa sasniegšanu.

Visas aktivitātes, uz kurām attiecas Direktīva, ir pieļaujamas tikai pēc īpašas atļaujas saņemšanas. Dalībvalstis var izdot rūpnīcām atsevišķas atļaujas izmešiem gaisā, ūdenī un atkritumiem, vai arī izdot kompleksas atļaujas, kas tiek sastādītas sadarbojoties vairākiem iesaistītajiem atļaujas izdevējiem. Dalībvalstīm jānodrošina ka bez emisiju limitiem vides atļaujās tiek iekļautas sekojošas pamatprasības:

- tiek veikti visi piemērotie pasākumi pret piesārņojumu, jo īpaši pielietojot labākās pieejamās tehnoloģijas (BAT)

RŪPNIECISKĀ PIESĀRŅOJUMA KONTROLES UN RISKĀ SAIMNIECĪBA

- netiek izraisīts būtisks piesārņojums
- pēc iespējas izvairās no atkritumu ražošanas; kur rodas atkritumi, tos izmanto atkārtoti, vai ja tas ir tehniski un ekonomiski neiespējami, atkritumi tiek apglabāti tā, ka tiek izslēgta vai pēc iespējas samazināta jebkura to ietekme uz vidi.
- enerģija tiek lietota iespējami efektīvi
- ir veikti nepieciešamie pasākumi negadījumu novēršanai un to sekū samazināšanai
- ir veikti nepieciešamie pasākumi lai pilnīgi pārtrauktu tās aktivitātes, kuras izraisa jebkuru piesārņojuma risku un darbības vieta atgūtu apmierinošu stāvokli.

Atļaujā noteikti jāiekļauj emisiju robežvērtības, kuras balstītos uz labākām pieejamām tehnoloģijām, un ņemtu vērā to, ka piesārņojums var pāriet no vienas vides (piem. gaisa) uz citu (piem. ūdeni). Ja nepieciešams, jāiekļauj arī citas prasības augsnes un gruntsūdens aizsardzībai un atkritumu saimniecībai. Bez tam atļaujām jā satur papildu prasības, kuru mērķis būtu novērst jebkurus vides kvalitātes standartu pārkāpumus.

Šīs prasības uz jaunām iekārtām attiecas no 1999. gada oktobra un uz esošām rūpnīcām no 2007. gada oktobra.

Institūcijām periodiski jāpārskata un nepieciešamības gadījumā jāmaina atļaujas noteikumus.

Komisija publicēs pārskatu par galvenajām emisijām un to avotiem pamatojoties uz datiem, ko sniegs dalībvalstis.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jānosaka rūpnīcas, uz kurām attiecas direktīva.
2. IPNK direktīva paredz, ka valstīs ir pārvaldes iestādes vides atļauju izdošanai rūpnieciskām aktivitātēm un tām ir pietiekama pieredze esošo rūpniecības sektoru vides aizsardzības saimniecības administrācijai un kontrolei.
3. Novērtējot ieviešanas nepieciešamību, jāsalīdzina IPNK atļauju prasības un procesus ar esošajiem nacionālajiem likumiem par vides atļauju izdošanu saistībā ar vides kvalitāti un emisiju standartiem.
4. Tā kā ieviešot direktīvu būs nepieciešama liela administratīvā kapacitāte un pieredze, jāņem vērā esošās iespējas un jāapsver kādā veidā pāriet uz ES prasībām.
5. Iesākumā vēlams novērtēt esošās pārvaldes sistēmas iespējas direktīvas prasību izpildei, ieskaitot piesārņojuma novēršanu, atkritumu rašanās novēršanu, radušos atkritumu pārvēršanu izejvielās, to drošu noglabāšanu, efektīvu enerģijas lietošanu, negadījumu novēršanu un to likvidēšanas procedūras un standartus.
6. Jāiepazīstina ar jaunajām prasībām rūpniecības pārstāvjus no enerģijas, metālu un citu derīgo izrakteņu ieguves un pārstrādes, ķīmijas, atkritumu apsaimniekošanas un citiem iesaistītajiem sektoriem. Jākonsultējas ar šiem sektoriem par tālāko rīcību, lai jaunās atļauju sistēmas ieviešanu padarītu vieglāku.
7. Atļaujas var izdot valsts, reģionālā vai vietējā līmenī. Pašvaldību līmenim var deleģēt atļauju izdošanu maziem un vidējiem uzņēmumiem. Tai pašā laikā reģionālās vai valsts pārvaldes iestādes patur atļauju izdošanas tiesības lielajiem uzņēmumiem.
8. Nosakot atļauju prasības atbildīgajām iestādēm drīzāk jābalstās uz visas rūpnieciskās iekārtas plānojumu nekā uz caurules gala risinājumiem.

9. Atbildīgajām iestādēm jānodrošina, lai visas atļaujas saturētu prasības zemes, gaisa un ūdens aizsardzībai no vides bojājumiem. Atļaujās jāiekļauj detaļu gaisa emisiju identificēšanas un novērošanas metožu aprakstu.
10. Valstīm, kuras ievieš direktīvu, jānosaka sodi par nesadarbošanos ar atbildīgajām iestādēm un inspektoriem, kā arī par atļauju pārkāpumiem. No rūpnīcu vadības var pieprasīt finansējumu piesārņojuma seku novēršanai.
11. Sabiedrības līdzdalība un sabiedriskas informācijas izplatīšana ir nozīmīgas direktīvas sastāvdaļas. Tas nozīmē, ka jābūt pieejamai informācijai par atļauju izdošanas noteikumiem, lēmumu tekstus un atļauju reģistru jānovieto attiecīgās valdības iestādēs un bibliotēkās. Šīs prasības jāsaista ar direktīvu par pieeju vides informācijai.
12. Valdībām jāapsver kā atļaujās ietvert prasības, ko uzstāda direktīva par rūpniecisko iekārtu radīto gaisa piesārņojumu un direktīva par bīstamu vielu noplūdēm ūdenī. Šādas atļaujas saskaņā ar IPNK direktīvu tiek izdotas vēl vienpadsmit gadus pēc IPNK direktīvas stāšanās spēkā (1996. gada 30. oktobrī).

F.2 Rūpnīcu radītais gaisa piesārņojums

Direktīva 84/360/EEC par rūpniecisko iekārtu radītā gaisa piesārņojuma apkarošanu ir struktūrdirektīva, kuru 2007. gadā aizvieto IPNK direktīva (sk. augstāk, xx lpp.). Dalībvalstīm jānodrošina, ka tādu veidu rūpnīcas, kuras uzskaitītas I pielikumā, pirms darbības uzsākšanas vai pirms nozīmīgas rekonstrukcijas saņem darbības atļaujas no norādītās atbildīgās valsts vai reģionālās iestādes. Izņēmums ir rūpnīcas, kuras kalpo nacionālās aizsardzības mērķiem.

Pilnvaru var izsniegt tikai tad, kad atbildīgā pārvaldes iestāde uzskata, ka: ir veikti visi piemērotie pasākumi pret gaisa piesārņojumu, ieskaitot labākās pieejamās tehnoloģijas pielietojumu kurš neizraisa izmaksu pieaugumu (BATNEEC); rūpnīcas izmantošana neizraisīs būtisku gaisa piesārņojumu, piemēram ar vielām, kuras uzskaitītas direktīvas II pielikumā; netiek pārsniegta neviena no spēkā esošajām emisiju robežvērtībām; un tiks ņemtas vērā visas spēkā esošās gaisa kvalitātes robežvērtības.

Sabiedrībai un citām iesaistītajām dalībvalstīm divpusējo attiecību ietvaros jānodrošina pieejami pieteikumi pilnvaru saņemšanai un atbildīgo iestāžu lēmumi.

IPNK direktīva – ieviešanas priekšnoteikumi

Valsts likumdošanas pamati

- Jāsalīdzina direktīvas prasības ar pastāvošo nacionālo likumu prasībām.
- Jānosaka likumdošanas atšķirības.
- Varianti:
Viens nacionālais likums (IPNK likums)
Papildinājumi esošajiem likumiem par atļauju izdošanu dažādām vidēm un aktivitātēm (gaiss, ūdens, atkritumi, augsnes aizsardzība, zemes lietojuma likumdošana)

Atļauju izdošanas process

- IPNK atļaujas izdošanas procedūras prasības jāattiecinā uz visām jaunajām rūpnieciskajām iekārtām.
- Rūpniecisko iekārtu darbības atļauju izdošanā jālieto "integrēta" pieeja.
- Jāpārzināt jebkuras izmaiņas rūpnieciskajās iekārtās, kurām nepieciešamas atļaujas.
- Jārada visaptverošu standarta informācijas formulāru atļaujas prasītājiem.
- Jāapsver varbūtējā saikne starp vides ekspertīzi un IPNK procedūrām.

Atbildīgās iestādes

- Nacionālā līmeņa atbildīgajai iestādei jānodrošina atļaujas standartu saskaņa visām vidēm, un labāko pieejamo tehnoloģiju lietošana.
- Jāizstrādā procedūras un kritēriji atļauju pielietojuma novērtēšanai, kā arī vadlīnijas rūpnieciskajiem sektoriem un iestādēm, kuras izdod atļaujas
- Jāidentificē objekti, uz kuriem attiecas direktīva.

Ieinteresētās puses

- Jānodrošina, ka pirms atļaujas izdošanas tiek informētas ieinteresētās puses un sabiedrība, un tiem ir dota iespēja piedalīties lēmuma pieņemšanas procesā.
- Valsts iestādēm jāsniedz informācija sabiedrībai par rūpnieciskajām aktivitātēm un to varbūtējo iespaidu uz cilvēku veselību un vidi.

Juridiskie pārbaudes punkti

- Īpaša uzmanība jāpievērš labāko pieejamo tehnoloģiju definīcijai
- Esošo sektorālo direktīvu izpildes prasības jāuzskata par obligātām arī pēc IPNK direktīvas pilnīgas ieviešanas
- Jānosaka sankcijas par nodarījumu veselībai un videi.

Finansu apsvērumi

- Valdībai jārada nepieciešamās iestādes un jāsniedz administratīvs atbalsts, kā arī jāsniedz ieinteresētajām pusēm un sabiedrībai informācija.
- Atļaujas prasītājiem jāsedz atļaujas izdošanas administratīvās izmaksas.

Atļauju izdošanas pienākumu sadales piemēri

Valsts	Atļauju izdošana	Monitorings un uzraudzība	Sankcijas	Norises pārbaude
Francija	Prefekts (Centrālās valdības reģionālā pārvalde)	Vides inspektorāts, Ūdens policija	Prefekts	Prefekts
Vācija	Zemju reģionālā pārvaldes iestāde	Reģionālā pārvaldes iestāde	Prokurors	Prokurors
Dānija	Reģionālā vai vietējā pārvaldes iestāde	Reģionālā vai vietējā pārvaldes iestāde	Reģionālā vai vietējā pārvaldes iestāde	Policija
Apvienotā Karaliste	Vides aģentūra	Vides aģentūra	Vides aģentūra	Vides aģentūra

Dalībvalstīm jānovēro rūpnīcu emisijas un jāuzstāda rūpnīcām tādi noteikumi, kuri ņemtu vērā rūpnīcu ekonomisko situāciju. Tām jāpieņem tāda politika, kura nodrošina, ka pastāvošās rūpnīcas, uz kurām attiecas I pielikums, pakāpeniski ievieš labākās pieejamās tehnoloģijas. Dalībvalstīm jāpieņem stingrākas prasības un sankcijas par prasību neizpildi.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valdības iestādēm pastāvīgi jācenšas savākt datus par emisijām no rūpnieciskām iekārtām, kurām ir izdotas atļaujas, kā arī datus par vides kvalitāti un BATNEEC dažādiem rūpniecības sektoriem un ražošanas procesiem.
2. Jāplāno, kā veikt pāreju no šīs direktīvas atļauju izdošanas noteikumiem uz IPNK direktīvas noteikumiem.
3. Jāplāno, kā definēt un vadīt BATNEEC ieviešanu dažādos rūpniecības sektoros un aktivitātēs: šeit padomu var sniegt Eiropas Komisija un dalībvalstis.

F.3 Lielās termoelektrostacijas

Direktīva 88/609/EEC par noteiktu piesārņojošo vielu emisijām gaisā no lielām termoelektrostacijām bija pirmā direktīva, kuru pieņēma saskaņā ar struktūrdirektīvu 84/360/EEC par rūpniecisko iekārtu radītā gaisa piesārņojuma apkarošanu. Direktīva attiecas uz termoelektrostacijām kuru jauda sasniedz vai pārsniedz 50 megavatus (MW). Tās mērķis ir samazināt lielo termoelektrostaciju radītās SO₂, NO_x un putekļu emisijas. Mērķi sasniedz, apvienojot prasības esošo spēkstaciju globālajām emisijām un stingriem emisiju limitiem jaunām termoelektrostacijām.

Esošajās stacijās nacionālos SO₂ un NO_x emisiju galamērķus paredz sasniegt pakāpeniski (1993., 1998. un 2003. gados).

Dalībvalstīm jāstāda programmas pakāpeniskai ikgadējai pastāvošo termoelektrostaciju emitētā SO₂ un NO_x samazināšanai. Šajā programmās jāiekļauj arī termoelektrostacijas, kurām sākotnējā darbības atļauja tika izdota pirms 1987. gada 1. jūlija.

Jaunām termoelektrostacijām vai tām stacijām, kuru jauda tikusi palielināta līdz vai virs 50 MW celtniecības darbu atļaujām vai staciju darbības atļaujām jāsaturs noteikumus par iekļaušanos SO₂, NO_x un putekļu emisiju robežvērtībās un tajās jānosaka piemērotus apstākļus atkritumu gāzu izlaipei. Dalībvalstis var noteikt arī stingrākas prasības.

Ja paredzams, ka jaunā spēkstacija radīs būtisku ietekmi uz vidi citā dalībvalstī, pirmajai dalībvalstij jānodrošina, ka otra dalībvalsts attiecīgi tiek konsultēta saskaņā ar Direktīvu 85/337/EEC par dažu sabiedrisku un privātu projektu ekoloģiskās ietekmes novērtēšanu (Sk. sadaļu A – Horizontālā likumdošana).

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jānosaka kopējās gada emisijas gan no jaunām, gan jau esošām rūpnīcām. Novērtējumā jāiekļauj atskaites, kuras sastāda termoelektrostaciju vadītāji un konsultatīvās iestādes, kas strādā valdības uzdevumā.
2. Ar Eiropas Savienību jānosaka nacionālos emisiju samazināšanas mērķus, un jāstāda programmas termoelektrostaciju radīto emisiju samazināšanai lai sasniegtu nacionālos emisiju samazināšanas mērķus. Šīs programmas jāattīsta ciešā sadarbībā ar iesaistīto staciju vadību.
3. Jānosaka un regulāri jāpārskata emisiju samazināšanas varianti. Tie var iekļaut degvielas nomainīšanu, enerģijas taupīšanas pasākumus un piesārņojuma novēršanas tehnoloģijas. Svarīga ir rūpīga finansu iespēju analīze.

4. Visām atļaujām, kuras tiek izsniegtas jaunām rūpnīcām (vai to paplašinājumiem, kas pārsniedz 50 MW), jāiekļauj SO₂, NO_x un putekļu emisiju limiti, prasības mērīšanas metodēm, iekārtām un prasības par to, ko darīt ja mēriekārtas nav pielietojamas utt. Attiecīgi jāpārskata arī esošās atļaujas.

F. 4 Paredzamā direktīva par rūpnīcu radītajām gaistošo organisko vielu emisijām

Pašlaik Padomes un Eiropas Parlamenta darba kārtībā iekļauts priekšlikums direktīvai par gaistošo organisko vielu emisiju ierobežojumiem saistībā ar organisko šķīdinātāju lietošanu noteiktās rūpnieciskās aktivitātēs, COM(69)538 gala variants.

Priekšlikuma mērķis ir samazināt stacionāru avotu radītās gaistošo organisko vielu emisijas un šādi samazināt piesārņojumu ar troposfēras ozonu. Priekšlikums paredz emisiju samazināšanu vismaz par 50% (līdz 2010. gadam, salīdzinot ar 1990. gada līmeni) ap 20 galvenajās rūpnieciskās darbībās, kurās lieto šķīdinātājus. Katram no šiem rūpniecības sektoriem tiek noteikti emisiju samazināšanas mērķi, kurus jāsasniedz vai nu ar pienācīgām piesārņojuma novēršanas tehnoloģijām vai aizvietojojot šķīdinātājus (šķīdinātājus maz lietojošas vai šķīdinātāju brīvas tehnoloģijas). Dalībvalstis var sastādīt un ieviest alternatīvu nacionālo plānu, kura rezultātā tiek sasniegts tas pats emisiju samazināšanas līmenis.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jānosaka vietas, uz kurām attiecas Direktīva.
2. Valstīm jārada monitoringa un likumu ieviešanas sistēmas lai sasniegtu emisiju ierobežojumus.
3. Valstīm jānosaka iekārtas, kurām nepieciešamas darbības atļaujas, un jāreģistrē tās.
4. Apsverot iespēju izstrādāt savu nacionālo plānu, dalībvalstīm ir rūpīgi jāizsver nepieciešamība pēc tehniskajām un rūpnieciskajām zināšanām, pēc institucionālās spējas izplānot un ieviest plānu, kura apjomi visdrīzāk būs ievērojami.
5. Vēlamas sākotnējas konsultācijas ar rūpniecības sektoru un citām ieinteresētajām grupām.

F.5 'Seveso' direktīva par lielu avāriju risku kontroli

1999. gadā veco 'Seveso' direktīvu 82/501/EEC nomainīs jauna direktīva 96/82/EEC par lielu avāriju risku, kurā iesaistītas bīstamas vielas. 'Seveso' direktīva radās pēc 1976. gada avārijas Itālijā un šajā 1982. gadā pieņemtajā direktīvā bija iekļautas prasības rūpnīcu vadībai kā arī valsts iestādēm un Eiropas Komisijai. Šīm iestādēm ir jānosaka un jākontrolē rūpniecisku iekārtu izraisītu avāriju riskus. Jaunā 'Seveso II' direktīva ir plašāka un vienkāršota. Tā pastiprina drošības sistēmu un negadījumu plānošanas prasības, kuras attiecas uz noteiktu rūpnīcu vadītājiem. Tiek pastiprināti atbildīgo iestāžu pārbaudes un kontroles pienākumi un pilnvaras, kā arī ieviestas jaunas prasības un pilnvaras, kuras atbildīgajām iestādēm liek ņemt vērā direktīvas mērķus zemes lietojuma plānošanā.

Seveso II direktīvā paredzētie pasākumi kļūst nepieciešami tad, ja rūpnīcā vai citā iestādē atrodas pietiekami daudz bīstamu vielu, kuras var radīt liela negadījuma risku. Tām rūpnīcām, uz kurām attiecas šī direktīva un kuras atrodas tuvu viena otrai, jāsadarbojas risku novēršanai kā arī lai novērstu domino efektu, piemēram, ugunsgrēku, kurš pāriet no vienas iekārtas uz citām.

Lai palielinātu drošību un samazinātu cilvēka izdarītas kļūdas risku rūpnīcas vadītājiem jāizstrādā lielu negadījumu novēršanas un drošības sistēmas attīstības politika. Vadītājam jāsigatavo drošības atskaite un iekšējais negadījuma rīcības plāns. Atbildīgajām valsts

iestādēm jā sagatavo civilās aizsardzības plāns. Ja tas ir nepieciešams lielu negadījumu novēršanai vai ātrai reaģēšanai, šādā plānā jā paredz arī starpvalstu sadarbība.

Dalībvalstīm jā aizliedz to rūpnīcu darbība, kurās vadības veiktie negadījumu novēršanas un ātrās reaģēšanas pasākumi ir ļoti nepietiekami vai kuru vadība atbildīgajām iestādēm ilgstoši neiesniedz prasīto informāciju. Tiek nostiprinātas sabiedrības tiesības uz informāciju. Atbildīgajām iestādēm jā organizē pārbaūžu sistēma.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jaunās direktīvas ieviešanai jā bū t pietiekamai administratīvajai pieredzei un kapacitātei. Pirmkārt jā nosaka valsts un vietējā līmeņa atbildīgās iestādes.
2. Jā nosaka procedūras lai nodrošinātu, ka visas pastāvošās un jaunās rūpnieciskās iekārtas, kuras rada lielu negadījumu briesmas, veic nepieciešamos pasākumus lielu negadījumu novēršanai un to seku ierobežošanai. Ir jā rada ziņojumu reģistrācijas sistēma un iespēja apkopot iesniegtās darba drošības atskaites.
3. Vietējās pārvaldes iestādes ir atbildīgas par civilās aizsardzības plānu izstrādi. Šo civilās aizsardzības plānu izstrāde prasa iekšējus avāriju rīcības plānus, kurus jā sastāda bīstamo iekārtu vadītājiem. Šiem plāniem jā satur informācija par drošības sistēmām un īpašām rīcībām negadījuma laikā. Tiem cilvēkiem, kurus visdrīzāk varētu ietekmēt liels negadījums, jā bū t informētiem. Gan iekšējie drošības plāni, gan civilās aizsardzības plāni ir praktiski jā izmēģina un jā koriģē. Ja notiek negadījums, jā koordinē rīcības.
4. Lai uzlabotu negadījumu novēršanas un ātrās reaģēšanas metodes ir svarīgi savākt un izplatīt informāciju par negadījumiem un bīstamām situācijām. Jā sastāda un jā ievieš informācijas savākšanas, apmaiņas un izplatīšanas procedūras.
5. Atbildīgajām iestādēm jā sastāda pārbaūžu programmas, kuras balstās vai nu uz sistemātisku lielu negadījumu analīzi attiecīgajās rūpnīcās vai uz ikgadēju vietas pārbaudi.

F.5 Vides pārvaldes un audīta shēma (EMAS)

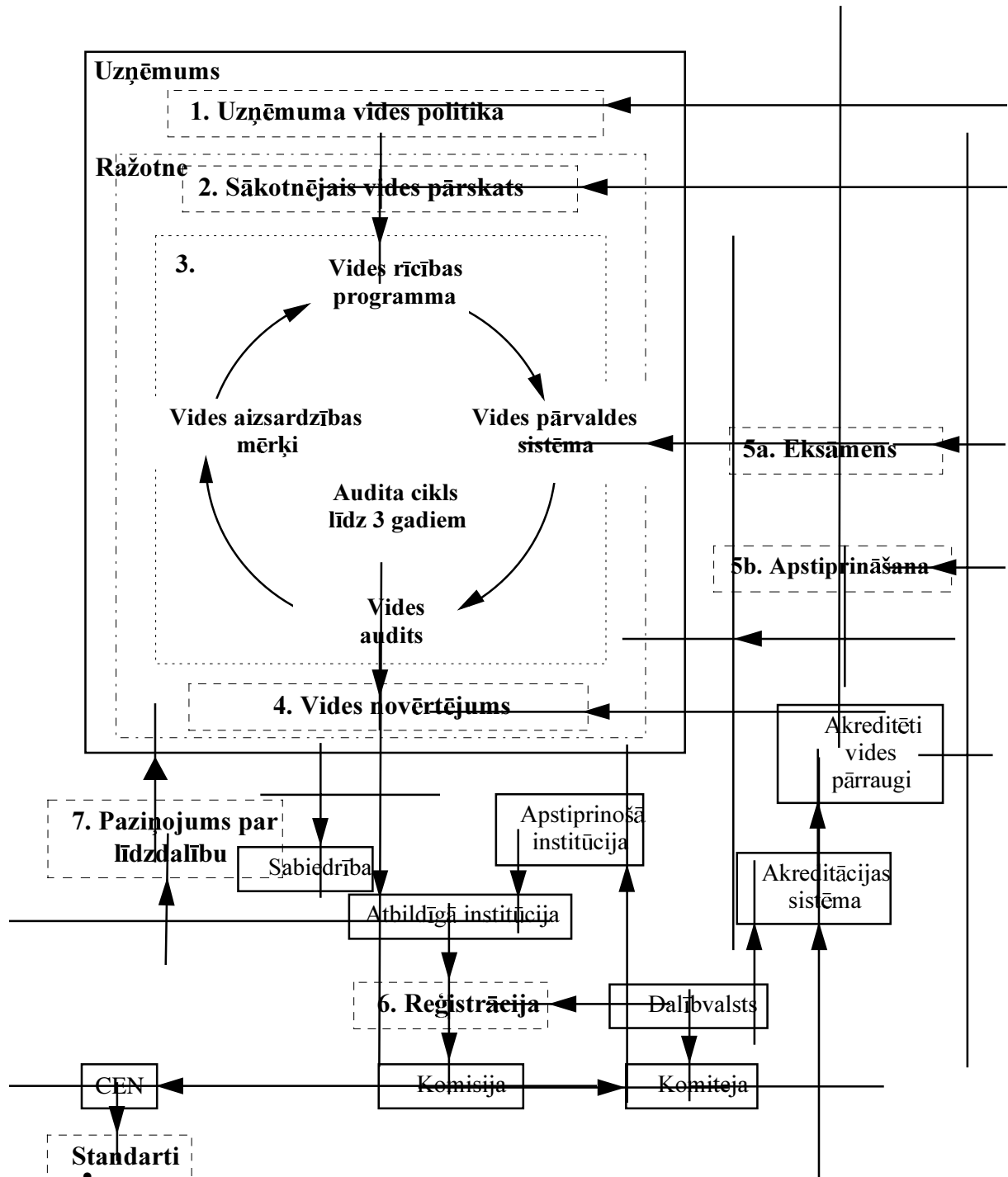
Noteikumi 1836/93/EEC nosaka brīvprātīgu izmantojamu ekoloģiskās pārbaudes modeli tām rūpnīcām, kas piedalās šajā shēmā. Šādas rūpnīcas cenšas panākt un veicināt labāku vides aizsardzības prasību izpildi. Shēma prasa lai tās dalībnieki:

- rada un ievieš attiecīgu politiku, programmas un pārvaldes sistēmas;
- pārbauda savu iekārtu darbību; un
- sniedz sabiedrībai atskaites par vides aizsardzības prasību izpildi.

Šo shēmu var attiecināt uz rūpnīcām, enerģijas ieguves iekārtām un otrreizējās pārstrādes rūpnīcām un to var eksperimentāli pielietot arī citās jomās. Dalībniekiem jā veic sekojoši pasākumi:

- jā pieņem vides politika kurā jā paredz iekļaušanās likumdošanas prasībās, tālāka vides aizsardzības prasību paaugstināšana un kaitīgās ietekmes uz vidi samazināšana.
- jā sastāda savas ražotnes vides pārskats
- jā ievieš vides aizsardzības programma un vides menedžmenta sistēma

Vides pārvaldes un audita shēmas pārskats

- ne retāk kā reizi trīs gados veikt vides auditus;
- sagatavot sabiedrībai pieejamu vides pārskatu, kas iekļautu detālāku aprakstu par iekārtas izraisīto ietekmi uz vidi;
- ar nacionālās akreditācijas sistēmas pilnvaroto neatkarīgo vērtētāju palīdzību veikt neatkarīgu vides pārskata pārbaudi.

Valsts vai starpvalstu vides menedžmenta un audita sistēmas, kuras atšķiras no EMAS var tikt uzskatītas par ekvivalentām, ja tās uzskaitītas izdevumā *Official Journal of the European Community*.

leviešanas priekšnoteikumi

Kaut arī noteikumus valsts likumos var arī neievieš, valstīm vajag veikt noteiktus administratīvus pasākumus, lai noteikumi stātos spēkā tajā brīdī, kad valsts iestājas Eiropas Savienībā:

1. Jārada vides stāvokļa vērtētāju akreditācijas un uzraudzības sistēma. Akreditācijas sistēmas radīšanai un pārvaldei nepieciešamas iesaistīto pušu konsultācijas.
2. Ik pēc 6 mēnešiem uz ES Komisiju jānosūta pārskatīto akreditēto vides vērtētāju sarakstu.
3. Kandidātvalstis pirms iestāšanās Eiropas Savienībā var arī lietot shēmu, kas ir analoga Ekomenedžmenta un audita shēmai (ISO 14001 vai nacionālā vides pārvaldes un audita shēma).
4. EMAS noteikumi prasa lai dalībvalstī būtu pilnvarotas iestādes, kuras atbild par rūpniecisko iekārtu reģistrāciju un informācijas apmaiņu ar Komisiju par reģistrētajām rūpnīcām. Šo iestāžu struktūrai jānodrošina to neatkarība un neitralitāte.

F.6 Ekoloģiskais marķējums

Noteikumi 880/92/EEC par ES ekoloģiskā marķējuma piešķiršanas shēmu veicina tādu produktu radīšanu, izplatīšanu un lietošanu, kuriem visā dzīves ciklā ir minimāla ietekme uz vidi. Noteikumi cenšas arī apgādāt patērētājus ar labāku informāciju par produktu ietekmi uz vidi. Noteikumi neattiecas uz pārtiku, dzērieniem, zālēm, vai bīstamām vielām, uz kurām attiecas Direktīvas 67/548/EEC vai 88/379/EEC, jeb uz produktiem, kuru ražošanā lietoti procesi, kas var izsaukt būtisku kaitējumu cilvēkam vai videi.

Ekoloģiskā marķējuma piešķiršanas noteikumus atsevišķām produktu grupām jānosaka dalībvalsts pārstāvju Komitejai un to var veikt tikai pēc konsultācijām, kurās iesaistās interešu grupas no rūpniecības, tirdzniecības, patērētāju un vides aizsardzības organizācijām. Ekoloģiskā marķējuma kritēriji katrai produktu grupai ir spēkā trīs gadus un tos nosaka saskaņā ar šo produktu grupu dzīves cikla novērtējumu saskaņā ar augsta līmeņa vides aizsardzības prasībām.

Līdz šim ekoloģiskā marķējuma kritēriji noteikti trauku mazgājamiem līdzekļiem, augsnes uzlabošanas līdzekļiem, tualetes papīram, virtuves papīram, veļas mazgātuvēs lietojamiem veļas mazgāšanas līdzekļiem, vienkontakta spuldzēm, iekšdarbu krāsām un lakām, gultas veļai un T-krekliem, divkontakta spuldzēm, veļas mazgājamām mašīnām, kopējamam papīram un ledusskapjiem.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Kaut arī noteikumus var neievieš valsts likumdošanā, dalībvalstīm jānorāda atbildīgā iestāde, kuras uzbuve garantē tās neatkarību un neitralitāti. Šai iestādei jāpieņem ekoloģiskā marķējuma pieteikumus, jānovērtē produkta ietekmi uz vidi saskaņā ar noteiktiem kritērijiem un jālemj par ekoloģiskā marķējuma piešķiršanu.

2. Jānodrošina, lai patērētāji un uzņēmumi būtu informēti par ekoloģiskā marķējuma piešķiršanas shēmu.

3. Lai ekoloģiskā marķējuma politika būtu sekmīga, patērētājam tas ir labi jāpazīst, rūpniecībai un tirgotājiem jāatbalsta marķējumu. Gandrīz obligāts priekšnoteikums marķējuma panākumiem ir konsultācijas un informācijas kampaņas.

G. ĶĪMIKĀLIJAS UN ĢENĒTISKI PĀRVEIDOTI ORGANISMI

Svarīgākā joma ES ķīmikāliju kontroles likumdošanā ir tā, kura attiecas uz ķīmikāliju un preparātu **pārbaudi un izziņošanu**. Pārējie attiecas uz **ģenētiski pārveidotiem organismiem, eksperimentiem ar dzīvniekiem, labo laboratoriju praksi**, kā arī direktīvas vai noteikumi, kas kontrolē **produkciju**.

Direktīvas par kontrolētu ģenētiski pārveidotu organismu lietošanu un tīšu izplatīšanu nosaka sistēmu ģenētiski izmainītu organismu lietošanai. Tās balstās uz uz ķīmikāliju izziņošanas direktīvām.

Dzīvnieku eksperimentu direktīva 86/609/EEC nosaka minimālos standartus rīcībā ar dzīvniekiem, kas tiek pakļauti obligātajām pārbaudēm saskaņā ar ES ķīmikāliju un preparātu direktīvām.

Direktīva par labas laboratoriju prakses harmonizāciju 87/18/EEC un tai radniecīgā direktīva par labas laboratoriju prakses inspekciju un pārbaudi 88/320/EEC ievieš attiecīgos ESAO (OECD) Padomes aktus, kuru mērķis ir nodrošināt, ka ESAO dalībvalstis atzīst tos datus, kas iegūti pārbaudot ķīmikālijas saskaņā ar šiem harmonizētajiem labas laboratoriju prakses standartiem.

Un noslēgumā, azbesta direktīva 87/217/EEC sniedz integrētu rādītāju komplektu par azbesta izmešiem gaisā, ūdenī un augsnē.

G.1 Ķīmisko vielu pārbaudes un izziņošana

Bīstamo vielu klasifikācija, iepakojums un marķēšana

Padomes direktīva 67/548/EEC ir par to vielu pārbaudi, klasifikāciju, iepakojumu un marķēšanu, kuras ir bīstamas cilvēkam un videi. Izmēģinājumu pārbaudes un izziņošanas sistēma jaunām ķīmikālijām, kuras tiek ieviestas Savienības tirgū, tika ieviesta 1979. gadā.

Direktīva izšķir 'jaunas' un 'esošas' ķīmikālijas. Esošās ķīmikālijas ir tās, kas bija Eiropas Savienības tirgū pirms 1981. gada 18. septembra un ir uzskaitītas Eiropā pazīstamo rūpniecisko ķīmisko vielu sarakstā (EINECS). Jaunās ķīmiskās vielas ir tās, kuras nav EINECS sarakstā.

Ražotājam vai importētājam, kurš pirmo reizi ievieš Eiropas Savienības tirgū jaunu ķīmisko vielu, vismaz 45 dienas iepriekš ir jāiesniedz atbildīgajai valsts institūcijai izziņošanas dosjē par ķīmisko vielu. Šis informācijas 'pamatkomplekts' ir paredzēts, lai mazinātu draudus veselībai un videi. Uz esošajām ķīmiskajām vielām izziņošana neattiecas. Atbildīgajām institūcijām un, iespējams, arī ražotājiem, izplatītājiem un importētājiem ir jāklasificē tās pamatojoties uz tām piemītošajām īpašībām.

Tiek paredzēta arī vienkāršota izziņošana procedūra vielām, kas nokļuvušas tirgū tādā daudzumā, kas ir mazāks par tonnu gadā uz ražotāju.

ĶĪMISKĀS VIELAS UN ĢENĒTISKI PĀRVEIDOTI ORGANISMI

Testēšana	Transports	Tirgus izziņošana	Produkti
<p>Izmēģinājumi ar dzīvniekiem (86/609/EEC)</p> <p>Laba laboratoriju prakse, tās inspekcija (87/18/EEC)</p> <p>Kontrolēta ģenētiski pārveidotu organismu lietošana (90/219/EEC)</p> <p>Tīša ģenētiski pārveidotu organismu izplatīšana (90/220/EEC)</p>	<p>Bīstamu produktu pārvietošana pa ceļu (94/55/EC)</p>	<p>Bīstamu vielu klasifikācija, iepakojums un marķēšana (67/548/EEC)</p> <p>Bīstami preparāti (88/337/EEC)</p> <p>Tīša ģenētiski pārveidotu organismu izplatīšana (92/220/EEC)</p>	<p>Bīstamu vielu klasifikācija, iepakojums un marķēšana (67/548/EEC)</p> <p>Bīstami preparāti (88/337/EEC)</p> <p>Tīša ģenētiski pārveidotu organismu izplatīšana (90/220/EEC)</p> <p>Izplatīšanas un lietošanas ierobežoj. (76/769/EEC)</p> <p>Azbests (87/217/EEC)</p> <p>Deterģenti (73/404/EEC)</p> <p>Esošo vielu riska novērtējums (EC/1488/94)</p> <p>Bīstamu ķīmikāliju imports un eksports (EEC/2455/92)</p> <p>Ozonu noplicinošas vielas (EC/3093/94)</p>

Direktīva izskata 14 bīstamo vielu klasifikācijas kategorijas saskaņā ar to fizikāli - ķīmiskajām vai toksikoloģiskajām īpašībām. Tā arī nosaka simbolus un briesmu norādes marķēšanai kā arī marķējuma standarta riska frāzes un drošības frāzes. Direktīva satur arī galvenās prasības bīstamu vielu iepakojumam.

Visas ķīmikālijas, kuras Savienība klasificējusi kā bīstamas, tiek uzskaitītas I pielikumā, kurš tiek regulāri atjaunots. Šajā pielikumā tiek definēts bīstamības simbols, riska un drošības frāzes, kuras jānovieto uz marķējuma.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Ieviešana prasa efektīvu administratīvo un tehnisko struktūru attīstību, kuras spētu pārvaldīt un apkopot informācijas plūsmu par jaunu ķīmisko vielu nokļūšanu tirgū. Ir nepieciešama arī spēcīga starptautiskā sadarbība, lai nodrošinātu, ka visi šādu vielu novērtēšanas elementi īstajās atļautā laika robežās tiek savākti un ir pieejami, lai veiktu valsts amatpersonām uzticēto kontroles lomu.
2. Atbildīgajām institūcijām ir jārada nepieciešamās datu bāzes sadarbībā ar ražotājiem un importētājiem, lai izvairītos no nevajadzīgas pārbaužu atkārtošanās, jo sevišķi attiecībā uz eksperimentiem ar dzīvniekiem.
3. Būs nepieciešama efektīva muitas un iekšējā kontrole un sodu sistēma, lai izvairītos no trešajās valstīs ražotu neizziņotu ķīmikāliju nelegāla importa un tirgošanas. Tā paša iemesla dēļ būtu noderīgas informācijas kampaņas, kuras vērstas uz importētājiem un ražotājiem, lai uzlabotu ķīmikāliju izziņošanas detālo tehnisko prasību izpildi.
4. Ir jāuztur pastāvīga saikne ar ķīmisko rūpniecību, lai kļūtu iespējama efektīva informācijas apmaiņa un priekšlikumu sagatavošana esošo vielu klasifikācijai.
5. Jaunām vielām: ir jārada salīdzinošie ELINCS un NLP (nepolimēru) saraksti.
6. Esošajām vielām: Ir jārada saraksts, kas salīdzināms ar EINEC sarakstu. Datus par esošajām vielām jāsalīdzina ar EINEC sarakstu un direktīvas 67/548/EEC I pielikumu.

Bīstamu preparātu klasifikācija, marķēšana un iepakojums

Padomes direktīva 88/379/EEC pieņem un paplašina direktīvas 67/548/EEC bīstamo ķīmikāliju klasifikācijas un marķēšanas procedūras un standartus uz bīstamiem preparātiem. Preparāts ir divu vai vairāku ķīmisku vielu maisījums.

Tā attiecas uz preparātiem, kas atrodas ES tirgū un satur vismaz vienu vielu, kas tiek klasificēta kā bīstama vai kuri tiek uzskatīti par bīstamiem. Preparātus jāklasificē saskaņā ar lielāko identificēto negadījumu risku.

Tā neattiecas uz medicīnas vai veterinārajiem produktiem, kosmētikas produktiem, atkritumu vielu maisījumiem un pesticīdiem, uz kuriem attiecas citi Savienības likumdošanas akti.

Bīstamu maisījumu iepakojumam ir jāpakļaujas tiem pašiem kritērijiem attiecībā uz marķējumu, izturību, noturību pret noplūdēm un aizdares sistēmām.

Dalībvalstis uz detālas informācijas pamata var provizoriski aizliegt vai ierobežot tādu preparātu tirgošanu, kas, lai arī iekļaujas direktīvas prasībās, rada briesmas sakarā ar savu klasifikāciju, iepakojumu vai marķējumu.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Uz bīstamiem preparātiem attiecas tādas pašas piebildes, kā uz bīstamām vielām.

Esošās vielas

Noteikumi 793/93 par esošo vielu novērtēšanu un kontroli nosaka, ka ražotājiem un importētājiem ir jāpiegādā dati par tām ražotajām un importētajām vielām, kuru daudzums pārsniedz noteiktu limitu. Uz iesniegtās informācijas bāzes un uz prioritāro vielu nacionālo sarakstu bāzes Komisija sastāda prioritāro vielu sarakstu, kurām būtu jāveic riska novērtējumi. Riska novērtējumu principi tiek noteikti noteikumos EEC 1488/94, kuriem pievienots detāls tehnisko vadlīniju dokuments. Komisija var ierosināt riska samazināšanas pasākumus.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Dalībvalstīm ir jānovērtē bīstamu vielu risks balstoties uz informāciju, kuru sniedz ražotāji un importētāji.
2. Ir jāievieš pienācīgas juridiskās un administratīvās sankcijas, lai novērstu rūpnīcu un importētāju pārkāpumus.

Eksperimenti ar dzīvniekiem

Direktīva 86/609/EEC par to dzīvnieku aizsardzību, kurus lieto eksperimentāliem un citiem zinātniskās izpētes mērķiem, nosaka minimālos standartus dzīvnieku lietošanai eksperimentiem vai zinātniskiem mērķiem, kuri saistīti ar fundamentāliem un praktiskiem pētījumiem, zālēm, pārtikas produktiem un citām vielām vai produktiem, un vides aizsardzībai. Apdraudētās sugas var lietot tikai tiem pētījumiem, kuru mērķis ir saglabāt šo sugu, vai būtiskiem biomedicīniskiem mērķiem, kuriem der tikai šī suga.

Direktīva nosaka arī vispārējos un specifiskos principus dzīvnieku uzturēšanai, novērošanai, sāpju vai stresa novēršanai, atklāto defektu vai ciešanu novēršanai, kā arī humānai dzīvnieku nogalināšanai pēc eksperimenta.

Eksperiments var tikt veikts tikai tad, ja nav citu zinātniski pieņemamu metožu meklējamā rezultāta iegūšanai, kurās neiesaista dzīvniekus.

Ir jāapstiprina laboratorijas dzīvnieku audzētāju un lietotāju piedāvātās telpas un iekārtas dzīvniekiem, tās jāreģistrē un jāuztur detālus pierakstus. Noteiktiem dzīvniekiem, ieskaitot peles, žurkas, suņus, kaķus un primātus, kas nav cilvēki, jābūt nebrīvē audzētiem, ja nav pirms tam nav saņemta pilnvara lietot savvaļas dzīvniekus. Lai izvairītos no pārbaužu atkārtotāšanās, Dalībvalstis jāveicina atzīt to eksperimentu datus, kuri veikti citās Dalībvalstīs.

Par visiem eksperimentiem iepriekš jāpaziņo valsts institūcijām. Ja dzīvnieki tiek paļauti vai var tikt pakļauti nopietnām un ilgstošām sāpēm, eksperimentam jābūt īpaši pilnvarotam. Uz pilvaru pieprasījumu un izziņošanas pamata dalībvalstīm ir jāsavāc statistiskā informācija par dzīvnieku lietošanu eksperimentos.

Jāatbalsta pētniecība, kas vērsta uz alternatīvu metožu attīstību un ieviešanu, kuras paredz mazāka dzīvnieku skaita un maza sāpīgāku paņēmienu izmantošanu.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Atbildīgajai valsts institūcijai ir jānosaka prasības to institūciju, firmu un personu pilnvarošanai, kuras nodarbojas ar eksperimentiem ar dzīvniekiem, kā arī šo dzīvnieku audzēšanas uzņēmumiem.
2. Noteiktām institūcijām ir jāuzliek par pienākumu izdot pilnvaras un veikt periodisku eksperimentu un dzīves vides kontroli.
3. Atbildīgajai valsts institūcijai jāizveido informācijas apmaiņas tīkls ar citu valstu institūcijām, lai izvairītos no eksperimentu atkārtotāšanās.

4. Atbildīgajai valsts institūcijai jāveido datu savākšanas sistēma, lai nodrošinātu sasniegtu statistikas atskaišu prasībuizpildi. Savāktās informācijas apkopojums periodiski jāiesniedz Eiropas Komisijai.

Labā laboratoriju prakse un labas laboratoriju prakses inspekcija un pārbaude

Šo abu direktīvu mērķis ir izvairīties no obligāto ķīmisko pārbaudžu atkārtotā ES AO valstīs, sniedzot harmonizētu pārbaudžu metodoloģiju, kas atbalstīs ES AO dalībvalstu abpusējo vienošanos par izmēģinājumu datiem.

Direktīva 87/18/EC par likumu, noteikumu harmonizāciju un administratīvajiem pasākumiem attiecībā uz labas laboratoriju prakses principiem un to pielietojuma pārbaudi ar ķīmisko vielu testiem prasa, lai laboratorijas, kuras veic ķīmisko produktu pārbaudes saskaņā ar direktīvu 67/548/EEC iekļautos labas laboratoriju prakses principos, kuri tiek detalizēti 1981. gada 12. maija ES AO Padomes lēmuma par abpusēju datu pieņemšanu ķīmisko produktu novērtēšanai 2. pielikumā.

Direktīva 88/320/EEC par labas laboratoriju prakses inspekciju un pārbaudi nosaka standartus un procedūras labas laboratoriju prakses inspekcijai un pārbaudei.

Laboratorijām rezultātu iesniegšanas brīdī ir jāapliecina, ka pārbaudes ir veiktas pareizi. Dalībvalstīm ir jāapliecina atbilstība šiem principiem, tai skaitā veicot inspekcijas un pētījumu *auditus* saskaņā ar ES AO rekomendācijām.

Dalībvalstīm ir jānozīmē institūcijas, kuras ir atbildīgas par laboratoriju pārbaudēm un pētījumu auditu, lai novērtētu to atbilstību labas laboratoriju prakses principiem.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm ir jānodrošina, lai laboratorijas, kuras saskaņā ar direktīvu 67/548/EEC par ķīmisko vielu klasifikāciju, iepakojumu un marķēšanu, veic pārbaudes saskaņā ar labas laboratoriju prakses principiem.
2. Ir jārada sistēma, kas ļautu pārbaudīt atbilstību šiem principiem. Šai pārbaudes sistēmai jāsaturs inspekcijas un pētījumu *auditus* veikšana saskaņā ar ES AO rekomendācijām.

G.2 Īenētiski pārveidoti organismi

Ierobežota lietošana

Direktīvas 90/219/EEC par ierobežotu ģenētiski pārveidotu mikroorganismu lietošanu mērķis ir nodrošināt visā ES vienotus likumus par ģenētiski pārveidotu mikroorganismu lietošanu pētniecības laboratorijās un rūpnieciskajās iekārtās, un veikt piemērotus pasākumus, lai pasargātu cilvēka veselību un vidi no jebkura riska, kas saistīts ar ģenētiski pārveidotu mikroorganismu lietošanu.

Direktīva piedāvā atbilstošu riska samazināšanas sistēmu. Par ģenētiski pārveidotu mikroorganismu lietošanu ir jāpaziņo atbildīgajām institūcijām. Mikroorganismus un aktivitātes, kurās tie tiek lietoti, klasificē divās kategorijās saskaņā ar to potenciālo risku, glabāšanas un kontroles pasākumiem, ieskaitot procedūras ierakstu saglabāšanai un paziņojumiem atbildīgajām institūcijām.

Efektīvai riska samazināšanai jāveic rūpīgs riska novērtējums, jāpārbauda noteiktais glabāšanas režīms un jāveic piemēroti drošības pasākumi.

Direktīva nosaka arī prasības pēc nepieciešamās rīcības plānošanas avārijas gadījumā. Informācijai par avārijas gadījumā lietojamajiem glābšanas pasākumiem jābūt pieejamai tām personām, kuras varētu tikt pakļautas negadījuma riskam. Ja notiek negadījums, lietotājam ir jāsniedz informācija atbildīgajai valsts institūcijai. Katrai dalībvalstij ir jānodrošina, ka tiks veikti nepieciešamie ārkārtas pasākumi, ja notiks negadījums; nekavējoties tiks brīdinātas citas dalībvalstis, kuras varētu tikt ietekmētas, un informēta Eiropas Komisija. Jāveic negadījuma analīze un jāiesaka, kādas darbības veicamas, lai izvairītos no līdzīgiem negadījumiem nākotnē.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jānozīmē atbildīgās institūcijas, kurām jāsaņem paziņojumi.
2. Šīm atbildīgajām institūcijām jāorganizē pārbaudes un citi kontroles pasākumi.
3. Tām jāpārbauda saņemto paziņojumu atbilstība direktīvas prasībām.
4. Tā kā šī joma strauji attīstās, liela uzmanība jāpievērš apmācībai un atbildīgo institūciju zināšanu kvalitātes uzturēšanai.

Tīša ģenētiski pārveidoto organismu izplatīšana

Padomes direktīva 90/220/EEC attiecas uz ģenētiski pārveidotu organismu tīšu izplatīšanu vidē pētījumu un attīstības nolūkos (B daļas izplatīšana) un tādu produktu ieviešanu tirgū (C daļas izplatīšana), kuri satur vai sastāv no ģenētiski pārveidotiem organismiem ar dažiem izņēmumiem, kas aprakstīti I B pielikumā.

Direktīvai ir preventīvs raksturs, kurš nosaka iepriekšēju novērtējumu un apstiprināšanu. Tās galvenie principi varētu tikt apkopoti šādi:

- Vienmēr pirms jebkuras eksperimentālas vai komerciālas ģenētiski pārveidotu organismu izlaišanas vidē ir jāveic vides riska novērtējums, ņemot vērā parametrus, kas norādīti direktīvas II pielikumā.
- Nedrīkst tikt veikta izlaišana bez atbildīgo institūciju ziņas.
- Valsts atbildīgajām institūcijām jāveic apstiprināšana, kas var ilgt līdz 90 dienām, pirms eksperimentālas izlaišanas.
- ES Kopienas apstiprināšanas procedūra paredzēta komerciālām izlaišanām.

Direktīvā paredzēti konkrēti noteikumi par konfidencialas informācijas aizsardzību. Tomēr zināma informācija var nebūt slepena, un tā ir minimālā informācija, kurai jābūt pieejamai sabiedrībai. Tā iekļauj:

- Ģenētiski izmainītā organisma aprakstu;
- Izziņotāja vārds un adrese;
- Palaišanas iemesls;
- Palaišanas vieta;
- Ģenētiski izmainīto organismu monitoringa metodes un plāni, kā arī ārkārtēju situāciju plāni.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm ir jānozīmē atbildīgās institūcijas, kuras saņems paziņojumus un organizēs pārbaudes un citus kontroles pasākumus. Nepieciešama cieša sadarbība ar rūpniecību, lai nodrošinātu informācijas pieejamību. Atbildīgajai institūcijai jābūt kompetentai zinātniskajos un tehniskajos jautājumos.

2. Vēlams paredzēt efektīvus soda mērus, tādus kā juridiskā atbildība par ražojumiem, lai nodrošinātu pietiekamas ģenētiski pārveidotu organismu atbrīvošanas pārbaudes un drošības pasākumus.
3. Jāparedz īpaša stratēģija nekavējošai potenciāli bīstamu ģenētiski pārveidotu organismu izņemšanai no tirgus un to izplatības kontrolei.
4. Lai veiktu datu un pieredzes apmaiņu, ieteicama starptautiska sadarbība.

G.3 Produkcijas kontrole

Azbests

Direktīva 87/217/EEC par azbesta izraisītā vides piesārņojuma novēršanu un samazināšanu ir pirmā direktīva, kas veltīta atsevišķai vielai, un kura iekļauj emisiju kontroli gaisā, ūdenī un augsnē. Tiek paredzēts papildināt ierobežojumus azbesta lietošanai, kas noteikti direktīvā 76/769/EEC par azbesta tirdzniecību un lietošanu, un citās direktīvās, kas nodarbojas ar strādājošo aizsardzību, noplūdēm gaisā un atkritumiem.

Dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt, ka azbesta izmeši gaisā, ūdenī un cietie azbesta atkritumi tiek iespēju robežās novērsti, samazinot azbesta lietošanu jau ražošanas vietā. Tiek noteiktas robežvērtības izmešiem gaisā.

Šķidrās noplūdes no azbesta cementa kā arī papīra un kartona ražotnēm ir jāizmanto atkārtoti. Ja azbesta cementa ražotnē atkārtota izmantošana nav ekonomiski pamatota, azbesta saturs atkritumos nedrīkst pārsniegt 30 g/m³.

Darbs ar azbesta produktiem un ēku nojaukšana nevar izsaukt nozīmīgu vides piesārņojumu ar azbesta šķiedrām vai putekļiem. Transportēšanas un apglabāšanas laikā gaisā nedrīkst nokļūt azbesta šķiedras, nedrīkst izlīt šķidrums, kurš satur azbesta šķiedras. Atkritumus ir jāattīra, jāiepako vai jānosedz tā, lai no izgāztuves nevar notikt noplūde vai citāda azbesta nokļūšana vidē.

Tiek noteiktas monitoringa metodes izmešiem gaisā un ūdenī.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Kopš šīs direktīvas pieņemšanas vairums dalībvalstu ir aizliegušas azbesta ieguvu un lietošanu. Daudzas prasības mūsdienās ir novecojušas un daudz mazāk stingras kā pastāvošās nacionālās normas. Tā kā direktīva nosaka minimālās prasības, šo direktīvu ieviešot var tikt paredzēti stingrāki pasākumi, kuri balstās uz pieņemto zinātnisko pieredzi.
2. Azbestu saturošu celtnu nojaukšana var prasīt lielus kapitālieguldījumus. Ir jārada stratēģija vissteidzamāko nojaukšanas darbu izvērtēšanai. Līdz ar drošām piesārņojuma savākšanas metodēm, jārada attiecīgas riska novērtēšanas metodes.
3. Atkritumu apsaimniekošanas plānos ir jāparedz arī nepieciešamība pēc drošām azbestu saturošu atkritumu novietnēm.

Mazgāšanas līdzekļi

Padomes direktīva 73/404/EEC aizliedz tādu mazgāšanas līdzekļu nokļūšanu tirgū un lietošanu, kuru virsmas aktīvo vielu vidējais biodegradācijas līmenis ir mazāks par 90% četrās - anjonu, katjonu, nejonizēto daļiņu un amfolītu kategorijās. Šīm virsmas aktīvajām vielām ir jābūt nekaitīgām cilvēku un dzīvnieku veselībai normālos lietošanas apstākļos.

Pārbaudes metodes, lai noteiktu atbilstību direktīvai, ir paredzētas Padomes direktīvā 73/405/EEC par nejonizēto virsmas aktīvo vielu biodegradācijas pārbaudēm, kas nosaka trīs šo virsmas aktīvo vielu biodegradācijas pārbaudes metodes. Dalībvalstīm ir jāinformē citas dalībvalstis un ES Komisija par laboratorijām, kurām ir pilnvaras šo pārbaudes veikšanai.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm ir jārada sistēma, kas ļautu novērtēt nacionālajā tirgū esošo mazgāšanas līdzekļu toksiskumu un biodegradācijas spēju.
2. Jārada pilnvarotu pārbaudes laboratoriju tīkls, un jākontrolē to darbība, lai nodrošinātu pietiekošu datu ticamību. Valsts institūcijām ir jāuztur šo laboratoriju reģistrs un jāinformē Eiropas Komisija par to pilnvarošānu.
3. Atbildīgajai institūcijai ir jāinformē pārējās atbildīgās institūcijas un Eiropas Komisija par visiem to mazgāšanas līdzekļu, kuri neatbilst direktīvas prasībām, ierobežojumiem vietējā marketingā.

Noteiktu bīstamu vielu un preparātu marketinga un lietošanas ierobežojumi

Padomes direktīva 76/769/EEC nosaka pamatu un vienkāršotu likumdošanas procedūru, ar kuras palīdzību ES var aizliegt vai ierobežot bīstamas vielas vai preparātus, iekļaujot direktīvas pielikumā jaunas vielas un raksturlielumus.

Dalībvalstīm jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu, ka šīs bīstamās vielas un preparāti var tikt ieviesti tirgū vai lietoti tikai saskaņā ar īpašiem noteikumiem. Šie ierobežojumi neattiecas uz tirdzniecību vai lietošanu zinātniskās izpētes un attīstības mērķiem.

Direktīva neattiecas uz transportu, eksportu uz valstīm, kuras neietilpst ES, vielām, kas šķērso ES teritoriju un ir pakļautas muitas pārbaudei.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Direktīvā noteiktie vielu un produktu raksturlielumi ir jāievieš nacionālajā likumdošanā.
2. Ir jānosaka laika grafiks aizliegto produktu izņemšanai no tirgus.

Bīstamo ķīmikāliju eksports un imports

Padomes noteikumi (EEC) Nr. 2455/92 par noteiktu bīstamu ķīmikāliju eksportu un importu nosaka kopēju brīdināšanas un informēšanas sistēmu to ķīmikāliju eksportam uz trešajām valstīm, kuru lietošana ES ir aizliegta vai stingri ierobežota to ietekmes uz cilvēka veselību un vidi dēļ. Noteikumi ievieš arī ANO Vides programmas un FAO Agrīnās brīdināšanas vienošanās (PIC) procedūru un padara to obligātu dalībvalstīm.

leviešanas priekšnoteikumi

- 1 Valstīm jānozīmē viena vai vairākas institūcijas, kuras ir atbildīgas par noteikumu darbību un sakariem ar eksportētājiem.
- 2 Pilnvarotajai institūcijai(ām) jānodrošina, lai eksportētāji pildītu eksporta paziņojuma un PIC procedūras prasības.
- 3 Valstīm jāveic piemēroti juridiski vai administratīvi pasākumi, lai ieviestu noteikumus.
- 4 Bīstamo vielu eksportētājiem jāiepako un jāmarķē savu produkciju tādā pašā veidā, kā tā tiktu marķēta ES.
- 5 Valstīm cieši jāsadarbojas ar ES Komisiju novērtējot PIC procedūrai pakļauto ķīmikāliju radīto risku, lai noteiktu ES lēmumus par šo ķīmikāliju importu uz ES.
- 6 Valstīm jāinformē ES Komisija par paziņojumiem, kas saņemti par tādu ķīmikāliju importu uz ES, kuru ražošana, lietošana, apsaimniekošana, patērēšana, transports un/vai pārdošana eksportētājā valstī ir aizliegta vai ierobežota.

Ozona slāni noārdošās vielas

Noteikumi EC/3093/94 par ozona slāni noārdošām vielām, ievieš Monreālas protokolu un Vīnes konvenciju par ozona slāņa aizsardzību. Tie nosaka stingrus CFC, HCFC un metilbromīda standartus, kā arī nosaka noteikumus kontrolēto vielu eksportam no trešajām valstīm, to atjaunošanai, iznīcināšanai un atkārtotai izmantošanai. Tā paātrina ozona slāni noārdošu vielu pilnīgu izslēgšanu no saimnieciskās aprites daudz lielākā mērā, kā sākotnēji tika paredzēts starptautiskā līmenī. CFC, HCFC un metilbromīdam ir noteikti stingrāki standarti kā Monreālas protokolā. I pielikumā uzskaitītajām kontrolējamām vielām tiek noteikta ražošanas, importa, eksporta, piegādes, lietošanas un atjaunošanas uzraudzība. HCFC lietošana tiek aizliegta, izņemot noteiktus uzskaitītus gadījumus. Noteikumi ievieš arī importa licenšu sistēmu, kuras izsniedz Komisija.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jānozīmē pilnvarotā institūcija, kura ir atbildīga par noteikumu ieviešanu.
- 1 Katram ražotājam, importētājam vai eksportētājam jāziņo ES Komisijai un atbildīgajai valsts institūcijai par saražoto, importēto vai eksportēto vielu daudzumu gada laikā.
- 2 Kompetentajai institūcijai ir jārada programma to pušu informēšanai, uz kurām attiecas noteikumi.
1. Tā kā noteikumi satur citus vai stingrākus noteikumus, kā Monreālas protokols, noteikumu ieviešana radīs jaunas prasības topošajām dalībvalstīm, tādus kā stingrākus standartus un kontroles pasākumus, citu vielu aizliegumu un informatīvās atskaites Komisijai.

G.4 Bīstamu preču pārvadāšana pa ceļiem

Bīstamu preču pārvadāšanu pa ceļiem ierobežo Eiropas līgums par starptautiskajiem bīstamo preču pārvadājumiem pa ceļiem (ADR). Līguma II daļa apraksta deviņas vielu klases un īpašus noteikumus katrai klasei.

Padomes direktīva 94/55/EC par bīstamo preču pārvadāšanu pa ceļiem ļauj uzstādīt Konvencijas prasības attiecībā ne tikai uz starptautiskiem pārvadājumiem ES robežās, bet arī uz jebkura veida bīstamu preču pārvadājumiem ES robežās. Dalībvalstīm jāievieš šīs direktīvas prasības nacionālajā likumdošanā līdz 1997. gada 1. janvārim.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm, kuras jau ratificējušas ADR konvenciju un ieviesušas tās prasības, ES direktīvas ieviešana var prasīt tikai esošās administratīvās un kontroles struktūras pielāgošanu.
2. Papildus pārbaudes var izmantot, lai kontrolētu bīstamo preču pārvadājumus nacionālās teritorijas robežās.
3. Valsts iestādēm jāizlemj, vai šīs direktīvas ietvaros var pielietot agrāk pastāvošos nacionālās drošības likumus.

H. TRANSPORTA LĪDZEKĻU UN IEKĀRTU RADĪTAIS TROKSNIS

Esošo trokšņa kontroles likumdošanu var iedalīt četrās kategorijās. Trokšņu emisijas no **motorizētiem transporta līdzekļiem** tiek regulētas ar divām direktīvām, kuras nosaka trokšņa līmeņa robežas. Trīs direktīvas ierobežo trokšņa emisijas no **lidmašīnām**, atsaucoties uz starptautiskās civilās aviācijas konvenciju. Trokšņu emisija no **mājsaimniecības iekārtām** ir pakļauta struktūrdirektīvai par mājsaimniecības iekārtām. Pēdējais sektors, **celtniecības iekārtas**, balstās uz EEK atbilstības novērtēšanas procedūras struktūrdirektīvu, kas izraisījusi septiņu apakšdirektīvu pieņemšanu par noteiktiem iekārtu veidiem.

H.1 Motorizētie transporta līdzekļi, motocikli

Motorizētie transporta līdzekļi

Direktīva 70/157/EEC nosaka skaņu līmeņa robežas ceļu transporta līdzekļiem un uzstāda prasības skaņu līmeņa mērījumiem, izpūtēju sistēmām un klusinātājiem. Vairāki direktīvas papildinājumi, pēdējais no tiem 96/20/EC, samazinājuši pieļaujamā trokšņu līmeņa robežas. Astoņu veidu pasažieru un preču transporta līdzekļu trokšņu līmeņa robežvērtības ir no 74 dB(A) līdz 80 dB(A). Motorizēto transporta līdzekļu un izpūtēju sistēmu apstiprināšanai tiek lietota izvēles harmonizācijas sistēma. Dalībvalstis nedrīkst nepiešķirt transporta līdzekļiem EEK vai nacionālās atļaujas, ja tie iekļaujas direktīvas prasībās.

Motocikli

Direktīva 78/1015/EEC par motocikliem reglamentē motociklu pieļaujamā trokšņu līmeņa robežas un prasības izplūdes vai ieplūdes sistēmu klusinātājiem. Tā nosaka harmonizētas pārbaudes procedūras ieviešanu pirms skaņu līmeņa mērījuma sertifikāta izsniegšanas. Izvēles harmonizācijas sistēma tiek pielietota pārbaudēm, kuras veic dalībvalstis, kuras var neatteikties no EEK vai nacionālajām tipveida atļaujām, kaut arī no tām netiek prasīts pieņemt šos standartus vietējiem ražotājiem. Trijām motociklu kategorijām direktīva reglamentē trokšņu robežvērtības no 75 dB(A) līdz 80 dB(A). Dalībvalstīm jāievēro citas dalībvalsts izsniegtos sertifikātus.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Ražotnēm var būt nepieciešami uzlabojumi, lai to produkcijai varētu piemērot direktīvā noteiktās robežvērtības un veikt nepieciešamos mērījumus.
2. Jāpārskata pastāvošās tipveida atļaujas, lai iekļautu tajās izmaiņas, kuras direktīva uzstāda iekšējam tirgum.

Motorizēto transporta līdzekļu trokšņu emisiju direktīva – ieviešanas apsvērumi

Nacionālā likumdošanas struktūra

- Salīdzināt direktīvas prasības ar esošajiem nacionālajiem likumiem.
- Noteikt atšķirības likumdošanā.
- Ieviest izmaiņas motorizēto transporta līdzekļu likumdošanā un/vai nacionālajā vides aizsardzības likumdošanā, kura attiecas uz trokšņu emisijām.

Atbildīgās iestādes

- Atbildīgajām iestādēm jāizveido administratīvā sistēmā, kas nacionālā līmenī ļautu ieviest trokšņu emisiju standartus ceļu transporta līdzekļiem. Tām arī jāievieš trokšņu mērīšanas metodes.
- Vietējās atbildīgās iestādes var uzņemties atbildību par transporta līdzekļu pārbaudēm un monitoringu. Tām arī jāaizliedz to transporta līdzekļu lietošanu, kas neatbilst trokšņu emisiju standartiem.

Juridiskie pārbaudes punkti

- Nacionālās tipveida atļauju ieviešana attiecībā gan uz importētajiem, gan pašmāju ražojuma transporta līdzekļiem.
- Juridiskie pasākumi, lai nodrošinātu pārbaudes procedūru ieviešanu, tai skaitā pārbaudes uz vietām un sodus.
- Soda mēri par maksimālo emisiju standartu pārsniegšanu, kā arī par tādu transporta līdzekļu importu vai ražošanu, kuri neatbilst standartiem
- Aizliegta to transporta līdzekļu pārdošana vai lietošana, kuri ir apstiprināti neatbilstoši EEK prasībām

Izpildes novērtēšana

- Novērtēt vai jauni transporta līdzekļi, kas paredzēti ieviešanai valsts tirgū, ir saņēmuši ES sertifikātu saskaņā ar direktīvu EEC/92/97.
- Novērtēt sodu sistēmas lietošanu par lietošanas aizlieguma pārkāpumiem.

Ieinteresētās puses

- Nodrošināt diskusijas ar transporta rūpniecības ekspertiem par trokšņu samazināšanas veicināšanu un izpildes metodēm.
- Atbildīgajām iestādēm jātiecas ar rūpniecību, sabiedrību un patērētājiem par transporta līdzekļu trokšņu samazināšanas plāniem, tai skaitā klusa smagā transporta ieviešanu.
- Nodrošināt regulāru viedokļu apmaiņu ar sabiedrību par transporta līdzekļu trokšņu samazināšanas pasākumiem.

Finansu apsvērumi

- Valdībai jānodrošina atbildīgo iestāžu un pārvaldes struktūru darbība.
- Rūpniecībai jāsedz direktīvas izpildes izmaksas.
- Valdībai un rūpniecības sektoram kopīgi finansāli jāveicina tādu transporta līdzekļu drīzāku ieviešanu, kuri ir saskaņā ar jauno trokšņu limitu prasībām.

TROKŠŅU KONTROLE

TRANSPORTA LĪDZEKĪJ

Motorizētie transporta
līdzekļi (70/157/EEC)

Motocikli (78/1015/EEC)

IEKĀRTAS

Mājsaimniecības iekārtu
struktūrdirektīva (88/594/EEC)

LIDMAŠĪNAS

Zemskapas lidmašīnas (80/51/EEC)

Reaktīvās lidmašīnas (89/629/EEC)

Lidmašīnu darbības ierobežojumi
(92/14/EEC)

CELTNIECĪBA

**EEK tipveida pārbaūu
pamatsdirektīva
(84/532/EEC)**

Kompresori (84/533/EEC)

Torņceltņi (84/534/EEC)

Metināšanas ģeneratori
(84/535/EEC)

Jaudas ģeneratori (85/536/EEC)

Betona drupinātāji (85/537/EEC)

Zāles pļāvēji (85/538/EEC)

Hidrauliskie ekskavatori, utml.
(86/662/EEC)

3. Valstīm jāizlemj, vai lietot divu pakāpju likumdošanu (standarti iekšējam tirgum atšķiras no ES iekšējā tirgus standartiem) vai arī saskaņot nacionālos un ES standartus.
4. Valstīm ir jāizveido likumu ievērošanas monitoringa sistēma un jāveic pārbaudes uz vietas un mērījumu kontrole.

H.2 Lidmašīnas

Šī kategorija sastāv no četrām direktīvām. Pirmā nosaka to lidmašīnu trokšņu emisiju robežvērtības, kuras ir reģistrētas dalībvalstu teritorijā. Otrā lieto šos pašus limitus lidmašīnām no trešajā valstīm. Trešā pārtrauc novecojušo, trokšņaino lidmašīnu pievienošanu dalībvalstu reģistriem. Ceturtā nosaka stingrākus lidmašīnu darbības likumus, pakļaujot starptautiskajai trokšņu kontrolei visas lidmašīnas, kas darbojas ES teritorijā esošajās lidostās.

Civilās zemskaņas ātruma lidmašīnas

Direktīva 80/51/EEC reglamentē zemskaņas lidmašīnu radīto trokšņu robežas, balstoties uz standartiem, kurus noteikusi Starptautiskā civilās aviācijas organizācija. Mērķis ir samazināt lidmašīnu radīto troksni, ņemot vērā vides faktorus, tehniskās iespējas un ekonomiskās sekas. Tā nosaka to dokumentu saturu, kurus jāiesniedz trokšņu sertifikāta atestācijai un prasa, lai dalībvalstis atzīst citu dalībvalstu dokumentu derīgumu. Īpašu lidmašīnu veidiem var tikt pieļauti izņēmumi. Direktīva 83/206/EEC piemēro direktīvas 80/51/EEC prasības trešajām valstīm.

Civilās zemskaņas ātruma reaktīvās lidmašīnas

Direktīva 89/629/EEC nosaka stingrākus noteikumus, lai ierobežotu trokšņu emisijas no noteiktām zemskaņas ātruma reaktīvajām lidmašīnām, kuras ir reģistrētas ES teritorijā. Tāpat kā direktīva 80/51/EEC, šie likumi tiek pieņemti ar atsauci uz starptautiskās civilās aviācijas konvenciju. Tā aizliedz noteiktu trokšņainu lidaparātu iekļaušanu dalībvalstu civilo lidaparātu reģistros. Tiek pieļauti daži izņēmumi, paredzot, ka par tiem tiks informētas citas dalībvalstis un Komisija.

Lidmašīnu darbības ierobežojumi

Direktīva 92/14/EEC nosaka ierobežojumus noteiktu lidmašīnu izmantošanai, lai samazinātu trokšņu līmeni un ierobežotu ES lidostās to lidmašīnu darbību, kuras neiekļaujas starptautiskās civilās aviācijas konvencijas 16. pielikumā noteiktajos standartos. Šie ierobežojumi attiecas uz civilajām lidmašīnām, kuru masa sasniedz vai pārsniedz 34 000 kg un kurās ir 19 vai vairāk vietas.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jānozīmē atbildīgās iestādes, kuras būs atbildīgas par starptautisko trokšņu standartu pielietojuma kontroli.
2. Valstīm jāpieņem stingras sankcijas un soda mēri attiecībā uz lidmašīnām, kuras neatbilst šīm direktīvām.

H.3 Trokšņa mērījumu metodes: celtniecības ražotnes un iekārtas

Direktīva 79/113/EEC par trokšņa līmeņa noteikšanu celtniecības darbiem un iekārtām nosaka pārbaudes metodes trokšņu līmeņa noteikšanai celtniecības darbu un iekārtu darbībā, t.i. mašīnām, ierīcēm, ražošanas līnijām un iekārtām vai to daļām, kuras tiek lietotas celtniecības darbos. Direktīvas prasības neattiecas uz transporta līdzekļiem, kas paredzēti preču vai cilvēku pārvietošanai, kā arī uz lauksaimniecības un mežsaimniecības traktoriem. Pārbaudes

procedūras, kuras jālieto celtniecības ražotnēs, ir paredzētas maksimālā trokšņa līmeņa noteikšanai iekārtām, kurām prasības pret trokšņa līmeņiem reglamentē atsevišķas direktīvās.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Direktīvā noteiktās pārbaudes metodes aizvieto esošās metodes, ja tādas ir.
2. Tehniskās prasības jāpaziņo specializētām laboratorijām vai iestādēm, kuras būs atbildīgas par kontroles funkciju veikšanu.

H.4 Pieļaujamās trokšņu emisijas: celtniecības ražotne un iekārtas

Saskaņā ar direktīvu 84/532/EEC par celtniecības ražotņu un iekārtu EEK tipveida pārbaudēm, septiņās atsevišķās direktīvās tiek noteikti pieļaujamie trokšņa līmeņi, ņemot vērā harmonizētās prasības pret šo iekārtu veidiem. Katra no šīm septiņām direktīvām attiecas uz noteiktu iekārtu veidu. Visas septiņas apakšdirektīvas prasa, lai tajās apskatītās iekārtas tiktu marķētas ar atzīmi par ražotāja garantēto trokšņa līmeni. Tās satur pielikumus, kas apraksta gaisā izplatītā trokšņa mērījumu metodi un pārbaudes uz vietas procedūru, kas nosaka ražošanas modeļu atbilstību pārbaudītajai iekārtai. Dalībvalstīm nav atļauts uzglabāt iekārtas, kuras atbilst šīm prasībām ārpus to tirgus, bet tām ir atļauts regulēt iekārtu lietošanu vietās, kuras tās uzskata par sevišķi jūtīgām (piem. slimnīcu tuvumā).

EEK tipveida pārbaudžu sertifikāti ir derīgi piecu gadu periodam un var tikt atjaunoti.

Kompresori

Direktīva 84/533/EEC ierobežo trokšņu līmeni vidē un nosaka atbilstošās prasības EEK tipveida pārbaudēm kompresoru sertifikācijai.

Torņu celtņi

Direktīva 84/534/EEC ierobežo trokšņu līmeni vidē, trokšņu līmeni operatora darba vietā un atbilstošās prasības EEK tipveida pārbaudēm torņu celtņu sertifikācijai. Tā nosaka pacelšanas mehānisma, enerģijas ģeneratora un iekārtas, kas šos mezglus savieno, trokšņa limitus. Dalībvalstis var ierobežot trokšņu līmeni darba vietās.

Metināšanas ģeneratori

Direktīva 84/535/EEC nosaka trokšņa limitus vidē un attiecīgās prasības EEK tipveida pārbaudes sertifikātu izsniegšanai metināšanas ģeneratoriem.

Jaudas ģeneratori

Direktīva 84/536/EEC nosaka trokšņa limitus un attiecīgās prasības EEK tipveida pārbaudes sertifikātu izsniegšanai jaudas ģeneratoriem.

Betona drupinātāji

Direktīva 84/537/EEC nosaka pieļaujamo trokšņu limitus vidē un attiecīgās prasības EEK tipveida pārbaudes sertifikātu izsniegšanai betona drupinātājiem. Dalībvalstis var ierobežot pieļaujamo trokšņa līmeni darba vietā.

Zāles plāvēji

Direktīva 84/538/EEC nosaka trokšņu līmeņa robežvērtības vidē, trokšņa līmeni operatora vietā, un atsevišķu zāles plāvēju trokšņu mērījumu metodes.

Hidrauliskie ekskavatori

Direktīva 86/662/EEC nosaka trokšņa limitus un attiecīgas prasības EEK tipveida pārbaudes sertifikātu izsniegšanai grunts pārvietošanas mašīnām, kuras tiek lietotas celtniecībā un būvlaukumos. Tā prasa papildus norādīt produkcijas marķējumā trokšņa līmeni operatora darba vietā. Dalībvalstis var ierobežot trokšņu līmeni darba vietā.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Jāsastāda vispārēja programma šo septiņu direktīvu ieviešanai.
2. Lai pielietotu ES metodiku gaisā esošā trokšņa mērīšanai, ražotnēm jābūt aprīkotām ar piemērotām tehniskām iekārtām.
3. Jāsastāda monitoringa programma
4. Jārada atbildīgo iestāžu ("pilnvaroto institūciju") sistēma. Šīm iestādēm jābūt attiecīgi apgādātām un apmācītām.

H.5 Mājsaimniecības iekārtas

Direktīva 86/594/EEC ir struktūrdirektīva par mājsaimniecības iekārtu radīto troksni. Tā sniedz patērētājiem un lietotājiem standartus un kārtību kā pareizi iesniedzama informācija par mājsaimniecības iekārtu trokšņu līmeni, lietojot skaidru marķējumu līdz ar citu obligāto patērētājiem domāto informāciju, kā piemēram enerģijas patēriņa līmeni. Tā paredz ierobežot nacionālā marķējuma lietošanu un veicināt ražotājus un importētājus ražot mazāk trokšņainas iekārtas. Tā paredz arī pamatprincipus sabiedrības informēšanai par šiem trokšņu līmeņiem.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm ir jāseko vispārējām pārbaudes un statistikas metožu vadlīnijām, kuras nosaka direktīva, kas nozīmē, ka laboratorijām, kuras atbildīgas par pārbaudžu veikšanu, ir jābūt apgādātām ar attiecīgām iekārtām un zināšanām.
2. Valstīm ir jāizlemj, vai tās publicēs informāciju par trokšņa līmeni gaisā. Ja tās nolemj to nedarīt, tām ir jānodrošina, ka to publicē ražotājs vai importētājs.
3. Valsts atbildīgajai iestādei ir jānosaka vispārējais marķējuma formāts.

I. KODOLDROŠĪBA UN RADIĀCIJAS AIZSARDZĪBA

Eiropas Savienība, lielākoties balstoties uz *Euratom* līguma 31. pantu, ir pieņēmusi veselu sēriju direktīvu un noteikumu, kas nosaka standartus strādājošo veselības aizsardzībai un iedzīvotāju aizsardzībai pret briesmām, kuras var izraisīt jonizējošā radiācija.

Šī likumdošana balstās uz struktūrdirektīvu - direktīvu 96/29/Euratom, kuru sauc arī par "**Galveno drošības standartu**" direktīvu. Šis pamatlikumdošanas akts tiek papildināts ar specifiskākiem juridiskajiem instrumentiem: direktīva 97/43/Euratom **par aizsardzību pret medicīnā lietoto radiāciju** nosaka pamatprincipus galvenokārt to pacientu aizsardzībai pret radiāciju, kuri iziet pārbaudes vai ārstēšanu.

Direktīva par **agro informācijas apmaiņu radioloģiskās trauksmes gadījumā** izveido Eiropas Savienības brīdināšanas sistēmu kodolbīstamām situācijām. Tā paredz, ka dalībvalstīm ir laicīgi jāizplata informācija par ārkārtas situācijām. To papildinošā direktīva par **sabiedrības informēšanu** normālos apstākļos prasa, lai dalībvalstis sniedz iepriekšēju informāciju tiem iedzīvotājiem, kurus negadījums varētu ietekmēt; ārkārtas situācijā tai iedzīvotāju daļai, kas jau ir ietekmēta, jāsaņem tūlītēja informācija.

Direktīva par **paliģpersonāla radiācijas aizsardzību** nosaka aizsardzību strādājošajiem, kuri neestrādā tieši ar radiāciju saistītajā objektā.

Direktīvas par **radioaktīvo atkritumu transportu** un **radioaktīvo vielu transportu** nosaka stingru uzraudzību šādu radiācijas avotu pārvietošanai. **Piesārņoto pārtikas produktu** noteikumi nosaka arī maksimālos pieļaujamos radioaktīvā piesārņojuma līmeņus, pie kādiem kodolavārijas gadījumā var tirgot produktus un lopbarību.

I.1 Drošības pamatstandarti

Direktīva 96/29/Euratom (kura aizvieto direktīvu 80/836/Euratom) ir struktūrdirektīva, kas nosaka drošības pamatstandartus strādājošo un plašākas sabiedrības veselības aizsardzībai pret jonizējošo radiāciju. Tā paredz veselības un drošības pasākumus pamatoti maksimālu radiācijas avotu lietošanai. Par šādām darbībām ir jāziņo vai arī iepriekš jāsaņem ieviesējvalsts atbildīgās iestādes atļauja. Citu prasību vidū tiek noteiktas arī pieļaujamās radiācijas normas gan tai pakļautajiem strādniekiem, gan iedzīvotājiem. Bez tam saņemtajai radiācijas pakāpei ir jābūt pēc iespējas zemākai (optimizācijas princips). Galvenie strādājošo darba aizsardzības principi ir sekojoši:

- sākotnēja riska novērtēšana un aizsardzības optimizācija
- darba vietu klasifikācija
- strādājošo klasifikācija
- ekspozīcijas monitorings
- medicīniskā uzraudzība

Tās darbības, kuras būtiski palielina strādājošo pakļaušanu dabiskai radiācijai tiek pakļautas līdzīgam režīmam. Tiek paredzēti pasākumi radioloģiskās trauksmes vai ilgstošas radioloģiskās ietekmes gadījumiem.

Ieviešanas priekšnoteikumi

1. Atbildīgajām iestādēm jānodrošina, ka jebkādiem pasākumiem un darbībām, kas saistīti ar jonizējošās radiācijas iedarbību, tiek pielietotas standartizētas veselības un drošības aizsardzības metodes, lai darba vietā novērtētu un ierobežotu radiācijas iedarbību. Tām jāiekļauj

apmācību programmas, darba instrukcijas, darba vietu aprīkojums, radiācijas aizsardzības eksperta vai vienības klātbūtne.

1. Atbildīgajām iestādēm jāizveido un jālieto atbilstoši licenzēšanas, monitoringa un pārbaudes pasākumi, kā arī radiolģiskās trauksmes gadījumā lietojamie darbības plāni.

Drošības pama tstandartu direktīva - ieviešanas apsvērumi

Nacionālā likumdošanas struktūra

- Salīdzināt direktīvas prasības ar pastāvošajiem nacionālajiem likumiem.
- Identificēt likumdošanas atšķirības.
- Ieviest attiecīgas izmaiņas radioaktīvo vielu likumdošanā, strādājošo veselības un drošības likumdošanā, sabiedrības veselības likumdošanā un avārijas darbu plānošanas likumdošanā.

Atbildīgās iestādes (AI)

- AI jāizveido administratīvās sistēmas un jāapgūst zināšanas, kā kontrolēt jonizējošās radiācijas risku un ieviest maksimālās radiācijas normu prasības.
- Valsts AI jāizveido un jāvada paraugpasākumi radiācijas iedarbības ierobežošanai un novērtēšanai, medicīniskajai uzraudzībai un operatīvajai aizsardzībai uz vietas.
- Vietējās AI var uzņemties atbildību par to jurisdikcijā esošo vietu kontroli un uzraudzību.

Juridiskie pārbaudes punkti

- Juridiskās metodes, lai nodrošinātu adekvātus datus par radiācijas iedarbību uz strādājošiem.
- 'Optimizācijas' principa lietošana.
- Soda mēri par pieļaujamā iedarbības līmeņa pārsniegšanu.

Darba aizsardzības principi

- Veikt nepieciešamos pasākumus, lai samazinātu iedarbību.
- Radīt piemērotu metodoloģiju iedarbības novērtēšanai.
- Veikt radiācijai pakļauto strādājošo medicīniskās pārbaudes.
- Ieviest valsts pasākumus radiācijai pakļauto strādājošo aizsardzībai.
- Nodrošināt studentu un mācekļu darba aizsardzību.
- Izveidot un pārbaudīt valsts un vietējos avārijas darbu plānus.

Ieinteresētās puses

- Nodrošināt, ka pirms kārtības izveidošanas notiek ieinteresēto pušu diskusijas par plašākas ietekmes riska noteikšanu un ierobežošanu.
- AI jātiekas ar darba kolektīvu pārstāvjiem no ietekmētajiem sektoriem, lai tos informētu un apspriestu operatīvos strādājošo aizsardzības pasākumus. Sarunās jāiesaista vadītāji no darba vietām.
- Jānodrošina regulāra sabiedrības drošības pasākumu, tajā skaitā jebkuru notikušu radiācijas noplūdes gadījumu, publiska apspriešana.

Finansu apsvērumi

- Valdībai jāsniedz AI administratīvais atbalsts un zinātniskas konsultācijas par operatīvajiem un sabiedriskās drošības pasākumiem.
- Darba vietu vadītājiem ir jāapmaksā operatīvie pasākumi strādājošo aizsardzībai un optimāla vides un iedzīvotāju aizsardzības līmeņa sasniegšanai un uzturēšanai.

I.2 Radioaktīvo atkritumu transports

Direktīva attiecas uz transportēšanu starp dalībvalstīm, kā arī uz un no ES.

Jānozīmē atbildīgās iestādes, kuras informētu tranzīvalstu un saņēmējvalsts iestādes.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jārada administratīvā sistēma, dokumentācijas un monitoringa kārtība radioaktīvo atkritumu pārvietošanas uzraudzībai. Tai jāiekļauj radioaktīvo atkritumu pārvietošanas atļauju sistēma, kā arī visu iesaistīto valstu informēšana.

I.3 Radioaktīvo vielu transports

Noteikumi 93/1493/Euratom nosaka administratīvo kārtību, lai kontrolētu aizzīmogotu un neaizzīmogotu radiācijas avotu transportu šķērsojot valstu robežas Eiropas Savienības ietvaros. Šajos noteikumos aprakstītā kārtība neattiecas uz radioaktīvajiem atkritumiem un kodolreaktoru materiālu.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jārada administratīvā sistēma, dokumentācijas un monitoringa kārtība radioaktīvo vielu pārvietošanas uzraudzībai. Tai jāiekļauj radioaktīvo vielu pārvietošanas atļauju sistēma, kā arī pienākums reģistrēt gadījumus, kad tiek veikts transports.

I.4 Lauksaimniecības produktu imports pēc Ērnobiļas avārijas

Noteikumi 90/737/EEC nosaka kārtību lauksaimniecības produktu importam ar trešo valstu izcelsmi pēc Ērnobiļas kodolkatastrofas. Tie nosaka maksimālos pieļaujamos radioaktīvā piesārņojuma līmeņus dažiem produktu veidiem.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jārada administratīvā, monitoringa un ieviešanas sistēmas, lai saskaņā ar noteikumiem nodrošinātu maksimāli pieļaujamo līmeņu sasniegšanu.

2. Institūcijām, kuras ir atbildīgas par radiācijas aizsardzību, jākoordinē sava rīcība ar ministrijām, kuras ir atbildīgas par tirdzniecību un lauksaimniecību. Attiecīgajām ekonomikas nozarēm jābūt apgādātām ar mērījumu instrumentiem.

I.5 Kodolnegadījuma rezultātā piesārņotā pārtika

Noteikumi 87/3954/Euratom reglamentē maksimāli pieļaujamo radiācijas piesārņojuma līmeņu noteikšanu pārtikai un lopbarībai, kura drīkst nonākt tirgū pēc kodolnegadījuma.

ieviešanas priekšnoteikumi

1. Valstīm jānozīmē atbildīgās iestādes, lai izveidotu un ieviestu monitoringa programmu potenciāli ietekmētajiem pārtikas produktiem un lopbarībai, lai ievērotu noteiktos standartus.

(sk. komentārus punktā I.4).

I.6 Radiācijas aizsardzība saistībā ar medicīnisko apstarošanu

Direktīva 97/43/Euratom, kura aizvieto direktīvu 84/466/Euratom ir meitas direktīva drošības pamatstandartu direktīvai 96/29/Euratom. Tā nosaka īpašus veselības aizsardzības pasākumus medicīniskajai apstarošanai ar jonizējošu radiāciju. Tā neattiecas uz medicīniskā personāla radiācijas aizsardzību. Galvenās prasības ir: iesaistītā medicīniskā personāla kvalifikācijas prasības, prasības radioloģisko iekārtu lietošanai (pieņemšanas pārbaude, stingra uzraudzība, kvalitātes pārbaude), rakstveida protokoli katrai radioloģiskai darbībai, medicīniskās fizikas ekspertu loma.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Jārada kontroles iestāde, kas novēro, vai medicīniskā apstarošana notiek labas radiācijas aizsardzības apstākļos. Atbildīgajām iestādēm ir jāpieņem kritēriji radioloģisko iekārtu pieņemamības novērtēšanai.
2. Jārada apmācību programmas medicīniskajam personālam, medicīniskās fizikas ekspertiem un inspektoriem.

I.7 Sabiedrības informēšana

Saskaņā ar direktīvu 98/618/Euratom dalībvalstīm jānodrošina divu veidu informācija par radioloģisko trauksmi, lai iedzīvotāji varētu atbilstoši rīkoties: normālā situācijā iedzīvotājiem, uz kuriem attiecas trauksmes situācijas plāns, jāsniedz sākotnējā informācija par rīcību trauksmes gadījumā; radioloģiskās trauksmes gadījumā. nekavējoties jāsniedz informācija iedzīvotājiem, kurus tā ietekmē.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Vietējiem un valsts ārkārtas radioloģiskās trauksmes rīcības plāniem jāiekļauj sabiedrības informēšanas pasākumi.
2. Kompetentajām iestādēm jāveido un jāizplata iepriekšējā informācija par veselības aizsardzības pasākumiem un darbībām, kas jāveic radioloģiskās trauksmes gadījumā.
3. Kodoliekārtu operatoriem kā arī vietējām varas iestādēm jāsadarbības informācijas sagatavošanā un izplatīšanā.

I.8 Palīgpersonāla radiācijas aizsardzība

Direktīvas 90/641/Euratom par kontrolētajās teritorijās strādājošā palīgpersonāla, kurš darba laikā tiek pakļauts jonizējošās radiācijas riskam, aizsardzību mērķis ir nodrošināt, lai palīgpersonāls tiktu aizsargāts tādā pat pakāpē kā tieši kodoliekārtās un radioloģiskajos objektos strādājošie. Palīgpersonālam pieskaitāmi strādājošie, kas strādā vietās, kuras atrodas kodoliekārtu vadītāju atbildībā.

Direktīva nosaka, ka pirms jebkura darba sākšanas nepieciešama informācijas apmaiņa starp kodoliekārtas un palīgpersonāla vadītājiem. Starp kodoliekārtas un palīgpersonāla vadītājiem jāveic veselības aizsardzības un drošības pienākumu sadale (piem. palīgpersonāla informēšana un instruēšana).

Palīgpersonālam jānēsā radiācijas magnētiskā kartīte vai pase, kas satur informāciju par personību un apstarojuma kontroles datiem (kā to nosaka direktīvas pielikums I). Apstarojuma dati jāatjauno tūlīt pēc katras darbības. Pārrobežu strādniekiem jānēsā līdzīgi individuālie dokumenti.

leviešanas priekšnoteikumi

1. Atbildīgajām iestādēm jānodrošina, ka pienākumu sadale starp kodoliekārtas un palīgpersonāla vadītājiem tiktu skaidri formulēta un ievērota.

2. Atbildīgajām iestādēm jāizdod individuālās uzraudzības magnētiskās kartītes vai pases.

1. PIELIKUMS

KĀ INTERPRETĒT ES VIDES LIKUMDOŠANU

Ievads

Jebkurš likumdošanas akts pakļaujas standarta struktūrai un noteikumiem, kurus ir jāņem vērā lai to pareizi izprastu un interpretētu. Dažas no šīm iezīmēm ir formālas (piem. tās ļauj identificēt likumdošanas aktu) savukārt dažas ir papildinošas un ietekmē likumdošanas akta interpretāciju. Tomēr visi ES likumdošanas akti satur sekojošus elementus:

- Nosaukums
- Pilnvaras
- Atsauces
- Papildinājumi
- Spēkā stāšanās laiks

1.1 Nosaukums

Likumdošanas akta nosaukumam ir vairāki elementi. Tajā norādīts, kura iestāde ir pieņēmusi šo normatīvo aktu (Padome un parlaments, kopēji vienojoties, vai Padome vai Komisija, atkarībā no situācijas) un normatīvā akta tips (noteikumi, direktīva vai lēmums). Nosaukumā iekļauj arī atsaucē numuru, kurš sastāv no trim elementiem - gada, kārtas numura, un Eiropas Savienības līguma, saskaņā ar kuru normatīvais akts pieņemts (vides likumdošanas gadījumā tas parasti ir ES līgums). Nosaukumā norādīts arī laiks, kad normatīvais akts pieņemts, un ietverts šis normatīvā akta idejas apraksts. Praksē uz likumdošanas aktiem atsaucas, norādot to atsaucē numurus un lappusi Eiropas Savienības oficiālajā žurnālā, kurā tie publicēti.

1.2 Pilnvaras

Tālāk normatīvajā aktā norādīts tā pieņemšanas juridiskais pamats un procedūras, kuras lietotas, to pieņemot. Iemesls tam ir ES likumdošanas princips, ka iestādes var darboties tikai Eiropas savienības līgumā noteikto pilnvaru ietvaros un tikai ievērojot pareizas procedūras prasības. Lielākā daļa vides likumdošanas pieņemta lietojot pilnvaras, kuras dod 130s pants. Senāka likumdošana, kā arī mūsdienu likumdošana, kura pirmkārt var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un maz skar vides aizsardzības intereses, balstītās uz 100 vai 100a pantu.

1.3 Atsauces

Pēc informācijas par pilnvarām (kas sākas ar vārdiem 'Saskaņā ar...' (Having regard to...)) nāk daudz atsauču (kas sākas ar vārdiem 'Atsaucoties uz' ('Whereas ...')). Šīs atsauces izskaidro likumdošanas akta pamatu, kā arī tā tiešos un vispārējos mērķus. Atsauces ir svarīgas jo ļauj labāk izprast tām sekojošo likumdošanas aktu.

Atsauču skaits atkarīgs no apskatāmā likumdošanas akta sarežģītības un garuma. Tomēr jāatzīmē, ka likumdevēji cenšas šo ievaddaļu (t.i. informāciju par pilnvarām un atsauces) ievietot vienā garā teikumā. Tas var pasliktināt teksta uztveramību, lai arī katrai atsaucei būtu jārisina viena noteikta tēma.

1.4 Papildinājumi

Papildinājumi sadalās pantos. Parasti ievada papildinājumi paskaidro terminus, kas tiek lietoti likumdošanas aktā, kā arī paskaidro vispārējas saistības un definīcijas.

Ir svarīgi, lai nacionālā likumdošana, ieviešot direktīvu, lietu tās pašas *definīcijas*, kādas ir direktīvā. Tādējādi pēc iekļaušanas nacionālajā likumā tiktu saglabāta to specifiskā Eiropas Savienības nozīme. Šo pašu terminu nacionālās nozīmes nedrīkst ietekmēt ES termina pielietojumu.

Tālākie panti izskata specifiskos noteikumus, un var tikt sadalīti daļās, lai būtu vieglāk sekot teksta jēgai. Piemēram, tehniskas detaļas (piem. zinātniski saraksti, augu un dzīvnieku kategorijas, rādītāju saraksti) var tikt apskatītas atsevišķi, pielikumos, lai būtu vieglāk sekot tekstam.

Parasti tieši tā arī notiek, neatkarīgi no likumdošanas akta veida (t.i. neatkarīgi, vai tie ir noteikumi, direktīva vai lēmums), atstājot nepieciešamo administratīvo pasākumu un sodu noteikumu izstrādi dalībvalstīm saskaņā ar to likumdošanas aktiem. Citiem vārdiem runājot, ES likumdošanas aktā var būt norādīts, ka dalībvalstīm jāveic nepieciešamie pasākumi lai nodrošinātu ES likumdošanas prasību ievērošanu, neiedziļinoties, kā tas tieši būtu jāpanāk.

1.5 Spēkā stāšanās laiks

Direktīvas gadījumā likumdošanas akts beigsies ar pantu, kurā tiek noteikts, līdz kuram laikam dalībvalstij jāpieņem likumi, noteikumi un administratīvi pasākumi, kuri nepieciešami, lai līdz noteiktam laikam izpildītu direktīvas prasības. Šo laiku sauc par saskaņošanas laiku. Beidzamais pants parasti prasa, lai dalībvalstis paziņotu Komisijai par pasākumiem, kurus tās veiks direktīvas ieviešanai. Citi nozīmīgi laiki, piemēram piesārņojuma samazināšanai no pastāvošajām rūpnīcām vai vides kvalitātes standartu sasniegšanai, var tikt doti atsevišķi tajos pantos, kuros tiek risinātas šīs specifiskās problēmas. Šos laikus sauc par 'ieviešanas laikiem'.

1.6 Valodu problēma likumdošanā

Viena no Eiropas Savienības likumdošanas problēmām ir tā, ka tai ir jādarbojas 11 oficiālajās valodās (jo visām dalībvalstīm dokumentus, jo sevišķi likumdošanas aktus, jāsaņem savās valodās)

ES Tiesa vienmēr ir deklarējusi, ka atsevišķus nosacījumus jāinterpretē tā, lai tiktu sasniegti kopējie likumdošanas akta mērķi, un, ka šauras, burtiskas interpretācijas nav jāņem vērā, ja tās ir pretrunā ar šo mērķi. Tādējādi ES likumdošanu jāuztver, ņemot vērā kontekstu, kādā šī likumdošana pastāv, nevis izolētu tekstu.

ANNEX 2

THE ENVIRONMENTAL ACQUIS

in force 6 March 1998

This survey of EU environmental legislation in force by 6 March 1998 updates the list in Annex 2 to the 'Guide to Approximation of European Union Environmental Legislation' from July 1997.

Two new sectors: « **J: Climate change** » and « **K: Civil protection** » have been added to the sectors « A-I » found in the Guide.

For easy reference the survey also includes policy documents and international environmental conventions of relevance for the Associated Countries, which were not included in the Guide. These documents are listed in two new chapters : « **P : Policy** » and « **X : International co-operation** »

Pieces of environmental legislation for which other Commission services than DG XI have the principal responsibility are put in square brackets.

A number of Council and Commission *decisions*, which were not included in Annex 2 to the Guide, have been included in this survey. In chapter "**I. Nuclear Safety and Radiation Protection**" a reference to provisions on health and safety in the EURATOM Treaty has also been included.

A. HORIZONTAL

1. Non-White Paper legislation

Directives

- **Environmental impact assessment, 85/337/EEC,**
amended by 97/11/EC
- **Environmental information, 90/313/EEC**
- **Reporting, 91/692/EEC**
Decision 94/741/EEC - Questionnaire on waste
Decision 96/511/EC - Questionnaire on air pollution

Decision 97/101/EC - Exchange of information on air quality

Decision 97/622/EC - Questionnaire on waste

Regulations

- **European Environment Agency, EEC/1210/90**
- **LIFE, EEC/1973/92**
amended by EC/1404/96

2. White Paper legislation

none

B. AIR QUALITY

1. Non-White Paper legislation

Directives

- **Air Quality Framework, 96/62/EC,**
including 3 older directives (to be replaced by new requirements under the framework directive):

SO₂ and particulates, 80/779/EEC,

amended by 89/427/EEC and 91/692/EEC

Lead, 82/884/EEC

amended by 91/692/EEC

Nitrogen oxide, 85/203/EEC,

amended by and 91/692/EEC

- **Tropospheric Ozone Pollution, 92/72/EEC**

Regulations

none

2. White Paper legislation

Directives

- **[Emissions from motor vehicles, 70/220/EEC,**
amended by 74/270/EEC, 77/102/EEC, 78/665/EEC, 83/351/EEC, 88/76/EEC, 88/436/EEC, 89/458/EEC, 89/491/EEC, 91/441/EEC, 93/59/EEC, 94/12/EEC, 96/44/EEC and 96/69/EEC] "Auto-Oil" proposal COM(96) 0163 (COD)
- **[Emissions from diesel engines - soot, 72/306/EEC**
amended by 89/491/EEC and 97/20/EC]
- **[Emissions from diesel engines 88/77/EEC**
amended by 91/542/EEC and 96/1/EEC]
- **[Emissions from motor vehicles - roadworthiness test for emissions, 92/55/EEC]**
- **VOC emissions from storage and transport of petrol, 94/63/EC**
- ***Lead content of petrol, 85/210/EEC***
amended by 87/416/EEC
- ***Sulphur content of liquid fuels, 93/12/EEC***
replacing 75/716/EEC
- **Emissions from non-road mobile machinery, 97/68/EC**

Proposal on the quality of petrol and diesel fuel, COM(96) 0164 (COD) - "Auto-Oil".

** The proposed directive on the quality of petrol and diesel fuel, COM(96) 0164 (COD) will replace 85/210/EEC and the limit values for sulphur content in diesel fuel for road vehicles found in 93/12/EEC.*

Regulations

none

C. WASTE MANAGEMENT

1. Non-White Paper legislation

Directives

- **Waste from the titanium dioxide industry, 78/176/EEC**
amended by 83/23/EEC and 91/692/EEC,
related directives:
Procedures for the surveillance of titanium dioxide industry,
82/883/EEC
Harmonisation of reduction programmes, 92/112/EEC
 - **Municipal waste incineration for new installations, 89/369/EEC** ,
Municipal waste incineration, existing installations 89/429/EEC
 - **Hazardous waste incineration, 94/67/EEC**
Decision 96/302/EC,
Decision 97/283/EC
- Proposal for a directive on Landfill of waste, (COM(97)105)-final*

Regulations

none

2. White Paper legislation

Directives

- **Disposal of waste oils, 75/439/EEC**
amended by 87/101/EEC and 91/692/EEC
- **Waste Framework directive 75/442/EEC**
amended by 91/156/EEC and 91/692/EEC
Decision 76/431/EEC
Decision 94/3/EC
Decision 96/350/EC
- **Disposal of PCBs and PCTs 96/59/EC**
- **Hazardous waste, 91/689/EEC**
amended by 94/31/EC
Decision 94/904/EC
- **Sewage sludge and soil, 86/278/EEC**
amended by 91/692/EEC
- **Batteries, 91/157/EEC**
amended by 93/86/EEC

- **Packaging waste, 94/62/EC**
Decision 97/129/EC
Decision 97/138/EC

Regulations

- **Supervision of shipment of waste, EEC/259/93**
amended by 120/97/EC
Decision 94/575/EC
Decision 94/721/EC
Decision 94/774/EC
Decision 96/660/EC

D. Water quality

1. Non-White Paper legislation

Directives

Proposed Water Quality Framework Directive, (COM(97)49 –final

- **Urban waste water, 91/271/EEC**
Related decision 93/481/EEC
- **Nitrates, 91/676/EEC**
- **Dangerous substances to the aquatic environment, 76/464/EEC**
including 7 “daughter”-directives, all amended by 91/692/EEC:
Mercury discharges from chlor-alkali industries, 82/176/EEC
Cadmium discharges, 83/513/EEC
Other mercury discharges, 84/156/EEC
HCH discharges, 84/491/EEC
List one substances, 86/280/EEC,
amended by 88/347/EEC and 90/415/EEC
- **Bathing water, 76/160/EEC**
- **Drinking water, 80/778/EEC**
amended by 91/692/EEC
- ***Surface water for the abstraction of drinking water, 75/440/EEC**
amended by 79/869/EEC and 91/692/EEC
Decision 77/795/EEC on common procedures for exchange of information

Amended by decisions 84/422/EEC, 86/574/EEC and 90/2/EEC

- **Measurement and sampling of drinking water, 79/869/EEC**
amended by 81/855/EEC
- ***Ground water 80/68/EEC**
amended by 91/692/EEC
- ***Fish water, 78/659/EEC**
amended by 91/692/EEC
- ***Shellfish water, 79/923/EEC**
amended by 91/692/EEC

** will be incorporated in the proposed Water Quality Framework Directive (COM(97)49)*

Regulations

none

2. White Paper legislation

none

E. Nature protection

1. Non-White Paper legislation

Directives

- **Habitats, 92/43/EEC**
related decision 97/266/EC
- **Wild birds, 79/409/EEC**
amended by 81/854/EEC, 85/411/EEC, 91/244/EEC and 94/24/EC
- **Skins of seal pups, 83/129/EEC**
amended by 85/444/EEC and 89/370/EEC

Regulations

- **Endangered species, 338/97/EC**
amended by regulations 938/97/EC and 2307/97/EC

*implemented by regulations 939/97/EC and 2551/97/EC
amended by regulation 767/98/EC*

- **Import of whales, 348/81/EEC**
- **[Protection of the Antarctic 90/3943/EEC]**
- **Leghold traps, EEC/3254/91**
implemented by 35/97/EC
- **[Protection of forests against atmospheric pollution, EEC/3528/86**
*amended by EEC/1696/87, EEC/2157/92, EEC/926/93, EEC/836/94, EC/1091/94,
EC/690/95, EC/1398/95 and 307/97/EC]*
- **[Protection of forests against fire, EEC/2158/92**
amended by EEC/1170/93, EC/804/94 and 308/97/EC]

2. White Paper legislation

none

F. Industrial pollution control and risk management

1. Non-White Paper legislation

Directives

- ***Air pollution from industrial plants, 84/360/EEC**
amended by 91/692/EEC
- **Large combustion plants, 88/609/EEC**
amended by 94/66/EC
- **Integrated Pollution Prevention and Control, IPPC, 96/61/EC**
- **Seveso - Control of major accident hazards, 96/82/EC**
replacing 82/501/EEC, amended by 87/216EEC, 88/610/EEC and 91/692/EEC

Proposed Directive on industrial emissions of VOC-solvents , COM(96) 538-final.

** will be replaced by the IPPC Directive. 96/61/EC*

Regulations

- **Regulation on Eco-Label, EEC/880/92**
Decisions on eco-label criteria for:
Dishwashers, 93/431/EEC
Soil improvers, 94/923/EEC
Toilet paper, 94/924/EEC
Paper kitchen rolls, 94/925/EEC
Laundry detergents, 95/365/EEC

Single-ended lightbulbs, 95/533/EEC

Indoor paints and varnishes, 96/13/EEC
Bed-linen and T-shirts, 96/304/EEC
Double-ended lightbulbs, 96/337/EEC
Washing machines, 96/461/EEC
Copying paper, 96/467/EEC
Refrigerators, 96/703/EEC
Tissue paper, 98/94/EC
other related decisions:
93/326/EEC,
93/517/EEC
94/10/EC
- **Regulation on EMAS, EEC/1836/93**
related decisions
97/265/EC,
97/267/EC

2 White Paper legislation

none

G. Chemicals and Genetically Modified Organisms

1. Non-White Paper legislation

Directives

- **Animal experiments, 86/609/EEC**
Decision 90/67/EEC
- **[Good laboratory practice, 87/18/EEC**
related directive 88/320/EEC on inspection
and decision 89/569/EEC]
- **GMOs, contained use, 90/219/EEC**
amended by 94/51/EC

related decision
91/448/EEC

- **Asbestos, 87/217/EEC**
Amended by directive 91/692/EEC

Regulations

none

2. White Paper legislation

Directives

- **Classification, packaging and labelling of dangerous substances, 67/548/EEC**
amended by 69/81/EEC, 70/189/EEC, 71/144/EEC, 73/146/EEC, 75/409/EEC, 76/907/EEC, 79/370/EEC, 79/831/EEC, 80/1189/EEC, 81/957/EEC, 82/232/EEC, 83/467/EEC, 84/449/EEC, 86/431/EEC, 87/432/EEC, 88/302/EEC, 88/490/EEC, 90/517/EEC, 91/325/EEC, 91/326/EEC, 91/410/EEC, 91/632/EEC, 92/32/EEC, 92/37/EEC, 92/69/EEC, 93/21/EEC, 93/67/EEC, 93/72/EEC, 93/90/EEC, 93/101/EEC, 93/105/EEC, 94/69/EC, 96/54/EC, 96/56/EC
related decision 85/71/EEC
- **[Classification, labelling and packaging of dangerous preparations, 88/379/EEC**
amended by 89/178/EEC, 90/492/EEC, 91/155/EEC, 93/18/EEC, 93/112/EEC, 91/442/EEC, 95/65/EEC]
- **[Restrictions on the marketing and use of certain dangerous substances and preparations, 76/769/EEC**
amended by 79/663/EEC, 82/806/EEC, 82/828/EEC, 83/264/EEC, 83/478/EEC, 85/467/EEC, 85/610/EEC, 89/677/EEC, 89/678/EEC, 91/173/EEC, 91/338/EEC, 91/339/EEC, 91/659/EEC, 94/27/EC, 94/48/EC, 94/60/EC, 96/55/EC and 97/10/EC, 97/16/EC]
- **GMOs, deliberate release, 90/220/EEC**
amended by 94/15/EC, 97/35/EC
related decisions:
91/274/EEC
91/596/EEC
92/146/EEC
93/572/EEC
93/584/EEC
94/385/EC,
94/505/E
94/730/EC
96/158/EC
96/281/EC
96/424/EC
97/98/EC

97/392/EC

97/393/EC

97/549/EC

- **[Detergents, 73/404/EEC**
amended by 82/242/EEC and 86/94/EEC
related directive on testing the biodegradability, 73/405/EEC]
- **[Transport of dangerous goods by road 94/55/EC]**
- **Placing on the market of biocidal products 98/8/CE**

Regulations

- **Existing substances, EEC/793/93**

related regulations:

Principles for the Evaluation of Risks, EC/1488/94

First list of priority substances, EC/1179/94

Second list of priority substances, EC/2268/95,

Delivery of information on existing substances, EC/142/97

Third list of priority substances, EC/143/97

- **Import and export of dangerous chemicals, EEC/2455/92**
- **Ozone depleting substances, EC/3093/94**

H. Noise from vehicles and machinery

1. Non-White Paper legislation

none

2. White Paper legislation

Directives

- **[Motor Vehicles 70/157/EEC**
amended by 73/350/EEC, 77/212/EEC, 81/33/EEC, 84/372/EEC, 84/424/EEC, 87/354/EEC. 89/491/EEC, 92/97/EEC and 96/20/EC]
- **[Motor cycles 78/1015/EEC**
amended by 87/56/EEC and 89/235/EEC]
- **Construction plant equipment (framework), 79/113/EEC**
amended by 81/1051/EEC and 85/405/EEC
- **Subsonic aircraft, 80/51/EEC**
amended by 83/206/EEC Subsonic jet aeroplanes, 89/629/EEC
- **Limitation of the operations of aeroplanes, 92/14/EEC**
- **EEC type approval for construction plant and equipment, 84/532/EEC**
- **Compressors, 84/533/EEC**
amended by 85/406/EEC
- **Tower cranes, 84/534/EEC**
amended by 87/405/EEC
- **Welding generators, 84/535/EEC**
amended by 85/407/EEC
- **Power generators, 84/536/EEC**
amended by 85/408/EEC
- **Concrete breakers, 84/537/EEC**
amended by 85/409/EEC
- **Lawn mowers, 84/538/EEC**
amended by 87/252/EEC, 88/180/EEC and 88/181/EEC
- **Hydraulic excavators, 86/662/EEC**
amended by 89/514/EEC and 95/27/EC
- **Household appliances, 86/594/EEC**

Regulations

none

I. Nuclear safety and Radiation Protection

0. Treaty establishing the European Atomic Energy Community (E.A.E.C-Euratom).

- Title two, provision for the encouragement of progress in the field of nuclear energy, chapter III: Health and safety, articles 33, 35 and 37.

1. Non-White Paper legislation

Directives

- Radiation protection related to medical exposures, 97/43/EURATOM
- Information of the public, 89/618/EURATOM
- Radiation protection of outside workers, 90/641/EURATOM

Regulations

none

2. White Paper legislation

Directives

- **Shipments of radioactive waste, 92/3/EURATOM**
supplemented by decision 93/552/EURATOM
- **Basic Safety Standards, 96/29/EURATOM**
related decision on early exchange of information in case of a radiological emergency, 87/600/EURATOM

Regulations

- **Maximum permitted levels of radioactive contamination of foodstuffs following a radiological emergency, 87/3954/EURATOM**
amended by 2218/89/EURATOM
related regulations:
770/90/EURATOM,
2219/89/EURATOM,
944/89/EURATOM.

- **Imports of agricultural products following the Chernobyl Accident, 90/737/EEC**
amended by 95/686/EC and 97/727/EC
- **Shipments of radioactive substances, 93/1493/EURATOM**

J. Climate change

- **Monitoring mechanism for Community CO2 and other greenhouse gas emissions,** Council decision 93/389/EEC.

K. Civil protection

- **Community action programme in the field of civil protection,** Council decision 98/22/EC
- **Strengthening Community co-operation on civil protection,** resolution of the Council and the representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, of 31 October 1994, OJC 313 10. 1. 94
- **[Single European emergency call number,** Council decision 91/396/EEC]
- **Community information system for the control and reduction of pollution caused by hydrocarbons discharged at sea,** Council decision 86/85/EEC
amended by Council decision 88/346/EEC
- **Advisory Committee on the control and reduction of pollution caused by hydrocarbons discharged at sea,** Commission decision 80/686/EEC,
amended by decision 85/208/EEC and decision 87/144/EEC.
- **Strengthening Community co-operation on civil protection,** resolution of the Council and the representatives of the governments of the Member States, meeting within the Council of 31 October 1994, 94/C, OJ 313/01.
- **Community co-operation on civil protection,** resolution of the Council and the representatives of the governments of the Member States, meeting within the Council of 23 November 1993, 90/C, OJ 315/01.

- **Improving mutual aid between Member States in the events of a natural or man-made disaster**, resolution of the Council and the representatives of the governments of the Member States, meeting within the Council of 23 November 1993, 90/C, OJ 315/02.
- **New developments in Community co-operation on civil protection**, Resolution of the Council and the representatives of the governments of the Member States, meeting within the Council of 13 February 1989, 89/C, OJ 44/03.
- **Introduction of Community co-operation on civil protection**, resolution of the Council and the representatives of the governments of the Member States, meeting within the Council of 25 June 1987, 87/C, OJ 176/01.

P. Policy

- **5th Environmental Action Programme**, Resolution by Council and representatives of Member States of 1 February 1993, OJ C 138 17.05.93, p/1
- **Community action programme to promote environmental NGOs**, Council decision 97/872/EC
- **Community strategy on waste management**, Council resolution of 24 February 1997, OJ C 076 11.03.97, p.1
- **Reuse of waste paper and use of recycled paper**, Council recommendation of 3 December 1981, 81/972/EEC
- **Environmental agreements**, Council resolution of 7 Oct. 1997, OJ C 321 22.10.97, p.6
- **Environmental agreements**, Commission recommendation, 96/733/EC
- **Groundwater protection**, Council resolution of 20 February 1995, OJ C049 28.02.95.,p.1
- **Cost allocation and action by public authorities on environmental matters**, Council recommendation 75/436/EURATOM. ECSC,EEC of 3 March 1975

- **Renewal of Community action plan on radioactive waste**, Council resolution of 15 June 1992, OJ C 158 25.06.92, p.3
- **Radioactive waste management**, Council resolution of 19 December 1994 OJ C 379 31.12.94, p.1
- **Protection against indoor exposure to radon**, Commission recommendation, 90/143/EURATOM
- **EC action programme on the control and reduction of pollution caused by hydrocarbons discharged at sea**, Council resolution of 26 June 1978, OJ C 162.08.78, p.1
- **Improving mutual aid between Member States in the event of natural or technological disasters**, resolution of Council and representatives of Member States of 8 July 1991, OJ C 198 27.07.91,p.1
- **Community action programme to combat pollution by cadmium**, Council resolution of 25 January 1988, OJ C 030 04.02.88. p.1
- **Future Community policy concerning the European coastal zone**, Council resolution of 25 February 1992, OJ C 059. 06. 03. 92
- **Community strategy for integrated coastal-zone management**, Council resolution of 6 May 1994, OJ C 135 18.05.94, p. 2
- **On the application of Art. 37 of the Euratom Treaty**, Commission recommendation, 91/4/EURATOM
- **Technological problems of nuclear safety**, Council resolution of 22 July 1975, OJ. NO. C185, 14/08/1975, p.0001-0002
- **Technological problems of nuclear safety**, Council resolution of 18 June 1992, OJ. NO. C172, 08/07/1992, p.0002-0003

X. International co-operation

- **Convention on the protection of the Mediterranean Sea against pollution (Barcelona convention) – Protocol for the prevention of pollution of the Mediterranean Sea by dumping from ships and aircraft's**, OJ L 240 19.09. 77, p.3
- **Protocol concerning co-operation in combating pollution of the Mediterranean Sea by oil and other harmful substances in cases of emergency**, OJ L 162 19.06.81, p.6
- **Convention on long-range transboundary air pollution – Resolution on long-range transboundary air pollution**. OJ L 171 27.06.81. p. 13
- **Convention on the conservation of European wildlife and natural habitats**, OJ L 038 10.02.82, p.3,
related decision 98/145/EC
- **Convention on the conservation of migratory species of wild animals**, OJ L 210 19.07.82, p.11
- **Convention on international trade in endangered species of wild fauna and flora**, OJ L 384 31.12.82 p. 7
- **Protocol for the protection of the Mediterranean Sea against pollution from land-based sources**, OJ L 067 12.03.83, p. 3
- **Protocol concerning Mediterranean specially protected areas**, OJL 068 10.03.84 p.36, adopted by Council decision 84/132/EEC
- **Council decision of 12 June 1986 on the conclusion of a Protocol to the 1979 Convention on long-range transboundary air pollution on long-term financing of the co-operative programme for monitoring and evaluation of the long-range transmissions of air pollutants in Europe (EMEP)**, 86/277/EEC, OJ L 181 04.07.86, p. 1
- **Protocol to the 1979 Convention on long-range transboundary air pollution on long-term financing of the co-operative programme for monitoring and evaluation of the long-range transmission of air pollutants in Europe (EMEP)**, OJ L 181 04.07.86, p.2
- **Council decision of 14 October 1988 concerning the conclusion of the Vienna Convention for the protection of the ozone layer and the Montreal Protocol on substances that deplete the ozone layer**, 88/540/EEC, OJ L 297 31.10.88, p. 8
- **Vienna convention for the protection of the ozone layer**, OJ L 297 31.10.88, p.10

- **Montreal Protocol on substances that deplete the ozone layer – Declaration by the European Economic Community**, OJ L 297 31.10.88, p. 21
- **Convention on the International Commission for the Protection of the Elbe**, OJ L 321 23.11.91, p. 25
- **Amendment to the Montreal protocol on substances that deplete the ozone layer**, OJ L 377 31.12.91, p. 30
- **Basel Convention on the control of transboundary movements of hazardous wastes and their disposal**, OJ L 039 16.02.93, p. 3
related decision 97/640/EC
- **Protocol to the Convention of 8 October 1990 between the Governments of the Federal Republic of Germany and the Czech and Slovak Federal Republic and the European Economic Community on the International Commission for the Protection of the Elbe**, OJ L 045 23.02.93, p.26
- **Protocol to the 1979 Convention on long-range transboundary air pollution concerning the control of emissions of nitrogen oxides or their transboundary fluxes**, OJ L 149 21.06.93, p. 16
- **Convention on biological diversity – Declarations**, OJ L 309 13.12.93, p. 3
- **Amendment to the Montreal Protocol on substances that deplete the ozone layer**, OJ L 033 07.02.94, p. 13
- **United Nations Framework Convention on Climate Change – Declarations**, OJ L 073 16.03.94, p.2
- **Convention on the Protection of the Marine Environment of the Baltic Sea Area, 1974, (Helsinki Convention)**, OJ L 073 16.03.94, p. 2
- **Convention on the Protection of the Marine Environment of the Baltic Sea Area, 1992, (Helsinki Convention revised in 1992)**, OJ L 073 16.03.94, p. 20
- **European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes**, 18.03.1986, Strasbourg, Council of Europe

- **Convention on Transboundary Effects of Industrial Accidents**, 17.03.1992, Helsinki
UN-ECE
- **Protocol to the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution of 1979 on the further Reductions of Sulphur Emissions**, SO₂ 13.06.1994, Oslo
- **UN Convention on the Law of the Sea**, 10.12.1982, Montego Bay, Jamaica

3. PIELIKUMS

ATBILSTĪBAS NOVĒRTĒŠANAS TABULA

Šajā pielikumā iekļauts piemērs tabulai, kurā novērtēta nacionālās likumdošanas atbilstība ES prasībām. To var lietot, lai novērotu atsevišķu direktīvu ieviešanas gaitu. Šeit dotais piemērs ir sarežģītāks, kā dalībvalstīs lietotās tabulas, jo tas satur fragmentus no direktīvas teksta, kā arī atsauces un simbolisku sasniegtā līmeņa atainojumu katrai tēmai.

Biežāk lieto vienkāršu divu kolonnu tabulu. Kreisajā kolonnā norāda noteikta panta numuru un dažkārt arī paragrāfa numuru, savukārt labajā kolonnā dod juridisku atsauci uz esošo piedāvāto likumdošanu, iekļaujot dažādus komentārus par konfliktējošiem nacionālajiem likumiem.

Katras prasības izpildes līmeni var tikt norādīt (ļoti vispārīgi) saskaņā ar šādu skalu:

- tiešs konflikts (piem. aizliegtas viela, kura ES tirgū ir atļautas)
- 0 nav likumdošanas
- /+ nacionālās prasības nesaskan ar ES prasībām vai saskan daļēji (piem. dzeramā ūdens standartu komplekts ir līdzīgs, bet nav identisks)
- + pilnīga atbilstība.

Padomes direktīva 96/62/EC par gaisa kvalitātes novērtējumu un pārvaldi, 1996. gada 27. septembris

Pants	ES direktīva		Nacionālā likumdošana		Atbilstība*
	Mērķis	Gala datums	Pastāvošā	Paredzētā	
	Pielīdzināt nacionālos likumus, noteikumus un procedūras	21.5.98			
1. pants	Mērķi				
2.1-10. panti	Definīcijas				
3. pants	Nozīmēt atbildīgās iestādes	21.5.98			
4.1. pants	Komisijai jānosaka robežvērtības un trauksmes līmeņu laika grafiki I pielikumā uzskaitītajiem piesārņotājiem	1. līdz 5. punktos uzskaitītajiem piesārņotājiem ne vēlāk, kā 31.12.96 saskaņā ar 92/72/EEC direktīvas 8. pantu par ozonu 9. līdz 13. punktos uzskaitītajiem piesārņotājiem ne vēlāk, kā 31.12.97	nav pielietojams		
4.2. pants	Komisijai jāpārskata tos elementus, uz kuriem balstās robežvērtības un pieļaujamās koncentrācijas		nav pielietojams		
4.3. pants	Mērījumiem paredzēto kritēriju un tehnoloģiju saraksts un citas tehnoloģijas gaisa kvalitātes novērtēšanai				

4.4. pants	Padome var noteikt robežvērtībām pieļaujamo pagaidu sliekšni		nav pielietojams		
4.5. pants	Padomei jāpieņem likumdošanas aktus, kas paredzēti 4.1. pantā un likumdošanas instrumentus, kas paredzēti 4.3. un 4.4. pantos.		nav pielietojams		
4.6. pants	Informēt Komisiju tad, kad tiek pieņemti stingrāki noteikumi, kā paredzēts 4.5. pantā				
4.7. pants	Informēt Komisiju par gadījumiem, kad robežvērtības vai trauksmes līmeņi tiek pielietoti tiem piesārņotājiem, uz kuriem nav atsauces I pielikumā un uz kuriem neattiecas Komisijas lēmumi				
5. pants	Veikt sākotnēju gaisa kvalitātes novērtējumu	vēlākais - līdz brīdim, kad stājas spēkā pirmā meitas direktīva (4.5. pants)			
6.1. pants	Novērtēt gaisa kvalitāti balstoties uz robežvērtībām un trauksmes līmeņiem	vēlākais - līdz brīdim, kad stājas spēkā pirmā meitas direktīva (4.5. pants)			
6.2. pants	Uzskaitīt zonas, kur saskaņā ar 4.3. pantu mērījumi ir veicami obligāti				
6.3. pants	Īpašos gadījumos atļaut lietot mērījumu un modelēšanas tehnoloģiju kombināciju				
6.4. pants	Īpašos gadījumos atļaut piesārņojuma līmeņa novērtēšanai lietot unikālus modeļus vai objektīvas novērtēšanas metodes				
6.5. pants	Pienākums mērīt piesārņojošo vielu koncentrāciju				
7.1. pants	Veikt vispārējus pasākumus, lai nodrošinātu iekļaušanos robežvērtībās	vēlākais - līdz brīdim, kad stājas spēkā pirmā meitas direktīva (4.5. pants)			
7.2. pants	Jāseko sarakstam ar kritiskajiem veicamajiem pasākumiem				
7.3. pants	Iesākot tuvākās nākotnes rīcības plānus	vēlākais - līdz brīdim, kad stājas spēkā			

		spēkā pirmā meitas direktīva (4.5. pants)			
8.1. pants	Sastādīt to zonu sarakstu, kur piesārņojuma līmenis pārsniedz robežvērtības un pieļaujamā pārsnieguma summu	vēlākais - līdz brīdim, kad stājas spēkā pirmā meitas direktīva (4.5. pants)			
8.2. pants	Sastādīt to zonu sarakstu, kur piesārņojuma līmenis ir starp robežvērtībām un robežvērtības un pieļaujamā pārsnieguma summu	vēlākais - līdz brīdim, kad stājas spēkā pirmā meitas direktīva (4.5. pants)			
8.3. pants	Sagatavot plānu vai programmu tām zonām, kuras uzskaitītas 8.1. panta ietvaros, lai saskaņā ar IV pielikumu iekļautos robežvērtībās	vēlākais - līdz brīdim, kad stājas spēkā pirmā meitas direktīva (4.5. pants)			
8.4. pants	Sagatavot integrētu rīcības plānu zonām, kur vairāk, kā viena piesārņojošā viela pārsniedz robežvērtības un pieļaujamā pārsnieguma summu	vēlākais - līdz brīdim, kad stājas spēkā pirmā meitas direktīva (4.5. pants)			
8.6. pants	Dalībvalstīm ir jākonsultējas, ja citas valsts izraisīta piesārņojuma dēļ tiek pārsniegta robežvērtības un pieļaujamā pārsnieguma summa vai tiek sasniegts trauksmes līmenis				
9. pants	Sastādīt to zonu sarakstu, kur piesārņojuma līmenis ir zemāks par robežvērtībām	vēlākais - līdz brīdim, kad stājas spēkā pirmā meitas direktīva (4.5. pants)			
10. pants	Pasākumu plāns trauksmes līmeņa pārsniegšanas gadījumā	vēlākais - līdz brīdim, kad stājas spēkā pirmā meitas direktīva (4.5. pants)			
11.1-3 pants	Nodot informāciju un atskaites Komisijai	vēlākais - līdz brīdim, kad stājas spēkā pirmā meitas direktīva (4.5. pants)			
12.1 un 12.2. panti	Radīt Komiteju lai palīdzētu Komisijai izstrādāt procedūru		nav pielietojams		
13.	Atsaucoties uz direktīvu iekļaut tās prasības	<i>*tiklīdz ir pieņemti</i>	* NB: Gala datumi kursīvā		

pants	nacionālajā likumdošanā Sazināties ar Komisiju par valstī veicamajiem pasākumiem	<i>likumdošanas akti</i> <i>*cik ātri iespējams</i>	direktīvā nav skaidri noteikti.		
I Pielik.	Atmosfēras piesārņotāju saraksts, kurus jāņem vērā novērtējot un uzlabojot gaisa kvalitāti				
II Pielik.	Faktori, kuri jāņem vērā nosakot robežvērtības un trauksmes līmeņus				
III Pielik.	Gaisa piesārņotāju izvēles vadlīnijas				
IV Pielik.	Informācija, kuru jāiekļauj vietējās, reģionālajās vai nacionālajās proramās lai uzlabotu gaisa kvalitāti				

4 PIELIKUMS DEFINĪCIJAS

Saskaņošana (Transposition)

Šis termins apzīmē jebkuras juridiskas, regulējošas vai administratīvas saistības, kuras uzņemas jebkura atbildīgā dalībvalsts iestāde, lai nacionālajā likumdošanā ieviestu ES vides direktīvās noteiktās saistības, tiesības un pienākumus. Termins 'saskaņošana' iekļauj ne tikai direktīvas burtisku iekļaušanu nacionālajā likumdošanā, bet arī jebkurus papildu pasākumus, piemēram, nacionālajā likumdošanā noteikto pasākumu papildināšana vai atcelšana, lai nodrošinātu, ka nacionālā likumdošana kopumā atspoguļo direktīvas mērķus.

Praktiskais pielietojums (Practical Application)

Praktiskais pielietojums tiek definēts kā atbildīgo iestāžu veikta ES likumu prasību iekļaušana atsevišķos lēmumos, piemēram izdodot atļauju vai apstiprinot plāna vai programmas izpildi. ES likumdošanu valsts iestādes pielieto tad, ja direktīvā ir tieši pielietojamas procedūras, kā arī ievērojot ES noteikumus. Tomēr, ja direktīva ir precīzi saskaņota, tā tiek pielietota ar nacionālo saskaņošanas pasākumu starpniecību. Tam nepieciešama arī vajadzīgā infrastruktūra un procedūras, lai atbildīgās iestādes spētu veikt savus ES likumos noteiktos pienākumus un pieņemt piemērotus lēmumus.

Sankcijas (Enforcement)

Sankcijas tiek definētas kā visas atbildīgu iestāžu darbības, lai veicinātu vai piespiestu iekļauties pastāvošajā likumdošanā (piem. monitorings, pārbaudes uz vietas, soda sankcijas un piespiedu koriģējošie pasākumi) un tādējādi uzlabotu vides politikas rezultātus, un galu galā uzlabotu vides stāvokli.

Avots: *Ieviešot savienības vides likumus (Implementing Community Environmental Law)*, Komisijas (Communication), COM(96) 500, 1996. gada 22. Oktobris

p.2.18.05.041lat2

LVL